

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره مبارزه با پولشویی
اداره روابط عمومی

مجموعه‌ی قانون و مقررات مبارزه با

در حوزه‌ی بانک‌ها و موسسات اعتباری

گردآورندگان:

عبدالمهدی ارجمندنژاد و مهدی کاظمیان

به نام خداوند بخشنده و مهربان

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مجموعه‌ی قانون و مقررات مبارزه با

در حوزه‌ی بانک‌ها و موسسات اعتباری

گردآورندگان

عبدالمهدی ارجمندنژاد و مهدی کاظمیان

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره مبارزه با پولشویی
اداره روابط عمومی

مجموعه‌ی قانون و مقررات مبارزه با پولشویی
در حوزه‌ی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

عبدالمهدی ارجمندنژاد و مهدی کاظمیان

۱۰۰۰ نسخه، پاییز ۱۳۹۲

نقره‌آبی

شادرنگ

خیابان میرداماد، ساختمان بانک مرکزی، طبقه نوزدهم شرقی،
واحد انتشارات روابط عمومی

گردآورندگان

چاپ اول

لیتوگرافی

چاپ و صحافی

نشانی

۹	پیش‌گفتار
<hr/>	
	قوانین
۱۳	قانون مبارزه با پولشویی
۱۷	قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی
<hr/>	
	آیین‌نامه‌ها
۲۱	آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی
۴۳	آیین‌نامه مستندسازی جریان وجوه در کشور
۴۹	آیین‌نامه اجرایی قانون الزام اختصاصی شماره ملی و کد پستی برای کلیه اتباع ایرانی
۵۳	آیین‌نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی
۵۹	آیین‌نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور
۶۳	آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکیها
<hr/>	
	دستورالعمل‌ها
۷۳	دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری
۹۵	دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری
۱۱۱	دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به...
۱۱۹	دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی آنها
۱۲۹	دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری
۱۳۵	دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری
۱۴۱	دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر
۱۴۷	دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی
۱۵۵	دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام‌های...
۱۶۱	دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت...
۱۶۵	دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و...
۱۷۱	آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکیها
۱۷۹	دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافیها

بخشنامه‌ها (به ترتیب تاریخ صدور)

شماره	تاریخ	موضوع	صفحه
۸۸/۲۱۰۰۶۸	۱۳۸۸/۱۰/۸	ابلاغ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی	۱۹۱
۸۸/۲۳۶۱۱۳	۱۳۸۸/۱۱/۸	ممنوعیت پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر	۱۹۵
۸۹/۱۷۵۰۸	۱۳۸۹/۰۱/۳۰	پرسشنامه کارگزاران خارجی	۱۹۷
۸۹/۳۲۵۳۲	۱۳۸۹/۰۲/۱۶	ویژگی های کنترلی کارت ملی	۱۹۸
۸۹/۹۲۸۱۶	۱۳۸۹/۰۵/۰۲	خرید و فروش ارز	۱۹۹
۸۹/۹۲۸۰۵	۱۳۸۹/۰۵/۰۲	خرید و فروش ارز	۲۰۰
۸۹/۱۲۸۰۰۳	۱۳۸۹/۰۶/۱۵	ایجاد اداره مستقل مبارزه با پولشویی	۲۰۱
۸۹/۲۷۱۶۳۷	۱۳۸۹/۱۲/۰۸	ترجمه با عنوان: پدیده پولشویی، اقدامات بین‌المللی و راه‌کارهای ضد پولشویی	۲۰۲
۸۹/۲۷۹۸۰۳	۱۳۸۹/۱۲/۱۶	تاکید بر شناسایی مشتری توسط خود بانک	۲۰۵
۹۰/۸۱۷۱	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	ترجمه با عنوان: بانک های پوسته ای و دفاتر اجاره‌ای	۲۰۷
۹۰/۴۱۴۷۸	۱۳۹۰/۰۲/۲۶	ابلاغ دستورالعمل های ۱۰ گانه مبارزه با پولشویی	۲۱۰
۹۰/۵۹۱۲۰	۱۳۹۰/۰۳/۱۷	اعتبار کارت ملی	۲۱۳
۹۰/۸۸۹۵۶	۱۳۹۰/۰۴/۱۹	ترجمه با عنوان: راهبردهای اجرای برنامه موثر ضد پولشویی توسط سیستم بانکی	۲۱۴
۹۰/۱۰۸۷۴۲	۱۳۹۰/۰۵/۱۱	پرسشنامه کارگزاران خارجی	۲۱۶
۹۰/۱۷۳۰۲۹	۱۳۹۰/۰۷/۲۵	توقف فعالیت حساب فاقد شماره یا شناسه ملی	۲۱۸
۹۰/۱۹۰۹۵۹	۱۳۹۰/۰۸/۱۴	استثنا ارائه شناسه ملی برخی اشخاص	۲۲۰
۹۰/۲۲۱۶۱۷	۱۳۹۰/۰۹/۲۱	تاکید بر ایجاد اداره مستقل مبارزه با پولشویی	۲۲۲
۹۰/۲۳۷۰۸۹	۱۳۹۰/۱۰/۰۶	ابلاغ دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی به شرکت‌های لیزینگ	۲۲۳
۹۰/۲۳۷۰۹۱	۱۳۹۰/۱۰/۰۶	ابلاغ دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی به صندوق‌های قرض‌الحسنه	۲۲۴
۹۰/۲۷۴۵۰۸	۱۳۹۰/۱۱/۱۷	ابلاغ دستورالعمل‌های ۳ گانه مبارزه با پولشویی	۲۲۵
۹۱/۲۹۷۹	۱۳۹۱/۰۱/۰۹	اخذ شماره فراگیر مشتری	۲۲۷
۹۱/۲۲۸۷۷	۱۳۹۱/۰۲/۰۳	ترجمه با عنوان: شناسایی کافی و شفافیت در پیام‌های پرداخت پوششی در نقل و انتقالات برون مرزی وجوه	۲۲۸
۹۱/۳۶۹۷۸	۱۳۹۱/۰۲/۱۷	اخذ شماره فراگیر مشتریان	۲۳۰
۹۱/۵۲۵۹۹	۱۳۹۱/۰۳/۰۲	ترجمه با عنوان: اصول راهنمای مدیریت ریسک و حاکمیت شرکتی	۲۳۲
۹۱/۵۵۵۹۷	۱۳۹۱/۰۳/۰۴	ایجاد قابلیت های لازم در سامانه های بانکی	۲۳۴
۹۱/۷۵۳۲۴	۱۳۹۱/۰۳/۲۷	لغو استثنای برخی اشخاص در ارائه شناسه ملی	۲۳۷
۹۱/۱۱۱۱۳۱	۱۳۹۱/۰۴/۳۱	تاکید بر لغو استثنای برخی اشخاص در ارائه شناسه ملی	۲۳۹

بخشنامه‌ها (به ترتیب تاریخ صدور)

شماره	تاریخ	موضوع	صفحه
۹۱/۱۱۳۲۸۷	۱۳۹۱/۰۵/۰۲	کمیسیون هماهنگی اداره های مبارزه با پولشویی بانک ها	۲۴۰
۹۱/۱۲۵۴۴۵	۱۳۹۱/۰۵/۱۲	دوره آموزشی تربیت مدرس مبارزه با پولشویی	۲۴۱
۹۱/۱۴۱۹۹۷	۱۳۹۱/۰۵/۳۱	ایجاد قابلیت های لازم در سامانه های بانکی	۲۴۲
۹۱/۱۵۷۳۵۷	۱۳۹۱/۰۶/۱۹	گزارش اجرای مقررات مبارزه با پولشویی از سوی بانک ها	۲۴۴
۹۱/۱۶۱۳۳۷	۱۳۹۱/۰۶/۲۳	تهیه و عملیاتی نمودن برنامه نرم افزاری مبارزه با پولشویی	۲۴۶
۹۱/۱۷۷۹۱۱	۱۳۹۱/۰۷/۱۰	تاکید بر فراگیری شناسه ملی در کلیه فعالیت های بانک	۲۴۸
۹۱/۱۹۶۹۰۳	۱۳۹۱/۰۷/۲۶	گزارش اجرای مقررات مبارزه با پولشویی از سوی بانک ها	۲۵۰
۹۱/۲۰۲۸۲۵	۱۳۹۱/۰۸/۰۲	شاخص معاملات مشکوک	۲۵۴
۹۱/۲۱۳۱۰۳	۱۳۹۱/۰۸/۱۴	تاکید بر عدم پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر	۲۵۵
۹۱/۲۵۷۸۳۵	۱۳۹۱/۰۹/۲۸	تاکید بر اعمال تغییر در سامانه های بانکی و تهیه نرم افزار مبارزه با پولشویی	۲۵۷
۹۱/۲۶۶۲۵۴	۱۳۹۱/۱۰/۰۶	معرفی پایگاه اطلاع رسانی مرتبط با شناسه ملی	۲۵۸
۹۱/۲۸۲۷۷۲	۱۳۹۱/۱۰/۲۱	تاکید بر ایجاد اداره مستقل مبارزه با پولشویی	۲۶۰
۹۱/۲۸۴۸۵۹	۱۳۹۱/۱۰/۲۵	فرهنگ سازی و تبلیغات در زمینه مبارزه با پولشویی	۲۶۲
۹۱/۳۴۰۵۴۹	۱۳۹۱/۱۲/۱۵	پرسشنامه اصلاح فرایندهای بانکی و تولید نرم افزارهای مبارزه با پولشویی	۲۶۳
۹۱/۳۵۴۸۵۱	۱۳۹۱/۱۲/۲۷	ترجمه با عنوان: تداوم فعالیت	۲۶۴
۹۲/۳۲۷۲	۱۳۹۲/۰۱/۱۰	نحوه اختصاص شناسه ملی به انجمن ها، اتحادیه های صنفی، کانون ها، اتاق ها و ...	۲۶۷
۹۲/۳۲۹۵۱	۱۳۹۲/۰۲/۱۰	ارزیابی برنامه های نرم افزاری	۲۶۸
۹۲/۵۸۱۶۶	۱۳۹۲/۰۳/۰۱	تکالیف ناشی از دستورالعمل های مبارزه با پولشویی	۲۷۱
۹۲/۱۰۵۴۶۵	۱۳۹۲/۰۴/۱۳	ترجمه و تالیف با عنوان: استانداردهای بین المللی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم	۲۷۳

امروزه، پدیده شوم پولشویی به یکی از معضلات اقتصاد جهانی تبدیل شده است. از این رو، کشورها و مجامع بین‌المللی عزم خود را جزم کرده‌اند تا با این پدیده و آثار و تبعات مخرب آن مقابله نمایند. تدوین استانداردهای بین‌المللی، تهیه زیرساخت‌های حقوقی (قوانین و مقررات مربوط)، معرفی بهترین روش‌ها و رویه‌ها برای مقابله با این معضل، استفاده از فناوری‌های روز، گسترش همکاری‌های بین‌المللی و ...؛ بیانگر اهمیتی است که کشورها و مجامع یاد شده برای این موضوع قائل هستند.

در این راستا، جمهوری اسلامی ایران نیز همگام با دیگر کشورها، این پدیده را جرم‌انگاری نموده، قانون و مقررات لازم را تهیه و به تصویب مراجع ذی‌صلاح رسانده است. علاوه بر این، اقدامات بسیار گسترده‌ای در بخش مالی کشور به خصوص در بانک‌ها و موسسات اعتباری به عمل آمده است که شرح مفصل آن، فرصت دیگری می‌طلبد.

بی‌تردید، راهبری مجموعه عظیم نظام بانکی کشور و دیگر موسسات و نهادهای فعال در بازار پولی، بدون برخورداری از اصول راهنمایی که در قالب قانون و مقررات تبلور یافته‌اند، امری امکان‌ناپذیر است. از این رو، گردآوری مجموعه قوانین، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مبارزه با پولشویی در حوزه بازار پولی کشور و چاپ و انتشار آن‌ها در قالب مجموعه‌ای جامع و یکپارچه - به جز بخشنامه‌های محرمانه و برخی فرم‌های تخصصی - در دستور کار اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی قرار گرفت تا از این رهگذر، ضمن اجابت درخواست‌های مکرر بانک‌ها و موسسات اعتباری به خصوص بانک‌ها و موسسات تازه تاسیس، راهنمای عملی جامعی در اختیار دست‌اندرکاران این حوزه قرار گرفته و دستینه‌ای جامع برای بازرسان و دست‌اندرکاران ذی‌ربط فراهم آید.

این مجموعه می تواند به عنوان مرجع مناسبی برای آموزش کارکنان نظام بانکی و دیگر نهادهای فعال در بازار پولی کشور نیز مورد استفاده و بهره برداری قرار گیرد. فرصت را غنیمت شمرده و از تمامی مدیران عالی رتبه بانک مرکزی به خصوص جناب آقای دکتر بهمنی، مقام محترم ریاست کل بانک، جناب آقای درویشی، معاون محترم نظارتی بانک، جناب آقای امین آزاد، مدیر کل محترم مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی که با حمایت های خویش، زمینه انتشار این مجموعه را فراهم نمودند، سپاسگزاری می نمائیم. همچنین، از همکاری صمیمانه سرکار خانم کاویان پور که با دقتی مضاعف، زحمت حروف نگاری بسیاری از متون این مجموعه را بر عهده داشته و با ذوق و سلیقه فراوان، به آراستگی هر چه بیشتر آن همت گماردند، تشکر و قدردانی می کنیم.

عبدالمهدی ارجمندنژاد، مهدی کاظمیان

مرداد ۱۳۹۲ هجری شمسی

قوانين

ماده ۱- اصل بر صحت و اصالت معاملات تجاری موضوع ماده (۲) قانون تجارت است، مگر آن که بر اساس مفاد این قانون خلاف آن به اثبات برسد. استیلاي اشخاص بر اموال و دارایی اگر توأم با ادعای مالکیت شود، دال بر ملکیت است.

ماده ۲- جرم پولشویی عبارت است از:

الف- تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیر قانونی با علم به این که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

ب- تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشأ غیر قانونی آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.

ج- اخفاء یا پنهان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه جایی یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ماده ۳- عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به طور مستقیم یا غیر مستقیم از فعالیت‌های مجرمانه به دست آمده باشد.

ماده ۴- به منظور هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط در امر جمع‌آوری،

پردازش و تحلیل اخبار، اسناد و مدارک، اطلاعات و گزارش های واصله، تهیه سیستم های اطلاعاتی هوشمند، شناسایی معاملات مشکوک و به منظور مقابله با جرم پولشویی شورای عالی مبارزه با پولشویی به ریاست و مسئولیت وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزرای بازرگانی، اطلاعات، کشور و رئیس بانک مرکزی با وظایف ذیل تشکیل می گردد:

۱- جمع آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط و تجزیه و تحلیل و طبقه بندی فنی و تخصصی آنها در مواردی که قرینه ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات.

۲- تهیه و پیشنهاد آیین نامه های لازم در خصوص اجراء قانون به هیأت وزیران.

۳- هماهنگ کردن دستگاه های ذی ربط و پیگیری اجراء کامل قانون در کشور.

۴- ارزیابی گزارش های دریافتی و ارسال به قوه قضائیه در مواردی که به

احتمال قوی صحت دارد یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است.

۵- تبادل تجارب و اطلاعات با سازمان های مشابه در سایر کشورها در

چهارچوب مفاد ماده (۱۱).

تبصره ۱- دبیرخانه شورای عالی در وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲- ساختار و تشکیلات اجرایی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- کلیه آیین نامه های اجرایی شورای فوق الذکر پس از تصویب هیأت وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذی ربط لازم الاجرا خواهد بود. متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضائی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.

ماده ۵- کلیه اشخاص حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران،

بانک ها، موسسات مالی و اعتباری، بیمه ها، بیمه مرکزی، صندوق های قرض الحسنه، بنیادها و موسسات خیریه و شهرداری ها مکلفند آیین نامه های مصوب هیأت وزیران در اجراء این قانون را به مورد اجراء گذارند.

ماده ۶- دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حساب‌رسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی مکلفند اطلاعات مورد نیاز در اجرای این قانون را که هیأت وزیران مصوب می‌کند، حسب درخواست شورای عالی مبارزه با پول شویی، ارائه نمایند.

ماده ۷- اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول این قانون (موضوع مواد ۵ و ۶) بر حسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

الف- احراز هویت ارباب رجوع و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده و وکیل و اصیل در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد.

تبصره - تصویب این قانون ناقض مواردی که در سایر قوانین و مقررات احراز هویت الزامی شده است، نمی‌باشد.

ب- ارائه اطلاعات، گزارش‌ها، اسناد و مدارک مربوط به موضوع این قانون به شورای عالی مبارزه با پولشویی در چهارچوب آیین نامه مصوب هیأت وزیران.

ج- گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرجع ذی صلاحی که شورای عالی مبارزه با پولشویی تعیین می‌کند.

د- نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، سوابق حساب‌ها، عملیات و معاملات به مدتی که در آیین نامه اجرایی تعیین می‌شود.

ه- تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن.

ماده ۸- اطلاعات و اسناد گردآوری شده در اجراء این قانون، صرفاً در جهت اهداف تعیین شده در قانون مبارزه با پولشویی و جرائم منشأ آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت، افشاء اطلاعات یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری به طور مستقیم یا غیر مستقیم توسط مأموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۹، محکوم خواهد شد.

ماده ۹- مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (و اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد. **تبصره ۱-** چنان چه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲- صدور و اجراء حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ، مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳- مرتکبین جرم منشأ، در صورت ارتکاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازات‌های مقرر مربوط به جرم ارتكابی، به مجازات‌های پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰- کلیه اموری که در اجراء این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضائی دارد باید طبق مقررات انجام پذیرد. قوه قضائیه موظف است طبق مقررات همکاری نماید.

ماده ۱۱- شعبی از دادگاه‌های عمومی در تهران و در صورت نیاز در مراکز استان‌ها به امر رسیدگی به جرم پولشویی و جرائم مرتبط اختصاص می‌یابد. اختصاصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرائم نمی‌باشد.

ماده ۱۲- در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها قانون معاضدت قضائی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پولشویی تصویب شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دوم بهمن ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷ به تایید شورای نگهبان رسید. /ن

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون الزام اختصاص شماره ملی و
کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی

ماده ۱- وزارتخانه های کشور و پست و تلگراف و تلفن موظفند با رعایت قوانین و مقررات، برای کلیه اتباع ایرانی شماره ملی و کدپستی اختصاص دهند.

ماده ۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، وزارتخانه ها، سازمان ها، شرکت ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت، دانشگاه ها، بانک ها، شهرداری ها، نهادهای انقلاب اسلامی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و شرکت ها و موسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظفند از شماره ملی و کدپستی ده رقمی که توسط سازمان ثبت احوال کشور و در قالب کارت شناسایی و با همکاری شرکت پست جمهوری اسلامی ایران برای شناسایی افراد و اشخاص و محل کار یا سکونت آنها حسب مورد اختصاص خواهد یافت تبعیت نموده و به کار گیرند.

ماده ۳- کارت یاد شده در ماده فوق بعنوان سند شناسایی اتباع ایرانی و مشمول کلیه احکام حقوقی و کیفری مربوط است و باید همیشه همراه صاحب آن باشد.

تبصره: دارنده کارت در صورت تغییر محل سکونت یا کار خود، باید مراتب را در اولین فرصت ممکن به سازمان ثبت احوال کشور اطلاع دهد.

ماده ۴- صدور هرگونه کارت شناسایی اداری یا صنفی یا گواهینامه رانندگی و مشابه آنها، بدون درج شماره ملی و کدپستی ممنوع است.

تبصره: کارت های شناسایی اداری، صنفی یا گواهینامه رانندگی و مشابه آنها که قبل از تصویب و اجرای این قانون صادر شده اند تا زمانی که شرایط برای تعویض آنها به شکل جدید فراهم نگردیده معتبر خواهند بود.

ماده ۵- دولت موظف است هزینه های اجرای طرح شماره ملی و کدپستی را در بودجه دستگاه های اجرایی مربوط پیش بینی نماید.

ماده ۶- آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارتخانه های کشور و پست و تلگراف و تلفن ظرف مدت ۲ ماه تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. قانون فوق مشتمل بر شش ماده و دو تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ هفدهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۶/۰۲/۲۴ به تایید شورای نگهبان رسیده است.

آیین نامه ها

آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی

به نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۸۶۹ سال ۶۵ مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۸
شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک ۱۳۸۸/۹/۱۴

وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت اطلاعات، وزارت بازرگانی، وزارت کشور،
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

وزیران عضو کارگروه موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۷۸۶۹/ت/۴۱۷۳۳ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۳ به
استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه
یادشده، آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی را به شرح زیر تصویب نمودند:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف
می گردند:

الف - قانون: قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۸۶ -

ب - ارباب رجوع: مشتری و یا هر شخص اعم از اصیل، وکیل یا نماینده
قانونی که برای برخورداری از خدمات، انجام معامله، نقل و انتقال وجوه و
اموال گران قیمت (نظیر طلا، جواهرات، عتیقه و آثار هنری گرانبها و غیره) به
اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول قانون مراجعه می نماید.

ج - شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهارشده توسط ارباب
رجوع با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل علاوه بر

ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

د - شناسایی کامل: شناسایی دقیق ارباب رجوع به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در بندهای (د) و (ه) ماده (۳) این آیین نامه.

ه - مؤسسات اعتباری: بانکها (اعم از بانکهای ایرانی و شعب و نمایندگی بانکهای خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونیهای اعتبار، صندوقهای قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکتهای سرمایه پذیر، صرافیها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه‌گری و جوه اقدام می‌نمایند.

و - معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این عملیات و معاملات به منظور پولشویی انجام می‌شود.

تبصره - قراین و شواهد منطقی عبارت است از شرایط و مقتضیاتی که یک انسان متعارف را وادار به تحقیق در خصوص منشأ مال و سپرده‌گذاری یا سایر عملیات مربوط می‌نماید. برخی از این عملیات و معاملات مشکوک عبارتند از:

۱- معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.

۲- کشف جعل، اظهار کذب و یا گزارش خلاف واقع از سوی ارباب رجوع قبل یا بعد از آنکه معامله‌ای صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

۳- معاملاتی که به هر ترتیب مشخص شود ذینفع واقعی حداقل یکی از متعاملین ظاهری آن شخص یا اشخاص دیگری بوده‌اند.

۴- معاملات تجاری بیش از سقف مقرر که با موضوع ارباب رجوع و اهداف تجاری شناخته شده از وی مغایر باشد.

۵- معاملاتی که اقامتگاه قانونی طرف معامله در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی) واقع شده باشد.

۶- معاملات بیش از سقف مقرر که ارباب رجوع، قبل یا حین معامله از

انجام آن انصراف داده و یا بعد از انجام معامله بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نماید.

۷- معاملاتی که طبق عرف کاری اشخاص مشمول، پیچیده، غیرمعمول و بدون اهداف اقتصادی واضح می‌باشد.

ز - سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالاهای گرانبها هیئت وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.
ح - وجه نقد: هرگونه مسکوک و اسکناس و انواع چک‌هایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیرقابل ردیابی باشد، از قبیل چک‌های عادی در وجه حامل و سایر چک‌هایی که دارنده آن غیرذینفع اولیه باشد (از قبیل چک‌های پشت‌نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).

ط - اشخاص مشمول: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع مواد (۵) و (۶) قانون از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، بورس اوراق بهادار، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوق‌های قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه و شهرداریها و همچنین دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حساب‌رسان، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی.

ی - مشاغل غیرمالی: اشخاصی که معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند از قبیل پیش‌فروشندگان مسکن یا خودرو، تلافروشان، فروشندگان خودرو و فرشهای گران‌قیمت و فروشندگان عتیقه و محصولات فرهنگی گران‌قیمت.

ک - خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول می‌باشد و پس از آن ارباب رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند، نظیر افتتاح هر نوع حساب در بانکها، اخذ کد معاملاتی در بورس اوراق بهادار، اخذ

کد اقتصادی، اخذ کارت بازرگانی و جواز کسب.

ل - شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که براساس تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

م - شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

ن - شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی.

س - دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی به شرح مذکور در ماده (۳۷).

ع - واحد اطلاعات مالی: واحدی متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد به شرح مذکور در ماده (۳۸).

فصل دوم - شناسایی ارباب رجوع

ماده ۲- مؤسسات اعتباری، بیمه‌ها و شرکت بورس موظفند هنگام ارائه تمامی خدمات و انجام عملیات پولی و مالی حتی کمتر از سقف مقرر از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت‌نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی، خرید و فروش سهام نسبت به شناسایی اولیه ارباب رجوع (به شرح بندهای «الف» و «ب» ماده (۳)) اقدام نموده و اطلاعات آن را در سیستمهای اطلاعاتی خود ثبت نمایند.

تبصره - پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر نیازی به شناسایی ندارد.

ماده ۳- تمامی اشخاص مشمول مکلف به شناسایی اولیه ارباب رجوع هنگام انجام هرگونه معامله، عملیات و ارائه خدمات بیش از سقف مقرر و یا هنگام وجود ظن به انجام پولشویی، به شرح زیر می‌باشند:

الف - شناسایی اولیه شخص حقیقی

۱- شناسایی اولیه شخص حقیقی بر اساس شماره ملی و کدپستی محل سکونت و تطابق آن با اصل کارت ملی در حد متعارف صورت می‌پذیرد.

تبصره - در صورت ارتباط بر خط اشخاص مشمول با سازمان ثبت احوال کشور و تطبیق از آن طریق، اخذ شناسنامه عکس‌دار یا گواهینامه رانندگی یا گذرنامه معتبر بلامانع می‌باشد.

۲- در خصوص اتباع خارجی، گذرنامه معتبر کشور متبوع که دارای مجوز ورود و اقامت باشد یا کارت هویت و یا برگ آمایش اتباع خارجی معتبر، مدارک شناسایی محسوب می‌گردد.

تبصره - اجرای تمامی تکالیف مذکور در آیین‌نامه اجرایی قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی همچنان الزامی است.

ب - شناسایی اولیه شخص حقوقی

۱- شناسایی اولیه شخص حقوقی براساس شناسه ملی و کدپستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی و تطبیق آن با اصل یا تصویر مصدق کارت شناسه (مذکور در آیین‌نامه الزام استفاده از شناسه ملی اشخاص حقوقی) صورت می‌گیرد.

۲- در خصوص شخص حقوقی خارجی، شناسایی با اخذ مدارک مجوز فعالیت معتبر در ایران و شماره اختصاصی اتباع خارجی مأخوذه از پایگاه ملی اتباع خارجی صورت خواهد گرفت.

۳- شناسایی اولیه شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی صورت خواهد پذیرفت.

۴- متصدیان شناسایی اولیه ارباب رجوع موظفند در مواردی که نسبت

به اصالت مدارک شناسایی ارائه شده توسط ارباب رجوع ابهام داشته باشند، از طریق تحقیق از سایر نظامها و پایگاههای اطلاعاتی و یا استعلام از مراجع ذی‌ربط قانونی مطلع نسبت به رفع ابهام و شناسایی اقدام نمایند. به هر حال، ارائه خدمت تا رفع ابهام متوقف می‌گردد.

ج - شناسایی اولیه در موارد غیربانکی

۱- تمامی اشخاصی که عهده‌دار ارائه خدمات مربوط به صندوق امانات و صندوق پستی در کشور هستند، به هنگام ارائه خدمت موظف به شناسایی ارباب رجوع می‌باشند.

۲- تمامی اشخاصی که در زمینه قبول یا جابجایی امانات و ارائه خدمات پستی به ارباب رجوع فعالیت دارند، موظفند در مواردی که ارزش امانات و محموله‌های پستی از سوی ارباب رجوع بیش از سقف مقرر اعلام می‌گردد، نسبت به شناسایی ارباب رجوع اقدام نمایند.

۳- تمامی اصنافی که به تشخیص شورا در معرض استفاده پولشویان قرار دارند، موظفند در تمامی معاملات بیش از سقف مقرر نسبت به شناسایی اولیه مشتریان اقدام و آن را ثبت نمایند. این عده همچنین موظف به درج شماره منحصر به فرد اشخاص در فاکتور فروش هستند.

د - شناسایی کامل اشخاص حقیقی

اشخاص مشمول موظفند به هنگام ارائه خدمات پایه (به ویژه در زمان افتتاح حساب بانکی) علاوه بر شناسایی اولیه (مذکور در بند الف این ماده) نسبت به شناسایی کامل ارباب رجوع و تخمین سطح فعالیت مورد انتظار وی به شرح زیر اقدام نمایند:

۱- اخذ معرفی‌نامه معتبر با امضای حداقل یک نفر از مشتریان شناخته شده یا اشخاص مورد اعتماد یا معرفی‌نامه از یکی از مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمانهای دولتی و یا نهادها و کانونهای حرفه‌ای رسمی.

۲- اخذ اطلاعات از ارباب رجوع در مورد سوابق ارتباط با اشخاص مشمول

و استعلام از اشخاص مذکور به منظور تعیین صحت اطلاعات ارائه شده از سوی ارباب رجوع.

۳- اخذ جواز کسب معتبر به ویژه در مورد مشاغل غیرمالی که بیشتر در معرض پولشویی قرار دارند از قبیل طلافروشان، فروشندگان اشیای گرانقیمت، بنگاه‌های معاملات املاک و خودرو.

۴- اخذ گواهی اشتغال به کار از اشخاص حقیقی دارای جواز کسب و یا از اشخاص حقوقی دارای شناسه ملی.

۵- اخذ اطلاعات در مورد نوع و میزان فعالیت ارباب رجوع جهت تعیین سطح گردش مورد انتظار ارباب رجوع در حوزه فعالیت خود.

ه- شناسایی کامل اشخاص حقوقی.

۱- اخذ اطلاعات راجع به نوع، ماهیت و میزان فعالیت ارباب رجوع به منظور تخمین سطح فعالیت مورد انتظار.

۲- اخذ اطلاعات در خصوص اساسنامه، شرکت‌نامه، سهامداران عمده، نوع فعالیت، تأمین‌کنندگان منابع مالی شخص حقوقی، مؤسسان، مدیران، بازرسان، حساب‌رسان و نشانی اقامتگاه آنان.

۳- اخذ اطلاعات مربوط به رتبه‌بندی شرکت از مراجع ذی‌ربط (از قبیل شرکت‌های سنجش اعتبار، رتبه‌بندی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور و یا سایر مراجع حرفه‌ای).

تبصره - در صورت عدم رتبه‌بندی شرکت، شخص مشمول باید رأساً از طریق بررسی صورتهای مالی تأیید شده توسط یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی نسبت به تعیین سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع اقدام نماید و در صورت عدم الزام شخص حقوقی به انتخاب یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی آخرین صورتهای مالی معتبر شرکت مستقیماً مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴- اخذ تعهد از مدیران و صاحبان امضاء مبنی بر اینکه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص حقوقی را ارائه داده‌اند و متعهد گردند هر نوع

تغییر در موارد مذکور را بلافاصله اطلاع دهند.

تبصره- نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع در اشخاص مشمول مطابق دستورالعملی است که به پیشنهاد شخص مشمول به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۴- مدارک یادشده در بندهای (د) و (ه) ماده (۳) باید حسب مورد از پایگاههای اطلاعاتی ذی ربط استعلام و نسبت به صحت اسناد و اطلاعات ارائه شده (از جمله شماره ملی، شناسه ملی و غیره) اطمینان حاصل گردد. استعلام کننده باید زمان اخذ تأییدیه از پایگاههای مذکور را به همراه مشخصات خود در اسناد یادشده گواهی نماید.

ماده ۵- چنانچه ارباب رجوع مدارک شناسایی مذکور در موارد فوق را ارائه ننماید و یا ظن به انجام فعالیتهای پولشویی یا سایر جرایم مرتبط وجود داشته باشد، اشخاص مشمول باید از ارائه خدمت به وی خودداری و مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

تبصره- اشخاص مشمول می توانند در دستورالعملهای داخلی خود مدارک دیگری را که اطلاعات مذکور (به ویژه اطلاعات مورد نیاز در تعیین سطح مورد انتظار فعالیت ارباب رجوع) را به صورت مطمئن تأمین نماید مورد قبول قرار دهند.

اشخاص مشمول می توانند در دستورالعملهای داخلی، میزان شناسایی را با اطمینان به تأمین اطلاعات مورد نیاز، با توجه به نوع و ماهیت و سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع تنظیم نمایند.

ماده ۶- ارائه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل ارباب رجوع و انجام هرگونه تراکنش مالی الکترونیکی غیرقابل ردیابی یا بی نام و ارائه تسهیلات مربوط ممنوع است.

ماده ۷- اشخاص مشمول، به هنگام ارائه خدمات پایه به مشاغل غیرمالی باید ضمن دریافت مدارک مذکور در بندهای (د) و (ه)، تعهدات لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی را از آنان اخذ نمایند. در صورت

خودداری مشاغل غیرمالی از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، اشخاص مشمول باید از ارائه خدمات به وی خودداری نمایند.

ماده ۸- اشخاص مشمول موظف به انجام شناسایی کامل مجدد مشتریان مؤسسات مالی، در مورد مؤسساتی که به تشخیص دبیرخانه در آنها مقررات مبارزه با پولشویی رعایت می‌شود، نمی‌باشند.

ماده ۹- اشخاص مشمول موظفند هنگام افتتاح و انسداد حساب افراد سیاسی خارجی دقت و نظارت ویژه به عمل آورند.

ماده ۱۰- اشخاص مشمول موظفند در هنگام ارائه خدمات نسبت به مراقبت مداوم و نظارت بیشتر بر اشخاصی که از طریق واحد اطلاعات مالی به آنها اعلام می‌گردد، اقدام نمایند.

ماده ۱۱- اشخاص مشمول به هنگام ارائه خدمات پایه به ارباب رجوع آنان را متعهد نمایند که:

الف - اطلاعات مورد درخواست اشخاص مشمول را که در این آیین‌نامه مشخص گردیده است، ارائه و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی را رعایت نمایند.

ب - اجازه استفاده اشخاص دیگر از خدمات پایه دریافتی را ندهند و در صورت اقدام بلافاصله موضوع را به شخص مشمول اطلاع دهند. موارد قانونی (از قبیل وکالت یا نمایندگی) به شرط درج مشخصات نماینده یا وکیل و شناسایی اولیه و ثبت مشخصات وی شامل این بند نمی‌باشد.

تبصره- تعهدات فوق باید صریح و دقیق به ارباب رجوع توضیح داده شود. در صورت عدم قبول ارباب رجوع و یا عدم توجه ارباب رجوع به تعهدات خود، ارائه خدمات به وی متوقف گردد.

ماده ۱۲- اشخاص مشمول موظفند در تمامی فرم‌های مورد استفاده، محل مناسب برای درج یکی از شماره‌های شناسایی معتبر (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی و شماره فراگیر اتباع بیگانه) و کدپستی را پیش‌بینی نمایند و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

ماده ۱۳- اشخاص مشمول موظفند در تمامی نرم افزارها، بانکها و سیستم‌های اطلاعاتی که عملیات پولی و مالی در آنها ثبت می‌شود، محل لازم برای درج یکی از شماره‌های معتبر (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی و شماره فراگیر اتباع بیگانه) و کدپستی را پیش‌بینی نموده و امکان جستجو براساس شماره‌های مذکور در نرم افزارها را فراهم نمایند.

ماده ۱۴- اشخاص مشمول موظفند مشخصات درج شده اشخاص و اماکن ثبت شده در سیستم‌های اطلاعاتی خود را هر شش ماه یک بار به مراجع ذی‌ربط ارسال و صحت آن را کنترل و آخرین تغییرات را دریافت نمایند. در صورت کشف هرگونه مغایرت قطعی و غیرقابل رفع موارد باید به واحد اطلاعات مالی گزارش گردد.

ماده ۱۵- اشخاص مشمول موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه در مورد مشتریان قبلی که از قبل خدمات پایه را دریافت نموده و بر مبنای آن هنوز به فعالیت خود ادامه می‌دهند، تکالیف فوق را عملی سازند.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آنها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحدهای مبارزه با پولشویی در هر دستگاه موظفند موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نمایند.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آنها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم‌اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۱۶- از زمان ابلاغ این آیین‌نامه، اشخاص مشمول موظفند آن دسته از اسناد و مدارکی را که شورا مشخص می‌سازد، به صورت پستی به آدرس ارباب رجوع ارسال نمایند. از تاریخ مذکور، اشخاص مشمول باید در مورد محل سکونت اشخاص حقیقی، کدپستی درج شده در کارت ملی و در مورد اشخاص حقوقی کدپستی اقامتگاه قانونی درج شده در کارت شناسه ملی را برای ارسال مدارک، مبنای عمل قرار دهند.

ماده ۱۷- اشخاص مشمول ارائه‌دهنده خدمات پایه موظفند به طور مداوم و مخصوصاً در موارد زیر اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتری را به روز نمایند:

الف - در زمانی که براساس شواهد و قرائن احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت ارباب رجوع تغییرات عمده‌ای پیدا نموده است.

ب - در صورتی که شخص مشمول براساس شواهد و قرائن احتمال دهد ارباب رجوع در جریان عملیات پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم قرار گرفته است.

فصل سوم - ساختار مورد نیاز و نحوه گزارش‌دهی

ماده ۱۸- اشخاص مشمول قانون و نیز هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی مشاغل غیرمالی، مکلفند واحدی را با توجه به وسعت و گستردگی سازمانی خود به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی به دبیرخانه معرفی نمایند. مسئول واحد باید از مدیران اشخاص مشمول انتخاب شود. دبیرخانه می‌تواند در صورت لزوم، براساس اهمیت واحد، صلاحیت اعضای واحد مذکور را بررسی نماید.

تبصره ۱- تمامی اشخاص مشمول مکلفند متناسب با گستره تشکیلات خود، ترتیبات لازم را به‌گونه‌ای اتخاذ نمایند که اطمینان لازم برای اجرای قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی حاصل گردد.

تبصره ۲- دبیرخانه در زمان تأیید صلاحیت افراد باید علاوه بر صلاحیت تخصصی با استعلام از مراجع ذی‌ربط نسبت به تعیین صلاحیت امنیتی و عمومی آنان نیز اقدام نماید.

ماده ۱۹- وظایف افراد یا واحدهای مسئول موضوع ماده (۱۸) به شرح زیر می‌باشد:

الف - بررسی، تحقیق، اولویت‌بندی و اعلام نظر در مورد گزارش‌های ارسالی به کارکنان دستگاه ذی‌ربط.

ب - ارسال فوری گزارش‌های مذکور در قالب فرم‌های مشخص شده به واحد اطلاعات مالی بدون اطلاع ارباب رجوع.

تبصره- ظرف زمانی مربوط به فوریت مذکور در این ماده با توجه به وضعیت اشخاص مشمول طی دستورالعملهای جداگانه از سوی شورا ابلاغ می‌گردد. در هر صورت این زمان از چهار روز کاری بیشتر نخواهد شد.

ج - نظارت بر فعالیت مشتریانی که از خدمات پایه استفاده می‌کنند به منظور شناسایی معاملات مشکوک.

د - تهیه نرم‌افزارهای لازم به منظور تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات مورد نیاز در اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سیستمی معاملات مشکوک.

ه - طراحی ساز و کار لازم جهت نظارت و کنترل فرآیندهای مبارزه با پولشویی (فرآیندهای جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات، استخدام نیروها، آموزش و غیره) و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن در دستگاه مربوط. و - تأمین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع که در امر مبارزه با تروریسم ذیصلاح می‌باشند.

ز - صدور بخشنامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی پس از موافقت دبیرخانه.

ح - بازرسی و نظارت از واحدهای تحت امر به منظور اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات.

ط - تهیه آمارهای مربوط به اقدامات دستگاه مربوط در مبارزه با پولشویی و نتایج آن.

ی - ارسال پرونده اشخاص مذکور در تبصره (۳) ماده (۴) قانون به مراجع ذی‌ربط با هماهنگی واحد اطلاعات مالی.

ک - نگهداری سوابق و گزارشهای مکاتبات مربوط به دستگاه متبوع در خصوص موارد مربوط به پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

ل - تهیه برنامه سالانه اجرای قانون در شخص مشمول و کنترل ماهانه میزان اجرای آن.

ماده ۲۰- دستگاههای مسئول نظارت بر اشخاص مشمول (از قبیل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، اتحادیه‌های صنفی و سازمان اوقات و امور خیریه) موظفند در بازرسیهای معمول خود رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را مدنظر قرار داده و نسبت به رعایت و یا عدم رعایت آن اعلام نظر نمایند.

ماده ۲۱- دبیرخانه موظف است هر شش ماه یک بار عملکرد دستگاههای مذکور در ماده (۲۰) را بررسی و به شورا گزارش نماید.

ماده ۲۲- اشخاص مشمول موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت‌کنندگان خدمات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشویی در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی در پایان هر ماه به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد در اختیار آن واحد قرار دهند.

تبصره- خلاصه اطلاعات یادشده باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی و تاریخ ارائه خدمات پایه در مورد اشخاص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی نام و شناسه ملی یا کد اقتصادی و در مورد اتباع بیگانه، شماره فراگیر اتباع خارجی باشد. سایر موارد مورد نیاز پس از تصویب شورا به اشخاص مشمول اعلام خواهد شد.

ماده ۲۳- به منظور تسریع در رسیدگی به گزارشها، فرد یا کارگروه‌های مسئول مبارزه با پولشویی باید اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی را در محدوده هر یک از اشخاص مشمول، برای انجام وظایف خود داشته باشند و انجام تحقیقات و گزارش به مراجع ذی‌ربط توسط آنان نباید منوط به تأیید و تصویب مراجع دیگری باشد.

ماده ۲۴- به منظور تسریع در دسترسی به اطلاعات لازم، در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی از اشخاص مشمول، یکی از اعضای کارگروه مبارزه با پولشویی شخص مشمول، با اختیار دسترسی به تمام اطلاعات شخص مشمول، در واحد اطلاعات مالی مستقر خواهد شد تا نیازهای اولیه واحد اطلاعات مالی

را تأمین نماید. فرد یادشده به هیچ عنوان به اطلاعات واحد اطلاعات مالی دسترسی نخواهد داشت.

فصل چهارم - گزارشهای الزامی

ماده ۲۵- تمامی کارکنان تحت امر اشخاص مشمول موظفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک (موضوع بند «و» ماده (۱)) مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه اطلاع دهند. در صورت عدم وجود این واحد، بالاترین مقام شخص مشمول، مسئول دریافت گزارشها و انجام اقدامات مقتضی خواهد بود. در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۲۶- کارکنان تحت امر اشخاص مشمول موظفند تمامی معاملات بیش از سقف مقرر را که ارباب رجوع وجه آن را به صورت نقدی پرداخت می نماید، ثبت و همراه با توضیحات ارباب رجوع به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه و در صورت عدم وجود این واحد، به بالاترین مقام شخص مشمول اطلاع دهند. واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه و یا بالاترین مقام شخص مشمول (در صورت عدم وجود واحد) موظفند خلاصه فرمهای مذکور را در پایان هر هفته به نحوی که واحد اطلاعات مالی مشخص می سازد ارسال و اصل آن را به نحو کاملاً حفاظت شده، نگهداری نمایند.

تبصره ۱- ارائه دهندگان وجه نقد بیش از سقف مقرر موظفند توضیحات مورد نیاز مذکور در فرم ابلاغ شده را به اشخاص مشمول ارائه نمایند.

تبصره ۲- در صورت نقل و انتقال وجه نقد بیش از سقف مقرر با استفاده از روشهای غیربانکی مانند پست. کارکنان اشخاص مشمول موظف به ارائه گزارش به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر شخص مشمول هستند. در صورت عدم وجود این واحد، گزارشها باید به بالاترین مقام شخص مشمول جهت انجام اقدامات مقتضی ارسال گردد.

تبصره ۳- فرمها، میزان و نحوه اخذ اطلاعات از ارباب رجوع، نحوه و

میزان اطلاعات اولیه ارسالی به واحد اطلاعات مالی و نحوه نگهداری و دسترسی به اطلاعات در هر شخص مشمول مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۲۷- گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارشهایی که اشخاص مشمول موظف به ارسال آن هستند، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد اطلاعات مالی افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان مجری این آیین‌نامه نخواهد بود.

فصل پنجم - امور مربوط به مبادلات ارزی

ماده ۲۸- خرید و فروش ارز به هر صورت از جمله پرداخت ریال در داخل و دریافت ارز در خارج از کشور و بالعکس، تنها در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مجاز است و در غیر این صورت خرید و فروش ارز غیرمجاز محسوب و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۷۴ - مجمع تشخیص مصلحت نظام است.

ماده ۲۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است اطلاعات تفصیلی مربوط به خرید و فروش و نقل و انتقال ارز در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز را در پایان هر روز بانک اطلاعاتی که به همین منظور تهیه خواهد شد، ثبت نموده و امکان دسترسی و جستجوی واحدهای اطلاعات مالی را در آن فراهم نماید.

ماده ۳۰- تمامی اشخاص مشمول به ویژه بانکها و صرافیها موظف به ارسال اطلاعات ماده (۲۸) به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند. عدم ارسال اطلاعات، ارسال ناقص و نادرست اطلاعات، خرد کردن معاملات به مبالغ کمتر از سقف مقرر ممنوع بوده و با متخلف یا متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳۱- تمامی اشخاص مشمول موظفند با اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در شعب و نمایندگیهای خارج از کشور خود اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۳۲- اشخاص مشمول موظفند در معاملات خود با کشورها و مناطقی که از سوی شورا اعلام می‌گردد، مراقبت لازم را به عمل آورند.

فصل ششم - نگهداری سوابق و اطلاعات

ماده ۳۳- تمامی اشخاص مشمول مکلفند مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی (اعم از فعال و غیرفعال) و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع هنگام ارائه خدمات پایه را به صورت فیزیکی و یا سایر روشهای قانونی، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری کنند. هیئت تسویه اشخاص حقوقی مشمول، در صورت انحلال نیز موظف به نگهداری اسناد تا پنج سال پس از رویداد مالی هستند.

تبصره ۱- سوابق و مدارک موضوع این ماده باید به گونه‌ای ضبط و نگهداری شود که در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع ذی‌ربط، اطلاعات آن اسناد در ظرف زمانی مذکور در ماده (۱۹) قابل دسترسی باشد. ارائه اصل اسناد و مدارک، در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع ذی‌ربط، باید حداکثر ظرف یک ماه صورت پذیرد. مسئولیت جستجو و ارائه اسناد با شخص مشمول است.

تبصره ۲- اسناد مذکور باید قابلیت بازسازی معاملات را در صورت نیاز ایجاد نماید.

تبصره ۳- این ماده ناقض سایر مقرراتی که نگهداری اسناد را بیش از مدت یادشده الزامی ساخته است، نیست.

ماده ۳۴- اشخاص مشمول موظفند سیستمهای اداری و مالی خود را به گونه‌ای سامان دهند که تمامی حسابها و پرونده‌های یک شخص، مرتبط و قابل شناسایی و بررسی باشد.

فصل هفتم - آموزش

ماده ۳۵- تمامی اشخاص مشمول موظفند با همکاری دبیرخانه ترتیبات لازم جهت برقراری دوره‌های آموزشی بدو خدمت و ضمن خدمت کارکنان زیرمجموعه خود را فراهم نمایند. این دوره‌ها باید در جهت آشنایی با قانون، آیین نامه و دستورالعمل‌های مربوط، نحوه عملکرد پولشویان و به ویژه آخرین شگردهای پولشویان در استفاده از خدمات اشخاص مشمول و چگونگی محو منشأ مجرمانه وجوه باشد. طی نمودن دوره‌های یادشده برای ادامه خدمات کارکنان اشخاص مشمول در مشاغل ذی ربط الزامی است و سوابق دوره‌های مذکور باید در پرونده پرسنلی درج گردد.

ماده ۳۶- کارگروه‌های مسئول مبارزه با پولشویی در اشخاص مشمول موظفند با هماهنگی دبیرخانه نسبت به توجیه و آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی به ارباب رجوع در مورد مزایای اجرای قانون برای مردم و تکالیف عمومی ارباب رجوع در این باره به نحو مناسب اقدام و گزارش آن را به دبیرخانه ارسال نمایند.

فصل هشتم - سایر موارد

ماده ۳۷- دبیرخانه در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود و عهده‌دار وظایف زیر خواهد بود:

۱- انجام امور اداری مربوط به تشکیل جلسات شورا، ابلاغ و پیگیری مصوبات.

۲- حضور فعال در مجامع بین‌المللی و تشریح اقدامات کشور در مبارزه با پولشویی.

۳- پیگیری اجرا و اخذ گزارش عملکرد اشخاص مشمول، نظارت و بازرسی (دوره‌ای، اتفاقی، موردی) از اشخاص مشمول به منظور اطمینان از اجرای آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب در حوزه مسئولیت اشخاص مشمول

و مشاغل غیرمالی مشمول و تهیه گزارش اجرای قانون و مقررات مربوط هر شش ماه یک بار و ارسال به شورا.

۴- رتبه‌بندی سالانه اشخاص مشمول در مورد میزان رعایت مقررات مربوط به پولشویی و در صورت تصویب شورا، اعلام عمومی آن.

۵- پاسخگویی به مراجع ذیصلاح. اعلام مواضع، تبلیغات، پشتیبانی از دیدارگاه الکترونیک دبیرخانه و توجیه عمومی مردم با هماهنگی مراجع مسئول.

۶- هماهنگی در تشکیل دوره‌های آموزشی در داخل و خارج کشور و تدوین و انتشار جزوات آموزشی.

۷- برنامه‌ریزی سالانه اجرای قانون و آیین‌نامه‌های ذی‌ربط توسط مجریان و اشخاص مشمول.

۸- حمایت مادی و معنوی از اشخاص مشمول و کارکنان ذی‌ربط که در راستای انجام وظایف خود در اجرای مقررات مبارزه با پولشویی مورد شکایت و تعرض ارباب رجوع قرار گیرند.

۹- به روز رسانی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ذی‌ربط از طریق مراجع قانونی.

۱۰- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌های لازم و اعلام نظر در مورد دستورالعمل‌های پیشنهادی اشخاص مشمول.

۱۱- اعلام راه‌ها و فرآیندهای جدید پولشویی و تأمین مالی تروریسم در کشور و پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در صورت نیاز.

ماده ۳۸- واحد اطلاعات مالی به منظور انجام اقدامات زیر در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌گردد:

- ۱- جمع‌آوری و اخذ اطلاعات معاملات مشکوک.
- ۲- ارزیابی، بررسی و تحلیل اطلاعات گزارشها و معاملات مشکوک.
- ۳- درج و طبقه‌بندی اطلاعات در سیستم‌های مکانیزه.
- ۴- اعلام مشخصات اشخاص دارای سابقه پولشویی و یا تأمین مالی

تروریسم به اشخاص مشمول جهت مراقبت بیشتر و یا قطع همکاری، در صورت درخواست مراجع ذی ربط.

۵- تأمین اطلاعات تحلیل شده مورد نیاز مراجع قضایی، ضابطان و دستگاه‌های مسئول مبارزه با تروریسم در کشور در صورت درخواست مراجع ذی ربط.

۶- تهیه آمارهای لازم از اقدامات صورت گرفته در جریان مبارزه با پولشویی.

۷- تهیه نرم افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی مورد نیاز.

۸- تأمین امنیت اطلاعات جمع‌آوری شده.

۹- تبادل اطلاعات با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی طبق مقررات.

۱۰- جمع‌آوری و اخذ تجارب بین‌المللی.

۱۱- ارسال گزارش‌هایی که به احتمال قوی صحت دارد یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است به دستگاه قضایی.

۱۲- پیگیری گزارش‌های ارسالی در مراجع قضایی.

۱۳- تهیه پیش‌نویس برنامه سالانه واحد اطلاعات مالی جهت تصویب شورا.

۱۴- پاسخ به استعلام اشخاص مشمول در اسرع وقت.

۱۵- اعلام نظر در مورد صلاحیت تخصصی مسئولان واحدهای مبارزه با پولشویی پیشنهادی از سوی مدیران اشخاص مشمول.

ماده ۳۹- نصب و عزل دبیر با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی، تصویب شورا و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی صورت خواهد گرفت. واحد اطلاعات مالی زیر نظر دبیر به انجام وظایف محول شده خواهد پرداخت. تمامی پست‌های دبیرخانه، واحد اطلاعات مالی و واحدهای زیرمجموعه، مشاغل حساس محسوب شده و تابع مقررات مربوط خواهند بود.

ماده ۴۰- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس‌جمهور موظف است به پیشنهاد شورا ظرف سه ماه ساختار سازمانی و شرح وظایف دبیرخانه و سایر واحدهای مورد نیاز را با ملاحظه تأمین نیروی انسانی مجرب جهت اجرای کامل

قانون و افزایش حداقل در تشکیلات اداری ابلاغ نماید. تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به تأمین نیروهای متخصص و مجرب با وزارت امور اقتصادی و دارایی همکاری داشته باشند.

ماده ۴۱- شورا می‌تواند کارگروه خاصی را تعیین نماید تا بر حسن اجرای وظایف و تکالیف محول شده به دبیرخانه و واحد اطلاعات مالی نظارتی داشته و گزارش بازرسیهای خود را به شورا ارائه نمایند.

ماده ۴۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مسئول تأمین امکانات لازم و پشتیبانی مورد نیاز واحد اطلاعات مالی و دبیرخانه خواهد بود.

ماده ۴۳- تمامی اشخاص مشمول موظفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به تهیه پیش‌نویس دستورالعمل‌های لازم برای اجرای قانون و این آیین‌نامه و به ویژه دستورالعمل تشخیص عملیات و معاملات مشکوک اقدام و به دبیرخانه ارسال نمایند. دستورالعمل‌های مذکور و تغییرات احتمالی آنها در آینده، پس از تصویب در شورا باید ظرف سه ماه به تمامی کارکنان تحت امر اشخاص مشمول ابلاغ و آموزشهای لازم به آنها داده شود.

تبصره - در مورد مشاغل غیرمالی، وزارت بازرگانی با همکاری اتاقهای بازرگانی و تعاون و اتحادیه‌های صنفی به درخواست شورا اقدام خواهند نمود.
ماده ۴۴- یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر در هر روز، توسط اشخاص مشمول (به ویژه مؤسسات اعتباری)، به ارباب رجوع ممنوع است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر و ساز و کار لازم را جهت تسهیل در امور فراهم سازد.

ماده ۴۵- تمامی اشخاص مشمول مکلفند هنگام صدور مجوز یا تمدید مجوزهای قبلی برای مشاغل غیرمالی در بخشهای مختلف، از متقاضیان تعهدات لازم را برای اجرای قانون و آیین‌نامه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اخذ و در پرونده آنها بایگانی نمایند. درج این تعهد در مواردی که شورا اعلام می‌کند، می‌تواند در اساسنامه اشخاص حقوقی نیز الزامی شود.

ماده ۴۶- در صورت ضرورت، شواهد ضوابط و دستورالعمل‌های لازم برای

حسن اجرای این آیین‌نامه را تصویب و از طریق دبیرخانه به مبادی، مراجع و اشخاص و صنوف ذی‌ربط ابلاغ خواهد نمود.

ماده ۴۷- تمامی اشخاص مشمول موظفند اطلاعات مورد درخواست واحد اطلاعات مالی در موضوع مبارزه با پولشویی را به نحوی که آن واحد تعیین کند جهت انجام وظایف محول شده تأمین نمایند.

ماده ۴۸- به منظور سهولت دسترسی به اطلاعات مشتریان و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارائه شده از سوی افراد، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به راه‌اندازی سامانه اطلاعات مشتریان مشتمل بر اطلاعات زیر اقدام نماید:

الف - اطلاعات ثبتی و صورتهای مالی مشتریان (حقوقی و حقیقی).

ب - اطلاعات شماره حسابها و تسهیلات ارائه شده به آنان و موارد سررسید و معوق شده (موضوع دستورالعمل تنظیم فرمهای اعطای تسهیلات و تعهدات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران).

ج - اطلاعات چکهای برگشتی.

د - اطلاعات مربوط به اظهارنامه مالیاتی مشتریان.

ه - اطلاعات محکومیتها و سفته‌های واخواستی اشخاص حقیقی و حقوقی که اسامی آنها در سیستم ثبت شده است.

و - اطلاعات سجلی ارائه شده توسط مشتریان.

ماده ۴۹- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور موظف است بودجه مورد نیاز اجرای این آیین‌نامه را در سال اول تا سقف ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل اعتبارات مقرر در قانون بودجه تأمین و در سالهای بعد به میزان مورد نیاز در لایحه بودجه کل کشور منظور نماید.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۱۱ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رییس‌جمهور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه مستندسازی جریان وجوه در کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور مستندسازی جریان وجوه در کشور و نیز شفاف‌سازی نحوه گردش آن در سیستم بانکی، موسسات پولی و اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه موضوع قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی - مصوب ۱۳۸۳ - و صرافی‌ها ظرف شش ماه ضوابط لازم را جهت تحقق مفاد بندهای ذیل به عمل آورد:

۱- از زمان ابلاغ دستورالعمل موضوع بند (۳) این ماده، کلیه خدمات و عملیات بانکی نظیر افتتاح هرگونه حساب، انجام هرگونه دریافت و پرداخت، هرگونه حواله وجه، صدور و پرداخت هرگونه چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت هوشمند و اعتباری، صدور هرگونه ضمانت‌نامه، خرید و فروش ارز، اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی، به استثنای قبوض دولتی و خدمات شهری باید پس از احراز هویت مشتریان صورت گیرد.

۲- در مواردی که عملیات موضوع این ماده از جانب اشخاص حقوقی صورت می‌گیرد، علاوه بر ثبت مشخصات شخص حقوقی، ثبت مشخصات نماینده وی نیز ضروری است. همچنین در مورد صغار و محجوران، علاوه

بر ثبت مشخصات آنان، ثبت هویت ولی، قیم یا سرپرست نیز الزامی است.

۳- دستورالعمل نحوه احراز هویت اتباع ایرانی و خارجی استفاده‌کننده از خدمات اشخاص موضوع ماده (۱) ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

۴- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، دستورالعمل شرایط عمومی چاپ چک‌های مربوط به حساب‌های جاری اشخاص و نحوه استفاده از آن را به لحاظ محل لازم جهت درج شماره ملی اشخاص حقیقی و شناسه ملی اشخاص حقوقی در پشت و یا روی چک فراهم آورد. بانک‌ها موظفند پرداخت وجه چک توسط دریافت‌کننده نهایی را علاوه بر احراز هویت وی، در صورت وجود ظهرنویس، منوط به وجود شماره یا شناسه ملی ظهرنویسان قبلی نمایند. مسئولیت احراز صحت شماره و شناسه ملی ظهرنویسان در هر مرحله با انتقال‌گیرنده است.

۵- کلیه فرم‌های مورد استفاده اشخاص موضوع ماده (۱) باید حاوی محل مناسب برای درج شماره ملی و کدپستی باشد و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت شود.

۶- در کلیه نرم‌افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی اشخاص موضوع ماده (۱) که عملیات بانکی در آنها ثبت می‌شود، باید محل لازم برای درج شماره ملی و کدپستی وجود داشته باشد و امکان جستجو براساس شماره ملی و کدپستی در نرم‌افزارها فراهم گردد. در مورد اشخاص حقوقی منظور از شناسه ملی کد منحصر به فرد ملی است که توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (ثبت شرکت‌ها) طراحی و تخصیص می‌یابد. اشخاص موضوع ماده (۱) پس از تخصیص شناسه ملی منحصر به فرد اشخاص حقوقی در این خصوص اقدام خواهند نمود.

۷- مشخصات درج شده اشخاص حقیقی و حقوقی در سیستم‌های اطلاعاتی هر دو ماه یک بار به سازمان ثبت احوال کشور و سازمان ثبت

اسناد و املاک کشور (ثبت شرکت‌ها) ارسال و صحت آن کنترل می‌شود. در صورت استعلام بر خط اشخاص موضوع ماده (۱) با این سازمان‌ها، نیاز به این اقدام نیست.

مشتریانی که مشخصات آنها دارای مغایرت است، موظفند ظرف یک ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، مطابق دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدامات تنبیهی در مورد این نوع مشتریان انجام می‌شود.

ماده ۲- به منظور سهولت دسترسی به اطلاعات مشتریان و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارائه شده از سوی افراد، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، نسبت به راه‌اندازی سامانه اطلاعات مشتریان مشتمل بر اطلاعات زیر اقدام نماید:

الف- اطلاعات ثبتی و صورت‌های مالی مشتریان (حقوقی و حقیقی).
ب- اطلاعات شماره حسابها و تسهیلات ارائه شده به آنان و موارد سررسید و معوق شده (موضوع دستورالعمل تنظیم فرم‌های اعطای تسهیلات و تعهدات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران).

ج- اطلاعات چک‌های برگشتی.

د- اطلاعات مربوط به اظهارنامه مالیاتی مشتریان.

ه- اطلاعات محکومیت‌ها و سفته‌های واخواستی اشخاص حقیقی و حقوقی که اسامی آنها در سیستم ثبت شده است.

و- اطلاعات سجلی ارائه شده توسط مشتریان.

ماده ۳- اشخاص زیر مسئول ورود یا کنترل اطلاعات تعیین شده در سیستم مذکور هستند:

الف- کلیه مشتریان متقاضی استفاده از تسهیلات و خدمات در خصوص ورود اطلاعات ثبتی و مالی مربوط به خود.

ب- اشخاص موضوع ماده (۱) در خصوص ورود اطلاعات شماره حساب‌ها، تسهیلات اعطایی، تسهیلات سررسید و معوق شده مشتریان.

ج- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص اطلاعات چک‌های برگشتی.

د- سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص تعیین صحت اطلاعات ارائه شده توسط مشتریان در مورد وضعیت مالی خود به اشخاص موضوع ماده (۱) با استفاده از اظهارنامه مالیاتی آنان.

ه- وزارت دادگستری در خصوص ورود اطلاعات محکومیت‌ها و سفته‌های وخواستی اشخاص حقیقی و حقوقی که اسامی آنها در سیستم ثبت شده. و- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در خصوص کنترل اظهارات مشتریان در مورد مشخصات ثبتی اشخاص حقوقی.

ز- سازمان ثبت احوال کشور در خصوص تأیید صحت اطلاعات سجلی ارائه شده توسط مشتریان.

تبصره ۱- چنانچه اطلاعات ذکر شده در ماده (۲) توسط مضمولان این ماده در زمان مقرر ارائه نگردد، متخلفان مشمول مقررات انضباطی و اداری سازمان مربوط خواهند بود.

تبصره ۲- حدود دسترسی مراجع ذیصلاح و اشخاص به اطلاعات موجود در سامانه موضوع این ماده در چارچوب قوانین و مقررات و دستورالعمل اجرایی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تهیه و به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، تعیین می‌شود.

تبصره ۳- کلیه دستگاه‌ها موظفند همکاری لازم را در اجرای سامانه یاد شده با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عمل آورند.

ماده ۴- اشخاص موضوع ماده (۱) از نیمه دوم سال ۱۳۸۷ موظفند:

۱- آن دسته از اسناد و مدارکی را که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشخص می‌کند صرفاً به محل کدپستی اشخاص ارسال نمایند. در مورد اشخاص حقیقی، کدپستی درج شده در پایگاه جمعیتی کشور و در

مورد اشخاص حقوقی کدپستی درج شده در پایگاه ثبت شرکت‌ها ملاک عمل قرار گیرد.

۲- در ارائه خدماتی که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشخص خواهد کرد، از قبول کدپستی مغایر با کد درج شده در کارت ملی برای اشخاص حقیقی و کد درج شده در پایگاه ثبت شرکت‌ها برای اشخاص حقوقی، خودداری نمایند.

تبصره- سازمان ثبت احوال کشور و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (ثبت شرکت‌ها) ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، امکان تطبیق کدپستی را با شماره ملی، بدون مراجعه حضوری افراد میسر می‌سازند.

ماده ۵- خرید و فروش ارز به هر صورت از جمله پرداخت ریال در داخل و دریافت ارز در خارج کشور و بالعکس، تنها در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مجاز است و در غیر این صورت خرید و فروش ارز غیرمجاز محسوب و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۱۳۷۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام است.

ماده ۶- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است اطلاعات تفصیلی مربوط به خرید و فروش ارز در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز را در پایان هر روز در بانک اطلاعاتی که به همین منظور تهیه خواهد شد، ثبت نماید. نحوه دسترسی به اطلاعات این بانک مطابق تبصره (۲) ماده (۳) تعیین می‌شود.

ماده ۷- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تأمین امنیت دارایی عمومی مردم در مراجع اشخاص موضوع ماده (۱) حداکثر ظرف یک سال پس از ابلاغ این آیین‌نامه، پرداخت نقدی (وجه نقد، بانک چک و ایران چک) بیش از پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در هر روز در هر حساب را ممنوع نماید.

تبصره- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران همه ساله می‌تواند با توجه به تورم و دیگر ملاحظات اقتصادی سقف تعیین شده را تعدیل نماید.

ماده ۸- در سایر موارد پیش‌بینی نشده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رأساً اتخاذ تصمیم خواهد نمود.

ماده ۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه را بر عهده دارد و گزارش پیشرفت آن را هر شش ماه یک بار به هیأت وزیران ارائه می‌نماید.

پرویز داودی

معاون اول رئیس‌جمهور

آیین‌نامه اجرایی قانون الزام اختصاص شماره
ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۶۳۳۱/۱ مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۶ وزارتخانه‌های کشور و پست و تلگراف و تلفن و سازمان‌های برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور و به استناد ماده (۶) قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی - مصوب ۱۳۷۶ - آیین‌نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات و واژه‌های زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- **سازمان:** سازمان ثبت احوال کشور.

ب- **شرکت:** شرکت پست جمهوری اسلامی ایران.

پ- **قانون:** الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی - مصوب ۱۳۷۶.

ت- **شماره ملی:** عددی است ده رقمی و منحصر به فرد که توسط سازمان برای هر فرد ایرانی تعیین و به وی اختصاص داده می‌شود.

ث- **کدپستی:** عددی است ده رقمی و یگانه که توسط شرکت، تنها برای شناسایی هر مکان تعیین و به آن اختصاص داده می‌شود.

ج- **محل سکونت:** مکانی است که شخص اظهار می‌دارد که در آنجا زندگی می‌کند.

چ- **کارت شناسایی ملی:** سند شناسایی اتباع ایرانی است که توسط

- سازمان صادر می‌شود و در آن مشخصات فردی، شماره ملی و کدپستی محل سکونت دارنده کارت درج می‌شود.
- ماده ۲-** کلیه افراد بالای (۱۵) سال سن موظفند پس از اعلام سازمان با در دست داشتن مدارک لازم و برابر زمانبندی، برای دریافت و تکمیل فرم درخواست کارت شناسایی خویش اقدام نمایند.
- تبصره-** اعتبار اولین کارت شناسایی ملی از تاریخ صدور به مدت (۷) سال است. تغییر اعتبار در دوره‌های بعد بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.
- ماده ۳-** صاحب کارت مکلف است با تغییر محل سکونت یا تغییر هر یک از اقلام اطلاعاتی کارت شناسایی یا پایان مدت اعتبار کارت، نسبت به تعویض کارت شناسایی ملی خود اقدام نماید.
- تبصره -** با ثبت واقعه وفات هر فرد، کارت شناسایی متوفی باطل و از درجه اعتبار ساقط می‌شود.
- ماده ۴-** کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) قانون موظفند پایگاه‌های اطلاعات خود را به نحوی سامان دهند که هر فرد با شماره ملی و کدپستی در کلیه سیستم‌های اختصاصی مربوط شناخته شود.
- تبصره-** پایگاه اطلاعات جمعیت سازمان تنها مرجع رسمی اطلاعات افراد به شرح موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه است.
- ماده ۵-** سازمان مکلف است نسبت به ابلاغ اطلاعات فردی افراد تحت پوشش دستگاه متقاضی مشتمل بر نام و نام خانوادگی، نام پدر، شماره شناسنامه، محل صدور، تاریخ تولد، سریال شناسنامه، شماره ملی و کدپستی، براساس درخواست بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط اقدام نماید.
- تبصره ۱-** سازمان موظف است نسبت به تحویل اطلاعات فردی از طریق پایانه و محیط‌های مغناطیسی و یا براساس روش‌هایی که به تصویب هیأت موضوع ماده (۱۴) این آیین‌نامه می‌رسد اقدام نماید.
- تبصره ۲-** اولویت تحویل اطلاعات فردی و کدپستی به دستگاه‌های اجرایی

توسط هیأت موضوع ماده (۱۴) این آیین نامه تعیین می شود و حداکثر تا (۶) ماه پس از لازم الاجرا شدن این آیین نامه تحویل اطلاعات فردی و کدپستی به کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲) قانون لازم الاجرا است.

ماده ۶- کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲) قانون موظفند یک سال پس از لازم الاجرا شدن این آیین نامه، نسبت به درج شماره ملی و کدپستی در هر گونه کارت شناسایی اداری یا صنفی یا گواهینامه رانندگی و موارد مشابه اقدام نمایند. ارایه خدماتی که نیاز به کسب اطلاعات فردی دارد موقوف به اخذ شماره ملی و کدپستی از متقاضیان است.

ماده ۷- به منظور تسریع در ابلاغ شماره ملی و کدپستی و رفع مغایرت های احتمالی، قبل از صدور کارت شناسایی ملی سازمان موظف است با همکاری شرکت ظرف سه ماه شماره ملی و کدپستی را از طریق کارت یا نامه رسمی، حاوی مشخصات فردی شامل شماره ملی، نام، نام خانوادگی، نام پدر و کدپستی ابلاغ نماید.

تبصره- سازمان برنامه و بودجه نسبت به تأمین اعتبار اجرای این ماده اقدام های لازم را به عمل خواهد آورد.

ماده ۸- کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی و عمومی مکلفند ظرف یک سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه با همکاری شرکت نسبت به جایگزینی کدپستی با کد شناسایی اماکن متعلق به خود اقدام نمایند.

تبصره- شرکت موظف است اقدام های لازم را در زمینه به هنگام سازی اطلاعات کدپستی و ارائه آن به سازمان ها انجام دهد.

ماده ۹- شهرداری ها و بخش داری های سراسر کشور موظفند با همکاری شرکت طی سال اول برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به نصب پلاک های کدپستی ده رقمی در محل ورودی اماکن اقدام نمایند تا جایگزین پلاک های شناسایی موجود شود.

تبصره - شهرداری ها و بخش داری ها موظفند هر ماه تغییرات اماکن، معابر و ساخت و ساز ساختمان ها را به اداره پست محدوده فعالیت خود اطلاع دهند.

ماده ۱۰- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی پس از اجرای ماده (۸) این آیین نامه مکلفند در هنگام صدور هر نوع کارت، سربرگ اوراق تبلیغاتی، پروانه، گواهینامه و موارد مشابه آن کدپستی ده رقمی را قید نمایند.

ماده ۱۱- ادارات ثبت اسناد و املاک کشور، دفترخانه‌های اسناد رسمی، دفاتر ازدواج و طلاق، بنگاه‌های معاملاتی و کلیه واحدهای ذی‌ربط موظفند در هنگام تنظیم اسناد، نسبت به درج شماره ملی و کدپستی ده رقمی افراد، متعاملین و مورد معامله در اسناد مربوط اقدام نمایند.

ماده ۱۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است جهت مکانیزه نمودن اطلاعات و اسناد ملکی و ایجاد پایگاه اطلاعات و اجرای طرح کاداستر، شماره ملی مالک یا مالکان و کدپستی ملک را به کار گیرد.

ماده ۱۳- کلیه دستگاه‌های متقاضی شماره ملی و کدپستی موظفند برابر تعرفه‌هایی که به تصویب هیأت موضوع ماده (۱۴) این آیین نامه می‌رسد، هزینه‌های مربوط را پرداخت نمایند.

ماده ۱۴- به منظور هدایت، نظارت و تهیه زمان‌بندی اجرایی، دستورالعمل‌ها و پیگیری موارد ذی‌ربط در امر ابلاغ شماره ملی، کدپستی و صدور کارت شناسایی ملی و پایگاه‌های اطلاعات فردی دستگاه‌ها، هیأتی مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار سازمان ثبت احوال کشور، سازمان برنامه و بودجه، شرکت پست جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به مسئولیت سازمان برنامه و بودجه تشکیل می‌شود.

تبصره - هیأت موضوع این ماده موظف است هر (۳) ماه یک بار گزارش عملکرد این آیین نامه را به هیأت وزیران ارائه نماید.

حسن حبیبی

معاون اول رئیس‌جمهور

آیین نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۰۶/۱۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۱۴۷۴۴۴ مورخ ۱۳۷۶/۱۱/۲۴ معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی را به شرح زیر تصویب نمود:

- ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر می‌باشد:**
- الف- شخص حقوقی:** هر شخصی یا تشکیلی که به موجب قوانین و مقررات، شخص حقوقی تلقی می‌شود.
- ب- سازمان:** سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- پ- سازمان ثبت کننده:** هر وزارتخانه، سازمان یا مرجعی دیگر که مطابق قوانین و مقررات مسئولیت ثبت شخص حقوقی را دارد.
- ت- نشانی دفتر مرکزی:** آخرین نشانی دفتری مرکزی (اقامتگاه قانونی) شخص حقوقی که حسب مورد به سازمان ثبت کننده اعلام می‌شود و مطابق قوانین می‌توان به آن استناد کرد و با کدپستی اختصاص یافته، قابل شناسایی است.
- ث- پایگاه:** پایگاه اطلاعات شناسه ملی اشخاص حقوقی.
- ج- شناسه ملی:** عددی که توسط پایگاه تنها به یک شخص حقوقی اختصاص داده می‌شود.
- چ- دستگاه‌های اجرایی:** تمامی دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون

مدیریت خدمات کشوری.

ح- کارت: کارت شناسایی ملی شخص حقوقی که برای شخص حقوقی بر اساس نمونه مندرج در پایگاه توسط سازمان ثبت کننده صادر می شود و حداقل حاوی نام، شناسه ملی و کدپستی دفتر مرکزی (اقامتگاه قانونی) شخص حقوقی و تاریخ صدور و مدت اعتبار و نیز مهر و امضای مجاز سازمان ثبت کننده می باشد.

ماده ۲- تمامی اشخاص حقوقی موظفند طبق برنامه زمانی اعلامی سازمان های ثبت کننده، فرم درخواست شناسه ملی را تکمیل و همراه اسناد و مدارک لازم که توسط سازمان ثبت کننده اعلام می شود به سازمان های یادشده ارائه نمایند. **تبصره ۱-** در مواردی که مطابق قوانین و مقررات مربوط، ایجاد و یا ثبت شخص حقوقی موکول به صدور مجوز دستگاه های اجرایی باشد، باید مجوزهای یاد شده ضمیمه مدارک و اسناد موضوع این ماده شود و در پایگاه اختصاصی سازمان های ثبت کننده امکان ورود اطلاعات مرجع قانونی ایجاد شخص حقوقی و یا صدور مجوز ایجاد آن فراهم و اطلاعات مربوط درج گردد.

تبصره ۲- در مواردی که مرجع ثبت شخص حقوقی در قوانین و مقررات تعیین نشده است، سازمان مسئولیت ثبت آن را به عهده خواهد داشت و تا زمانی که دیگر سازمان های ثبت کننده به تشخیص هیات موضوع ماده (۱۶) این آیین نامه شرایط نرم افزاری ورود اطلاعات یاد شده را در پایگاه فراهم ننموده باشند، ثبت در پایگاه با اخذ مدارک مورد نیاز از سازمان ثبت کننده توسط سازمان صورت خواهد گرفت.

ماده ۳- سازمان های ثبت کننده باید امکان ثبت شماره ملی اشخاص حقیقی و شناسه ملی اشخاص حقوقی ایرانی و شماره فراگیر اشخاص خارجی تشکیل دهنده شخص حقوقی را در پایگاه اختصاصی خود ایجاد کنند به نحوی که اختصاص شناسه ملی به شخص حقوقی منوط به درج شماره ها شناسه یاد شده گردد.

ماده ۴- سازمان ثبت‌کننده پس از اختصاص شناسه ملی در پایگاه باید کارت شخص حقوقی را صادر و از طریق دفاتر پستی تحویل نماید.

تبصره ۱- هیچ یک از پایگاه‌های اختصاصی سازمان‌های ثبت‌کننده و نیز بانک‌های اطلاعاتی دستگاه‌های اجرایی مجاز نیستند شناسه ملی را برای شخص حقوقی دیگر استفاده کنند یا اختصاص دهند.

تبصره ۲- مدت اعتبار کارت شخص حقوقی حسب مورد توسط هیات موضوع ماده (۱۶) این آیین‌نامه تعیین و به سازمان‌های ثبت‌کننده و سازمان اعلام می‌شود تا در کارت و پایگاه درج شود.

ماده ۵- شخص حقوقی دارنده کارت مکلف است با تغییر هریک از اقلام اطلاعاتی مندرج در کارت یا صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی و نیز پایان مدت اعتبار کارت، مراتب را با ارائه اسناد و مدارک به سازمان ثبت‌کننده اعلام کند تا حسب مورد نسبت به تعویض کارت و یا اصلاح اطلاعات پایگاه مربوط اقدام گردد.

تبصره - تمامی دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه و تبصره‌های آن نیز موظفند هرگونه تغییر اطلاعات پایگاه را که با تایید یا تسجیل آنان انجام یافته است، همراه مدارک مربوط به سازمان ثبت‌کننده اعلام نمایند.

ماده ۶- تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند، پایگاه اطلاعات خود را به نحوی سامان دهند که هر شخص حقوقی با شناسه ملی و کدپستی نشانی آخرین دفتر مرکزی (اقامتگاه قانونی)، در سیستم اختصاصی مربوط شناخته شود.

ماده ۷- سازمان موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به راه اندازی پایگاه اقدام نماید.

تبصره - سازمان‌های ثبت‌کننده نیز باید پایگاه اختصاصی خود را طبق برنامه زمانی که هیات موضوع ماده (۱۶) این آیین‌نامه تعیین می‌نماید، ایجاد و راه اندازی نمایند.

ماده ۸- مشخصات اشخاص حقوقی به نحوی که هیات موضوع ماده (۱۶)

این آیین نامه تعیین می کند به ترتیب زیر در پایگاه ثبت و شناسه ملی به آنها اختصاص داده می شود:

الف- در مورد اشخاص حقوقی که مطابق قوانین، مرجع خاصی برای ثبت آنها در نظر گرفته شده است، سازمان ثبت کننده مسئول ورود و به هنگام نگاه داشتن اطلاعات یاد شده است.

ب- در مورد سایر اشخاص حقوقی و نیز قسمت اخیر تبصره (۲) ماده (۳) این آیین نامه مسئولیت ورود و به هنگام نگاه داشتن اطلاعات با سازمان خواهد بود.

تبصره - در مواردی که در تشخیص مرجع ثبت کننده قانونی اختلاف نظر باشد، موضوع در هیات ماده (۱۶) این آیین نامه بررسی خواهد شد.
ماده ۹- پایگاه، مرجع اختصاصی اطلاعات شناسه ملی اشخاص حقوقی است.
ماده ۱۰- سازمان موظف است امکان دسترسی پایگاه های اختصاصی دستگاه های اجرایی و نیز دسترسی عمومی را به اطلاعات پایگاه از طریق پایانه و محیط های مغناطیسی و یا بر اساس سایر روش ها در حدودی که در چارچوب قوانین و مقررات به تایید هیات ماده (۱۶) این آیین نامه می رسد، ایجاد نماید و ترتیبی فراهم نماید که کلیه استعلام ها و نیز عملیات ثبت اطلاعات در پایگاه به صورت مکانیزه انجام شود.

ماده ۱۱- تمامی دستگاه های اجرایی موظف اند پس از اعلام هیات ماده (۱۶) این آیین نامه، نسبت به درج شناسه ملی اشخاص حقوقی و کدپستی دفتر مرکزی (اقامتگاه قانونی) در هر گونه کارت، مجوز و یا گواهی فعالیت اعم از کارت شناسایی اداری و صنفی و غیره اقدام و از ارائه هر گونه مجوز، تسهیلات، امکانات، عقد قرارداد و قبول شرکت در مناقصه برای اشخاص حقوقی فاقد شناسه ملی خودداری کنند.

ماده ۱۲- تمامی دستگاه های اجرایی موظفند پس از اعلام هیات ماده (۱۶) این آیین نامه نسبت به اصلاح و تکمیل مشخصات اشخاص حقوقی موجود در بانک های اطلاعاتی خود اقدام و شناسه ملی اشخاص حقوقی و

کدپستی اقامتگاه قانونی آنان را از طریق پایگاه اخذ و در سیستم‌های خود ثبت نمایند.

ماده ۱۳- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است بودجه لازم برای اجرای این آیین‌نامه را در لوایح بودجه سالانه پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۴- تمامی اشخاص حقوقی پس از اعلام هیات ماده (۱۶) این آیین‌نامه موظفند بر روی هرگونه کارت، سربرگ اوراق تبلیغاتی، پروانه، گواهی‌های صادر شده، اوراق مالی و حسابداری (به ویژه فاکتورهای فروش) و موارد مشابه آن، شناسه ملی و کدپستی دفتر مرکزی (اقامتگاه قانونی) خود را قید نمایند.

ماده ۱۵- واحدهای تابع سازمان از جمله دفترخانه‌های اسناد رسمی، بنگاه‌های معاملاتی و سایر واحدهای ذی‌ربط موظف‌اند پس از اعلام هیات ماده (۱۶) این آیین‌نامه در هنگام تنظیم اسناد در صورتی که هر یک از متعاملین یا مورد معامله مربوط شخص حقوقی باشد، نسبت به درج شناسه ملی و کدپستی شخص حقوقی در اسناد مربوط اقدام نمایند.

ماده ۱۶- به منظور برنامه ریزی و تنظیم و ابلاغ دستورالعمل‌های اجرایی و نظارت بر اجرای این آیین‌نامه، هیاتی مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، وزارت کشور، وزارت ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و به مسئولیت معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- دبیرخانه هیات در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور خواهد بود.

تبصره ۲- هیات حسب مورد از نمایندگان تمام‌الاختیار سایر دستگاه‌های ذی‌ربط با حق رای دعوت به عمل خواهد آورد.

تبصره ۳- هیات باید به گونه‌ای برنامه ریزی نماید که حداکثر ظرف هجده ماه از ابلاغ این آیین‌نامه تمامی تکالیف مقرر در آن اجرا شود.

ماده ۱۷- هیات موضوع ماده (۱۶) این آیین‌نامه موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد این آیین‌نامه را به هیات وزیران ارائه نماید. گزارش مزبور

باید به صورت صریح و روشن عملکرد دستگاه‌ها و مدیران را در اجرای این آیین‌نامه مشخص سازد.

پرویز داودی

معاون اول رئیس جمهور

آیین‌نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۷/۳ بنا به پیشنهاد وزارت اطلاعات و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «آیین‌نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور» را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار

می‌روند:

الف- اشخاص خارجی: اشخاص حقیقی دارای تابعیت خارجی یا فاقد تابعیت جمهوری اسلامی ایران (مانند دارندگان گذرنامه خارجی، دفترچه پناهندگی، برگه یا کارت معتبر آوارگی، فاقد مدرک یا دارای مدارک غیرمعتبر) که در کشور حضور دارند یا متقاضی ورود، اقامت یا عبور از کشور هستند و همچنین اشخاص حقوقی خارجی اعم از شرکت، موسسه، سازمان بین‌المللی، سازمان‌های غیر دولتی و نظیر آنها که به نحوی با جمهوری اسلامی ایران مرتبط می‌باشند.

ب- پایگاه: پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی.

پ- شماره اختصاصی: شماره‌ای منحصر به فرد که برای هر یک از اشخاص خارجی تعیین و اختصاص داده می‌شود.

ت- دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری (مصوب ۱۳۸۶).

ماده ۲- وزارت اطلاعات موظف است به منظور ساماندهی اطلاعات مربوط

به اشخاص خارجی و تولید شماره اختصاصی مربوط به آنان، پایگاه را با رعایت حیطه‌بندی و براساس ضوابط مصوب کارگروه موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه، ایجاد و راه‌اندازی نماید.

ماده ۳- پایگاه، مرجع تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی است. شماره اختصاصی مربوط به اشخاص خارجی حقیقی باید متضمن نام، تاریخ تولد، کشور محل تولد، شماره مدرک شناسایی، نوع مدرک، تابعیت، جنسیت و یکی از اقلام نام پدر، نام خانوادگی یا نام جد آنها و شماره اختصاصی مربوط به اشخاص خارجی حقوقی باید متضمن نام، ماهیت، نوع فعالیت، شماره مجوز یا ثبت در ایران باشد.

تبصره - در مورد اشخاص خارجی غیرقانونی، کلاسه اثر انگشت آنها برای تولید شماره اختصاصی الزامی است.

ماده ۴- وزارت اطلاعات موظف است امکان دسترسی الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی را به پایگاه، با رعایت مقررات امنیت فضای تبادل اطلاعات فراهم نماید. **تبصره -** میزان دسترسی مشترکان پایگاه، توسط کارگروه موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه تعیین می‌شود.

ماده ۵- دستگاه‌های اجرایی موظفند در کلیه اقدامات و امور مربوط به اشخاص خارجی از جمله فرایند اجرایی ثبت مشخصات آنها از شماره اختصاصی که توسط پایگاه به آنها اختصاص داده می‌شود، استفاده کنند.

ماده ۶- دستگاه‌های اجرایی موظفند تا نیمه اول سال ۱۳۸۸، پایگاه‌های اطلاعات خود را به نحوی سازماندهی نمایند که تمامی اشخاص خارجی در پایگاه یاد شده با شماره اختصاصی شناخته شوند.

ماده ۷- دستگاه‌های اجرایی موظفند پس از اعلام کارگروه موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه، نسبت به درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی در پروانه، پروانه اقامت، پروانه یا کارت اشتغال، پروانه ازدواج، فرم‌های اداری، مدارک شناسایی و سایر موارد مشابه نظیر گواهینامه، مدارک آموزشی و مانند آنها اقدام نمایند.

تبصره - به منظور افزایش سرعت بررسی، علاوه بر شماره اختصاصی

مندرج بر روی اوراق و اسناد شناسایی، باید مراتب به صورت رمزینه نیز چاپ شود.

ماده ۸- هزینه‌های اجرایی این آیین‌نامه توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور در بودجه سالانه دستگاه‌های ذی‌ربط پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۹- به منظور هدایت، نظارت، زمان‌بندی اجرایی، صدور دستورالعمل‌های اجرایی و پیگیری وظایف محول شده به دستگاه‌های ذی‌ربط در تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور، کارگروهی متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار وزارتخانه‌های کشور، امور خارجه، اطلاعات، دبیرخانه شورای هماهنگی اجرایی اتباع بیگانه و سایر دستگاه‌ها بر حسب ضرورت و با مسئولیت معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- کارگروه یاد شده موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا ظرف هجده ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، تمامی تکالیف مقرر اجرا شود.

تبصره ۲- پس از اجرا شدن این آیین‌نامه، دبیرخانه شورای هماهنگی اجرایی اتباع بیگانه حسب وظیفه مقرر در آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۸۰)

تنفیذی قانون برنامه سوم توسعه موضوع ماده (۱۲۹) برنامه چهارم توسعه موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۸۷۷/ت/۳۲۹۰۰ هـ مورخ ۱۳۸۴/۳/۱

مسئولیت نظارت بر اجرای بهینه این آیین‌نامه را عهده‌دار خواهد شد.

ماده ۱۰- کارگروه موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد این آیین‌نامه متضمن پیشرفت و یا قصور دستگاه‌های ذی‌ربط را به هیأت وزیران ارائه نماید.

پرویز داودی

معاون اول رئیس‌جمهور

آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها

شورای پول و اعتبار در یکپهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵، به استناد بند ۱۰ از ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱، «آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها» را که از این پس به اختصار آیین‌نامه نامیده می‌شود، در ۱۲ ماده و ۱۱ تبصره، به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول - گستره شمول

ماده ۱- اسناد موضوع این آیین‌نامه مشتمل بر: اسناد، اوراق بازرگانی، مدارک و دفاتر بانک‌ها، در پنج سطح به شرح ذیل تعریف می‌شود:

۱-۱- اسناد سطح اول شامل:

الف- اسناد و مدارک مالکیت اموال منقول و غیرمنقول بانک

ب- اساسنامه، سوابق و مدارک مربوط به تاسیس بانک

پ- دفاتر سهام بانک

ت- صورت‌جلسات مجامع و هیات مدیره بانک

ث- نسخ اصلی ترازنامه بانک و ضمایم مربوطه که به تصویب مجمع

عمومی رسیده و گزارش عملکرد هیات مدیره

۲-۱- اسناد سطح دوم شامل:

الف- دفترکل

ب- دفتر روزنامه

۳-۱- اسناد سطح سوم شامل:

- الف- کارت‌های نمونه امضاء، مدارک احراز هویت و افتتاح انواع حساب‌های ارزی و ریالی مشتریان
- ب- لاشه انواع چک‌ها از جمله چک عادی اشخاص، چک پول، ایران چک، چک بانکی و غیره، سفته‌ها و بروات واگذاری و سایر اسناد اعم از خریداری یا وصولی ارزی و ریالی
- پ- گواهی‌نامه‌های عدم پرداخت چک‌های برگشتی و مدارک رفع سوء اثر چک‌های برگشتی
- ت- کلیه قراردادهای منعقد و موافقت‌نامه‌های بین بانک و اشخاص (به غیر از قراردادهای مربوط به تسهیلات اعطایی)
- ث- اسناد مربوط به عملیات حساب‌های معاملات داخلی بانک که از طریق مناقصه یا مزایده انجام شده
- ج- لاشه ضمانت‌نامه‌ها و اسناد ذیربط
- چ- مدارک نقل و انتقال سهام
- ح- نسخ دوم گواهی‌نامه‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و همچنین انواع اوراق گواهی سپرده بانکی
- خ- کلیه اوراق و اسناد مربوط به خرید و فروش ارزهای خارجی، حوالجات ارزی، کارت‌های اعتباری ارزی و پیمان‌نامه‌های ارزی
- د- کلیه اوراق و اسناد مربوط به حوالجات، اتاق پایاپای، صندوق امانات و اوراق مشارکت
- ذ- اوراق و اسناد مربوط به اعتبارات اسنادی وارداتی و صادراتی
- ر- کلیه اسناد حسابداری اعم از ارزی و ریالی، نقدی و انتقالی
- ۱-۴- اسناد سطح چهارم شامل:
- الف- قراردادهای اوراق و اسناد مربوط به تسهیلات اعطایی و اعتبارات استفاده شده مشتریان
- ب- اوراق مربوط به فروش اثاث و وسایل فرسوده و مستعمل و اسقاط شده
- پ- اوراق و مدارک مربوط به اسناد تجاری تنزیل شده

- ت- اوراق مربوط به خرید ملزومات و اموال منقول و غیرمنقول بانک
- ۱-۵- اسناد سطح پنجم شامل:
- الف- دفاتر ثبت نامه‌های صادره و وارده
- ب- دفاتر ارسال مراسلات
- پ- ته‌چک‌های صادره ادارات و واحدهای بانک
- تبصره- تعیین سطح سایر اسناد حسب مورد بنا به پیشنهاد بانک‌ها و تایید بانک مرکزی انجام خواهد شد.

فصل دوم - مدت نگهداری اطلاعات مربوط به اسناد

ماده ۲- بانک‌ها موظفند اطلاعات مربوط به اسناد سطح اول، دوم، سوم و بندهای "الف" از سطوح چهارم و پنجم را به صورت الکترونیکی و برای همیشه نگهداری نمایند.

فصل سوم - مدت و نحوه نگهداری اسناد

ماده ۳- مدت نگهداری اسناد

۱-۳- بانک‌ها مکلفند عین اسناد سطح اول را برای همیشه نگهداری نمایند.

۲-۳- بانک‌ها مکلفند عین اسناد سطح دوم را حداقل به مدت ۱۰ سال پس از پایان سال مالی نگهداری نمایند.

۳-۳- بانک‌ها مکلفند اسناد سطح سوم را حداقل به مدت ۵ سال پس از زمان‌های مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه نگهداری نمایند.

۴-۳- بانک‌ها مکلفند اسناد سطح چهارم را حداقل به مدت ۳ سال پس از زمان‌های مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه نگهداری نمایند.

۵-۳- بانک‌ها مکلفند اسناد سطح پنجم را حداقل به مدت ۱ سال پس از زمان‌های مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه نگهداری نمایند.

تبصره ۱- بانک‌ها مکلفند هر یک از اسنادی را که قبل از اتمام مدت نگهداری آن‌ها، دعوایی نسبت به آن‌ها اقامه شده حداقل تا مختومه شدن دعوی و تعیین تکلیف نهایی نگهداری نمایند.

تبصره ۲- لازم است سایر اسنادی که به موجب قوانین باید تا مدت معینی نگهداری شوند، برای همان مدت نگهداری گردند.

ماده ۴- نحوه نگهداری اسناد

۴-۱- به صورت فیزیکی:

بانک‌ها موظفند با اتخاذ تدابیر و تمهیدات مقتضی به گونه‌ای عمل نمایند که ضمن حفظ امنیت و کیفیت اسناد، امکان دسترسی به عین آن اسناد در مواقع مورد نیاز به سهولت فراهم شود.

۴-۲- به صورت تصاویر دیجیتالی:

بانک‌ها می‌توانند اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را علاوه بر نگهداری به صورت فیزیکی، در چارچوب نظامی یکپارچه و مبتنی بر دستورالعملی مدون که به تصویب هیات مدیره هر بانک می‌رسد، به صورت تصاویر دیجیتالی نیز نگهداری نمایند.

تبصره ۱- در صورت تهیه تصاویر دیجیتالی، نگهداری فیزیکی اسناد در محل تهیه و تولید آن‌ها الزامی نمی‌باشد.

تبصره ۲- در صورت نگهداری فیزیکی اسناد در مکانی غیر از محل تهیه و تولید آن‌ها، هیات مدیره بانک موظف است شرایط و تمهیداتی را فراهم نماید که امکان دسترسی به اصل اسناد حداکثر ظرف مدت چهار روز کاری، فراهم باشد.

۴-۳- به صورت میکروفیلم:

بانک‌ها می‌توانند کلیه اسناد خود را منوط به انجام مراحل مقرر در ماده ۷، به صورت میکروفیلم نگهداری نمایند.

فصل چهارم - امحاء اسناد

ماده ۵- امحاء پس از موعد

امحاء اسناد سطوح دوم، سوم، چهارم و پنجم پس از سپری شدن مدت‌های مقرر در بندهای ۲-۳، ۳-۳، ۴-۳ و ۵-۳ و در چارچوب مقررات داخلی بانک‌ها بلامانع است.

ماده ۶- امحاء پیش از موعد

بانک‌ها می‌توانند پیش از سپری شدن مدت‌های مقرر در ماده ۳، اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را منوط به انجام مراحل مذکور در ماده ۷ امحاء نمایند. **ماده ۷-** فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم» امحاء اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم پیش از مدت‌های مقرر در ماده ۳، منوط به انجام مراحل ذیل مجاز می‌باشد:

الف- تعیین یک واحد سازمانی برای انجام فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم».

ب- اختصاص یک مکان مناسب برای اجرای کلیه مراحل مربوط به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم».

پ- انتقال کلیه اسناد مورد نظر به مکان مذکور در بند "ب".

ت- آماده‌سازی اسناد مورد نظر برای انجام عملیات تصویربرداری دیجیتالی از آن‌ها.

ث- تهیه تصاویر دیجیتالی از اسناد.

ج- کنترل، ویرایش و استاندارد نمودن تصاویر دیجیتالی تهیه شده به نحوی که امکان بازیابی، دسته‌بندی یا تجزیه و تحلیل اطلاعات آن‌ها به سهولت امکان‌پذیر باشد.

چ- فیلم‌برداری از تصاویر دیجیتالی بر روی رول‌های میکروفیلم توسط دستگاه‌های آرشیو رایتر (Archive writer).

ح- کنترل دقیق میکروفیلم تهیه شده از حیث وضوح تصویر و خوانا بودن مطالب انتقال یافته. در صورتی که مندرجات میکروفیلمی خوانا نباشد، لازم

است از نسخه مربوط مجدداً تصویر دیجیتالی تهیه شده و پس از فیلم برداری به انتهای رول میکروفیلم اضافه گردد.

خ- تهیه صورت جلسه انطباق اسناد با میکروفیلم و امضاء آن توسط هیاتی متشکل از اعضای ذیل:

- رئیس یا معاون بایگانی کل
- رئیس یا معاون واحد سازمانی مسئول انجام فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم
- نماینده اداره بازرسی
- نماینده اداره حقوقی
- نماینده اداره حراست
- نماینده واحد خدمات ماشینی یا انفورماتیک یا حسابرسی فناوری اطلاعات

د- تهیه تصویر دیجیتالی از صورت جلسه ذکر شده در بند "خ" و فیلم برداری از آن تصویر در ابتدا و انتهای هر رول میکروفیلم.

تبصره ۱- در صورت وجود مطلب یا نوشته‌ای ظهر اسناد، باید از آن مندرجات نیز میکروفیلم تهیه شود.

تبصره ۲- نگهداری عین صورت جلسات مذکور در بند "خ" تا زمان امحاء میکروفیلم‌ها الزامی می‌باشد.

تبصره ۳- ریاست هیات مذکور در بند "خ" بر عهده رئیس یا معاون بایگانی کل بوده و جلسات هیات، زیر نظر وی تشکیل و اداره می‌گردد.

تبصره ۴- چنانچه در نمودار سازمانی بانک، اشخاص یا واحدهای مذکور در بند "خ" وجود نداشته باشند، هیات مدیره آن بانک موظف است اشخاص یا ادارات جایگزین را تعیین کند.

تبصره ۵- تعیین میزان و حدود اختیارات و صلاحیت‌های هیات مذکور در بند "خ" بر عهده هیات مدیره بانک می‌باشد.

تبصره ۶- حضور تمامی اعضای هیات مذکور در بند "خ" برای اجرای

فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتالی و میکروفیلم» الزامی است.

ماده ۸- میکروفیلم‌های تهیه شده مطابق با این آیین‌نامه در حکم اصول اسناد مربوط تلقی می‌گردد و در کلیه دادگاه‌ها قابل استناد می‌باشد.

فصل پنجم - اسناد الکترونیکی

ماده ۹- اسنادی که مطابق با ماده ۲ قانون تجارت الکترونیکی؛ با وسایل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید اطلاعات، تولید، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش می‌شوند، منوط به رعایت ماده ۸ قانون مذکور در حکم اصول اسناد می‌باشند. بانک‌ها مکلفند اسناد الکترونیکی مربوط به سطوح دوم، سوم، چهارم و پنجم را برای همیشه نگهداری نمایند.

ماده ۱۰- بانک‌ها ملزم به تهیه نسخه پشتیبان از کلیه اسناد الکترونیکی می‌باشند به گونه‌ای که در صورت هرگونه آسیب، خدشه و اختلال برای یک نسخه، نسخه دیگر مصون بماند.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۱۱- بانک‌ها مکلفند اسناد و مدارکی را که بر اساس مقررات موضوعه ارزش تاریخی دارند، مطابق با قانون تاسیس سازمان اسناد ملی ایران نگهداری نمایند.

ماده ۱۲- مفاد این آیین‌نامه در خصوص موسسات اعتباری غیر بانکی که دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و تحت نظارت این بانک قرار دارند نیز نافذ می‌باشد.

با تصویب این آیین‌نامه، آیین‌نامه مصوب مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۶ و مصوبات مورخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۹ و ۱۳۶۹/۱۰/۸ این شورا در خصوص آیین‌نامه مذکور منسوخ اعلام می‌گردد.

توضیح: پیوست دارد

ردیف	نام سند	زمان پایه
	اسناد سطح سوم	
الف	کارت‌های نمونه امضاء، مدارک احراز هویت و افتتاح انواع حساب‌های ارزی و ریالی مشتریان	از تاریخ بسته شدن حساب یا تغییر دارندگان حق امضا یا تغییر امضا
ب	لاشه انواع چک‌ها از جمله چک عادی اشخاص، چک پول، ایران چک، چک بانکی و غیره، سفته‌ها و بروات واگذاری و سایر اسناد اعم از خریداری یا وصولی ارزی و ریالی	از تاریخ تصفیه
پ	گواهی‌نامه‌های عدم پرداخت چک‌های برگشتی و مدارک رفع سوء اثر چک‌های برگشتی	از تاریخ صدور
ت	کلیه قراردادهای منعقد و موافقت‌نامه‌های بین بانک و اشخاص (به غیر از قراردادهای مربوط به تسهیلات اعطایی)	از تاریخ انقضاء قرارداد و تصفیه حساب
ث	اسناد مربوط به عملیات حساب‌های معاملات داخلی بانک که از طریق مناقصه یا مزایده انجام شده	از تاریخ انجام معامله
ج	لاشه ضمانت‌نامه‌ها و اسناد ذیربط	از تاریخ انقضاء یا تصفیه حساب
چ	مدارک نقل و انتقال سهام	از تاریخ نقل و انتقال
ح	نسخ دوم گواهی‌نامه‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و همچنین انواع اوراق گواهی سپرده بانک‌ها	از تاریخ بسته شدن حساب
خ	کلیه اوراق و اسناد مربوط به خرید و فروش ارزهای خارجی، حوالجات ارزی، کارت‌های اعتباری ارزی و پیمان‌نامه‌های ارزی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
د	کلیه اوراق و اسناد مربوط به حوالجات، اتاق پایاپای، صندوق امانات و اوراق مشارکت	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ذ	اوراق و اسناد مربوط به اعتبارات اسنادی وارداتی و صادراتی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ر	کلیه اسناد حسابداری اعم از ارزی و ریالی، نقدی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
	اسناد سطح چهارم	
الف	قراردادها، اوراق و اسناد مربوط به تسهیلات اعطایی و اعتبارات استفاده شده مشتریان	از تاریخ تصفیه حساب و فک رهن از وثایق
ب	اوراق مربوط به فروش اثاث و وسایل فرسوده و مستعمل و اسقاط شده	از تاریخ فروش
پ	اوراق و مدارک مربوط به اسناد تجاری تنزیل شده	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ت	اوراق مربوط به خرید ملزومات و اموال غیر منقول بانک	از تاریخ خرید
	اسناد سطح پنجم	
الف	دفاتر ثبت نامه‌های صادره و وارده	از تاریخ بسته شدن دفتر
ب	دفاتر ارسال مراسلات	از تاریخ بسته شدن دفتر
پ	ته‌چک‌های صادره ادارات و واحدهای بانک	از تاریخ اتمام دسته چک‌ها

دستور العمل ها

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۱۸۲/ت/۱۸۱۴۳۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین‌نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و نیز مدیریت انواع ریسک‌های بانکی به ویژه ریسک‌های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **قانون:** قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛

۱-۳- **آیین‌نامه:** آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛

۱-۴- **موسسات اعتباری:** بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، شرکت‌های لیزینگ، شرکت‌های سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی‌های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شوند.

۱-۵- **مدیریت ارشد:** اعضاء هیات عامل/مدیر عامل و آن گروه از مدیران اجرایی و کارکنان ارشد موسسات اعتباری که مستقیماً زیر نظر هر یک از اعضای هیات عامل/مدیر عامل قرار داشته، مسئولیت اجرای استراتژی‌ها و سیاست‌های مصوب هیات مدیره/هیات امنا یا هیات عامل را حسب مورد بر عهده دارند.

۱-۶- **ریسک عملیاتی:** احتمال بروز زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم کفایت فرآیندها و روش‌ها، افراد و سیستم‌های داخلی یا ناشی از رویدادهای خارج از موسسه اعتباری از جمله وقفه‌های عملیاتی، جرایم مشتریان، محصولات و عملکرد کاری، عملکرد استخدامی و ایمنی محیط کار.

۱-۷- **ریسک شهرت:** احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

۱-۸- **تطبیق:** سازگاری فعالیت موسسه اعتباری با قوانین، مقررات و استانداردهای ناظر بر فعالیت‌های آن موسسه است.

۱-۹- **ریسک تطبیق:** احتمال شمول جریمه، مجازات‌های قانونی، تنبیهات نظارتی، مواجهه با زیان‌های حایز اهمیت و یا آسیب وارد شدن به حسن شهرت

موسسات اعتباری، به دلیل عدم رعایت قوانین، مقررات و استانداردها است.

۱-۱۰- مشتری (ارباب رجوع):

◀ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

◀ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

مشتری به دو نوع مشتری گذری و دائمی - به شرح زیر - تقسیم می شود.

۱-۱۰-۱- مشتری گذری: مشتری است که به منظور دریافت خدمات غیرپایه به موسسه اعتباری مراجعه کرده و ارائه خدمت به وی مستلزم تشکیل پرونده نمی‌باشد. ارتباط مشتری گذری با موسسه اعتباری فاقد ویژگی «استمرار» است. متقاضیان وصول وجه چک، حواله وجه و پرداخت قبوض از جمله مصادیق مشتریان گذری می‌باشند.

۱-۱۰-۲- مشتری دائمی: مشتری است که ارتباط وی با موسسه اعتباری، واجد ویژگی مهم استمرار است و به دلیل نوع و ماهیت خدمات موردنیاز، تشکیل پرونده جهت درج اطلاعات هویتی و دیگر اطلاعات مورد نیاز برای وی ضرورت دارد.

۱-۱۱- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود:

۱-۱۱-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۱۱-۲- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات

پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱-۱۲-۱ خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می شود، اطلاق می گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می شود.

۱-۱۲-۱-۱ خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

◀ حواله وجوه؛

◀ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛

◀ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی

و موارد مشابه؛

◀ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار)

و پرداخت چک.

۱-۱۲-۲ خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات،

پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد

و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و

متممادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این

نوع خدمات می باشد:

◀ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛

◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛

◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛

◀ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛

◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات،

چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛

◀ اجاره صندوق امانات؛

◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱۲-۱- شناسه ملی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت ۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

۱۳-۱- مشاغل غیر مالی: اشخاصی که معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند. موارد ذیل از جمله مشاغل غیر مالی هستند:

◀ پیش‌فروش کنندگان مسکن یا خودرو؛

◀ طلافروشان؛

◀ فروشندگان خودرو؛

◀ فروشندگان فرش‌های گران قیمت؛

◀ فروشندگان عتیقه و محصولات فرهنگی گران قیمت.

۱۴-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد(به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۱۵-۱- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ۱ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱۶-۱- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱۷-۱- دبیرخانه: دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱۸-۱- سامانه ساها(سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با سازمان‌های ذی ربط(سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد کشور، شرکت پست و سازمان امور مالیاتی)، پاسخ به استعلام موسسات اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آن‌ها را تسهیل می‌نماید.

۱-۱۹- سهمامدار عمده: به شخصی اطلاق می شود که سهام وی در یک شخص حقوقی، بیش از حدود مقرر در این دستورالعمل (شخص حقیقی ۵ درصد و شخص حقوقی ۱۰ درصد) است.

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است برای تحقق اهداف این دستورالعمل، سیاست‌ها و رویه‌های شفاف‌ی را - در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه - تدوین نموده؛ آن‌ها را سالیانه مورد بازنگری قرار دهد. این سیاست‌ها و رویه‌ها می‌بایست موارد زیر را در برگیرند:

- ◀ سیاست پذیرش مشتری؛
- ◀ رویه‌های شناسایی مشتری؛
- ◀ نظارت مستمر بر حساب‌ها؛
- ◀ مدیریت ریسک.

سیاست پذیرش مشتری

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است برای پذیرش مشتری، معیارهای مشخص و شفافی داشته باشد. در این معیارها می‌بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرند:

۳-۱- گشایش هر نوع حساب منوط به شناسایی مشتری، بر اساس اسناد معتبر است.

۳-۲- موسسه اعتباری موظف است هویت و مشخصات ابرازی از سوی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم و وکیل) وی را از طریق تطبیق با اسناد معتبر شناسایی و برابر ضوابط مذکور در این دستورالعمل احراز نماید.

۳-۳- موسسه اعتباری می‌بایست قبل از افتتاح حساب، کنترل‌های لازم را اعمال کند تا اطمینان یابد مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات اشخاصی که افتتاح حساب برای آن‌ها مجاز نیست، انطباق نداشته باشد.

ماده ۴- موسسه اعتباری موظف است مشتریان (حقیقی، حقوقی) خود را با توجه به ریسکی که احتمال می‌دهد از ناحیه آن‌ها و به واسطه عواملی همچون

موقعیت اجتماعی و شغلی، وضعیت مالی، نوع و ماهیت فعالیت حرفه‌ای، پیشینه مشتری، موطن اصلی، حساب‌های مرتبط یا دیگر شاخص‌های موثر (به تشخیص موسسه اعتباری) که متوجه موسسه می‌شود؛ طبقه‌بندی نماید.

ماده ۵- طبقه‌بندی مذکور در ماده (۴) باید به گونه‌ای انجام شود که دریافت اطلاعات از مشتریان بر اساس طبقه تخصیص داده شده به آن‌ها انجام شود. بدین ترتیب، از مشتریانی که دارای حداقل ریسک می‌باشند، اخذ اطلاعات لازم - در چارچوب مقررات این دستورالعمل - کفایت می‌کند و در خصوص مشتریانی که در طبقات در معرض ریسک بیشتر قرار گرفته‌اند، اطلاعات می‌بایست در سطح گسترده‌تری دریافت شده و در فاصله‌های کمتری به روز شود. میزان دریافت اطلاعات مزبور را بخشنامه‌های داخلی موسسه اعتباری مشخص می‌نماید.

ماده ۶- موسسه اعتباری موظف به حفظ و نگهداری اطلاعات مشتریان بوده و همچنین لازم است برای پیشگیری از افشا و استفاده غیر مجاز از آن‌ها، تدابیر لازم را اتخاذ نماید.

ماده ۷- به منظور به هنگام نمودن اطلاعات، موسسه اعتباری باید در متن قرارداد منعقد، مشتری را مکلف سازد هرگونه تغییر در اطلاعات ارائه شده خود را با مستندات مربوط و در اسرع وقت، به اطلاع سازمان ثبت احوال برساند.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است در اسرع وقت نسبت به اجرای مفاد ماده ۱۵ آیین‌نامه مبنی بر شناسایی مشتریان قبلی، اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۹- در صورتی که موسسه اعتباری به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتواند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورد و یا مشتری اقدام به ارائه اطلاعات غیرواقعی نماید، موسسه اعتباری باید پس از توضیح مراتب به مشتری، از ارائه خدمات به وی خودداری نماید.

ماده ۱۰- موسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریانی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده‌اند، به واحد اطلاعات مالی گزارش کند.

ماده ۱۱- ارائه خدمات پایه به اشخاص زیر توسط موسسه اعتباری ممنوع است و در صورت ارائه این گونه خدمات قبل از ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری موظف به قطع ارتباط با مشتری است:

- ◀ اشخاصی که از ارائه اطلاعات یا اسناد مورد نیاز خودداری می کنند؛
- ◀ صرافی‌های غیر مجاز؛
- ◀ اشخاصی که به حکم مراجع قضایی، حق افتتاح حساب ندارند؛
- ◀ اشخاص ایرانی فاقد شناسه یا شماره ملی.

رویه‌های شناسایی مشتری

ماده ۱۲- شناسایی مشتری بر حسب نوع خدمات مورد تقاضای وی (خدمات غیر پایه، خدمات پایه) به دو نوع شناسایی اولیه و شناسایی کامل تقسیم می شود.

۱۲-۱- شناسایی اولیه: موسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه تمامی خدمات بانکی و اعتباری (اعم از خدمات غیر پایه و خدمات پایه) به مشتری (اعم از مشتری گذری و دائمی) و انجام هرگونه عملیات پولی و مالی (حتی کمتر از سقف مقرر) از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی؛ نسبت به شناسایی اولیه مشتری - به شرح مندرج در این دستورالعمل

- اقدام کرده و اطلاعات آن را در سیستم‌های اطلاعاتی خود ثبت نماید.
تبصره: پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر، نیازی به شناسایی مشتری ندارد.

۱۲-۱-۱- شناسایی اولیه شخص حقیقی:

◀ اطلاعات مورد نیاز: نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، نشانی کامل و کدپستی محل سکونت، شماره تلفن.
◀ موسسه اعتباری موظف است پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری، آن‌ها را با مندرجات اصل کارت ملی وی تطبیق داده و مراتب را بر روی سند مربوط تایید نماید.

تبصره ۱: موسسه اعتباری موظف است نحوه بازشناسی کارت ملی اصلی از جعلی را طبق بخشنامه شماره ۸۹/۳۲۵۳۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۶ بانک مرکزی در خصوص ویژگی‌های کنترلی در روی کارت شناسایی ملی به کلیه کارکنان ذی ربط آموزش داده، مراتب را در سوابق آموزشی آن‌ها ثبت نماید.

تبصره ۲: در مورد محجورین لازم است علاوه بر اطلاعات شخص محجور، اطلاعات مذکور در خصوص ولی و قیم نامبرده نیز دریافت شود.

تبصره ۳: برای محجورین، موسسه اعتباری صرفاً مجاز به افتتاح حساب سپرده سرمایه گذاری و قرض الحسنه پس‌انداز است. افتتاح حساب جاری، پرداخت وام و تسهیلات، گشایش اعتبار اسنادی، صدور هرگونه ضمانت نامه و دیگر خدمات مشابه به این اشخاص، کماکان ممنوع است.

تبصره ۴: در صورت امکان ارتباط بر خط موسسه اعتباری (به طور مستقیم یا غیر مستقیم) با سازمان ثبت احوال کشور و برخورداری موسسه مذکور از امکان تطبیق مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مندرجات شناسنامه عکسدار یا گواهینامه رانندگی یا گذرنامه معتبر، انجام شناسایی اولیه مشتری بر اساس این مدارک نیز بلامانع است.

تبصره ۵: شناسایی اولیه شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی، برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.

۱۲-۱-۳- شناسایی اولیه شخص حقوقی با توجه به اینکه برای دریافت خدمات غیر پایه، اشخاص حقیقی به نمایندگی از اشخاص حقوقی به موسسه اعتباری مراجعه می کنند، شناسایی اولیه این اشخاص نیز برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.

۱۲-۱-۴- در صورت وجود ابهام در خصوص اصالت مدارک شناسایی ارائه شده توسط مشتری، متصدیان شناسایی اولیه در موسسه اعتباری موظف هستند با تحقیق از سایر نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی، اخذ مدارک معتبر - طبق مقررات این دستورالعمل - و یا استعلام از مراجع ذی ربط قانونی مطلع، نسبت به رفع ابهام و شناسایی مشتری اقدام نمایند. در این موارد، ارائه خدمت تا رفع ابهام متوقف می گردد.

در صورت اطمینان از غیر واقعی بودن مشخصات، موسسه اعتباری موظف است علاوه بر جلوگیری از ادامه خدمات، مراتب را بلافاصله به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

۱۲-۲- شناسایی کامل: موسسه اعتباری موظف است هنگام آرایه هر یک از خدمات پایه به مشتری دائمی؛ علاوه بر شناسایی اولیه؛ نسبت به شناسایی کامل و برآورد سطح فعالیت مورد انتظار از وی اقدام نماید.

۱۲-۲-۱- شناسایی کامل شخص حقیقی:

◀ برای شناسایی کامل شخص حقیقی، موسسه اعتباری موظف است علاوه بر شناسایی اولیه وی، اطلاعات و مدارک ذیل را - بر حسب مورد- از وی اخذ نماید:

۱- معرفی نامه معتبر با امضای حداقل یک نفر از مشتریان شناخته شده یا اشخاص مورد اعتماد موسسه اعتباری یا معرفی نامه از یکی از موسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی، سازمان‌های دولتی و یا نهادها و کانون‌های حرفه‌ای رسمی.

۲- سوابق ارتباط مشتری با هر یک از موسسه‌های اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی و استعلام از آن موسسه به منظور تعیین صحت اطلاعات ارائه

شده از سوی مشتری.

۳- جواز کسب معتبر به ویژه در مورد مشاغل غیر مالی.

۴- گواهی اشتغال به کار از اشخاص حقیقی دارای مجوز کسب و یا از اشخاص حقوقی دارای شناسه ملی.

۵- اطلاعات در مورد نوع، میزان و هدف فعالیت مشتری جهت تعیین سطح گردش مورد انتظار مشتری در حوزه فعالیت خود.

تبصره ۱: شناسایی کامل شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی (اعم از ایرانی)، برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.
۱۲-۲-۲- شناسایی کامل شخص حقوقی:

◀ شناسایی کامل شخص حقوقی:

◀ برای شناسایی کامل شخص حقوقی ایرانی، موسسه اعتباری موظف است علاوه بر شناسایی اولیه وی، اطلاعات و مدارک ذیل را - بر حسب مورد- اخذ نماید:

◀ نوع، موضوع، ماهیت و میزان فعالیت شخص حقوقی؛

◀ اطلاعات مربوط به رتبه بندی شخص حقوقی (از مراجعی نظیر شرکت سنجش اعتبار، رتبه بندی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و یا سایر مراجع حرفه‌ای)؛

تبصره: در صورت عدم رتبه بندی شرکت، موسسه اعتباری موظف است از طریق بررسی صورت‌های مالی تأیید شده توسط یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی نسبت به تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری اقدام نماید و در صورت عدم الزام شخص حقوقی به انتخاب یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی، آخرین صورت‌های مالی معتبر شخص حقوقی مستقیماً مورد بررسی قرار می‌گیرد.

◀ مشخصات فرد یا افرادی که حق برداشت از حساب شخص حقوقی را دارند (شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی، نام پدر، تاریخ تولد، نشانی و کد پستی) و سمت آن‌ها (همراه نمونه امضای مجاز آن‌ها)؛

◀ اسامی، مشخصات، نشانی و کد پستی محل سکونت اعضای هیات مدیره، هیات عامل/مدیر عامل، حسابرس (حسابرسان) مستقل، بازرس یا بازرسان قانونی و سهام دارانی (شرکایی) که بیش از ۵ درصد سهام (سرمایه) شخص حقوقی را در اختیار دارند (در مورد سایر اشخاص حقوقی از قبیل سازمان‌های غیر انتفاعی و بنیادها و...، مشخصات، نشانی و کد پستی موسسین یا هیات امناء و ارکان مشابه آنها)؛

◀ محل اصلی فعالیت، نشانی و کد پستی دفتر مرکزی، شماره‌های تلفن و دورنگار آن، اسامی صاحبان امضای مجاز و نمونه امضای آن‌ها و اطلاعات مربوط به نحوه رسمیت داشتن کلیه اسناد مالی و مکاتبات مربوط، مدت و حدود اختیارات هیات مدیره و مدیر عامل و یا ارکان مشابه موسسه در مورد حساب‌ها؛
 ▶ تعهد از مدیران و صاحبان امضاء در شخص حقوقی مبنی بر اینکه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص حقوقی را ارائه داده‌اند و تعهد در مورد اینکه هر نوع تغییر در موارد مذکور را بلافاصله به موسسه اعتباری اطلاع می‌دهند.

تبصره: در مورد موسسات و تشکیلات دولتی و بلدی (موضوع ماده ۵۸۷ قانون تجارت) که به محض ایجاد و بدون احتیاج به ثبت، دارای شخصیت حقوقی می‌شوند؛ اخذ تاریخ و شماره ثبت آن‌ها فاقد موضوعیت است. در این موارد، صرفاً اخذ شناسه ملی و استعلام از سامانه ساها و یا پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی و حفظ آن در سوابق کفایت می‌کند و نیازی به انجام سایر تکالیف مقرر در مورد شناسایی کامل مشتریان نیست.

۱۲-۲-۳- برای شناسایی کامل مشتری، موسسه اعتباری باید صحت اطلاعات ارائه شده (از جمله شماره ملی، شناسه ملی و غیره) را حسب مورد از پایگاه‌های اطلاعاتی ذی ربط استعلام کند. فرد استعلام کننده باید زمان اخذ تائیدیه از پایگاه‌های مذکور را به همراه مشخصات خود در اسناد یاد شده گواهی نماید.

تبصره: صحت اطلاعات ارائه شده را حسب مورد می‌توان از پایگاه‌های اطلاعاتی ذیل استعلام نمود:

◀ اشخاص حقیقی: پایگاه شماره ملی اشخاص حقیقی؛

- ◀ اشخاص حقوقی: پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی؛
- ◀ نشانی: شرکت پست؛
- ◀ کد اقتصادی: سازمان امور مالیاتی؛
- (موارد فوق را می‌توان از سامانه ساها استعلام نمود).
- ◀ کد اصناف: وزارت بازرگانی؛
- ◀ ایران کد: وزارت بازرگانی؛
- ◀ پایگاه روزنامه رسمی کشور.

۱۲-۲-۴- در شناسایی کامل شخص حقیقی، مشخصات اعلام شده از سوی وی باید توسط دارنده امضای مجاز در موسسه اعتباری با اصل مدارک معتبر تطبیق داده شده و پس از تایید و درج عبارت «تصویر برابر اصل است» بر روی آن‌ها توسط وی، در سوابق مشتری نگه داری شود.

۱۲-۲-۵- در صورتی که وکیل، وصی، قیم و یا ولی به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص دیگری متقاضی دریافت خدمات باشد، لازم است موسسه اعتباری علاوه بر شناسایی اصیل نسبت به شناسایی هویت نماینده شخص (اشخاص) و مستندسازی مدارک وی نیز مطابق با مفاد این مقررات اقدام نماید.

۱۲-۲-۶- مستند سازی نشانی مشتری در شناسایی اولیه، از طریق تطبیق کد پستی اعلامی از سوی مشتری با کد پستی ظهر کارت ملی وی انجام می‌شود. برای مستند سازی نشانی مشتری در شناسایی کامل، لازم است کد پستی اعلامی از سوی مشتری با اطلاعات پایگاه کد پستی کشور تطبیق داده شود (دسترسی به این پایگاه از طریق سامانه ساها امکان پذیر است).

۱۲-۲-۷- در صورتی که مشتری، دارای شماره منحصر به فردی در موسسه اعتباری باشد که بر اساس آن، شماره حساب‌های متفاوتی ایجاد می‌شود، نیازی به شناسایی کامل وی برای هر حساب نیست.

۱۲-۲-۸- در صورتی که سهامداران عمده شخص حقوقی، جزو اشخاص (حقیقی، حقوقی) باشند که برای موسسه اعتباری شناخته شده نباشند، لازم است شناسایی مشتریان نسبت به سهامداران عمده آن‌ها نیز اعمال شود.

در هر صورت عملیات شخص حقوقی باید تحت مراقبت ویژه قرار گیرد(برابر ضوابط مذکور در دستورالعمل مراقبت از اشخاص مظنون).

۱۲-۲-۹- در خصوص آن گروه از خدمات که در چارچوب قوانین و مقررات خاص مستلزم دریافت اطلاعات و مدارک دیگری نیز باشند، موسسه اعتباری می‌بایست علاوه بر رعایت ضوابط مندرج در این دستورالعمل، برای شناسایی مشتری، مقررات ذی ربط را نیز اعمال نماید.

۱۲-۲-۱۰- موسسه اعتباری باید در مورد اشخاصی که وکالت کلی برای انجام کلیه امور شخص حقیقی یا حقوقی دارند، ضمن شناسایی کامل وکیل و اصیل (به شرح مندرج در این دستورالعمل)، مراتب را به بانک مرکزی و واحد اطلاعات مالی گزارش کنند.

۱۲-۲-۱۱- موسسه اعتباری باید اطلاعات اخذ شده از مشتری را با مندرجات مذکور در مدارک شناسایی معتبر تطبیق داده و از صحت آن‌ها اطمینان حاصل نماید. مدارک شناسایی معتبر عبارتند از:

برای اشخاص حقیقی:

◀ کارت ملی؛

◀ شناسنامه(صرفاً برای اشخاص زیر ۱۵ سال)؛

◀ شناسنامه یا گواهی نامه رانندگی یا گذرنامه(در صورت امکان ارتباط موسسه اعتباری و تعیین صحت اطلاعات آن‌ها با اطلاعات موجود در سامانه ساها).

تبصره: در مورد محجورین لازم است علاوه بر مدارک فوق، سند رسمی

دال بر تایید سمت ولی، قیم و وصی نیز دریافت شود.

برای اشخاص حقوقی:

◀ اصل یا تصویر گواهی نامه ثبت شرکت، شرکت نامه؛

◀ اظهار نامه ثبت شرکت یا اساسنامه(با توجه به وضعیت شرکت)؛

◀ مصوبه هیات مدیره مبنی بر افتتاح حساب(به نام شرکت) و معرفی

صاحبان امضای مجاز؛

◀ **تعهدنامه اشخاص حقوقی مذکور مبنی بر اعلام هر نوع تغییر** — بلافاصله پس از وقوع — که در شرکت نامه یا اساسنامه و یا بر اساس تصمیمات هیات مدیره در خصوص افتتاح حساب و معرفی صاحبان امضای مجاز ایجاد می‌شود. ۱۲-۲-۱۲- چنانچه مشتری مدارک شناسایی مذکور در مواد فوق را ارائه ننماید و یا ظن به انجام فعالیت‌های پولشویی یا سایر جرایم مرتبط وجود داشته باشد، موسسات اعتباری باید از ارائه خدمت به وی خودداری کرده، مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی خود مدارک دیگری را که اطلاعات مذکور (به ویژه اطلاعات مورد نیاز در تعیین سطح مورد انتظار فعالیت مشتری) را به صورت مطمئن تامین نماید، مورد قبول قرار دهند. موسسات اعتباری می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی، میزان شناسایی را با رعایت اطمینان به تامین اطلاعات مورد نیاز، با توجه به نوع و ماهیت و سطح فعالیت مورد انتظار مشتری تنظیم نمایند.

ماده ۱۳- ارائه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل مشتری و انجام هرگونه تراکنش مالی الکترونیکی غیرقابل ردیابی یا بی نام و ارائه تسهیلات مربوط ممنوع است.

ماده ۱۴- موسسه اعتباری، به هنگام ارائه خدمات پایه به مشاغل غیرمالی باید ضمن دریافت مدارک مربوط به شناسایی کامل، تعهدات لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی را از آن‌ها اخذ نماید. در صورت خودداری مشاغل غیرمالی از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، موسسه اعتباری باید از ارائه خدمت به آن‌ها خودداری نماید.

ماده ۱۵- موسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه خدمات به اشخاصی که اسامی و مشخصات آن‌ها از طریق بانک مرکزی به آن‌ها اعلام می‌شود، دقت و نظارت بیشتری را به عمل آورند و عملکرد مالی آن‌ها را به طور مداوم، زیر نظر داشته باشند.

تبصره: موسسه اعتباری موظف است در مورد اشخاص زیر، دقت و مراقبت ویژه به عمل آورد:

◀ افراد و موسساتی که نام آنها در فهرست جرایم تروریستی یا مرتبط با پولشویی قرار دارد و نام آنها از سوی بانک مرکزی به موسسه اعتباری اعلام می شود؛

◀ اصنافی که فاقد کد اصناف هستند.

ماده ۱۶- موسسه اعتباری باید هنگام ارائه خدمات پایه به مشتری، آنها را متعهد نماید که:

الف- اطلاعات مورد درخواست موسسه اعتباری را که در این دستورالعمل مشخص شده است، ارائه کرده، مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی را رعایت نمایند.
ب- اجازه استفاده اشخاص دیگر از خدمات پایه دریافتی را ندهند و در صورت اقدام، موضوع را بلافاصله به موسسه اعتباری اطلاع دهند. نمایندگی قانونی به شرط درج مشخصات نماینده یا وکیل و شناسایی اولیه و ثبت مشخصات وی شامل این بند نمی باشد.

تبصره: تعهدات فوق باید به طور صریح و دقیق، برای مشتری بیان شود. در صورت عدم پذیرش این تعهدات از سوی مشتری و یا عدم رعایت آنها توسط وی، لازم است ارائه خدمات به مشتری متوقف شود.

ماده ۱۷- موسسه اعتباری موظف است در تمامی فرم‌های مورد استفاده، محل مناسب برای درج یکی از شماره‌های شناسایی معتبر (حسب مورد شماره ملی و شناسه ملی) و کد پستی را پیش‌بینی نماید و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

ماده ۱۸- موسسه اعتباری موظف است در تمامی نرم‌افزارها، بانک‌ها و سیستم‌های اطلاعاتی که عملیات پولی و مالی در آنها ثبت می‌شود، محل لازم برای درج یکی از شماره‌های معتبر (حسب مورد شماره ملی و شناسه ملی) و کد پستی را پیش‌بینی نموده و امکان جستجو بر اساس شماره‌های مذکور در نرم‌افزارها را فراهم نماید.

ماده ۱۹- در صورتی که موسسه اعتباری مشخصات درج شده اشخاص و اماکن ثبت شده در سیستم‌های اطلاعاتی خود را با پایگاه‌های اطلاعاتی ذی ربط تطبیق نداده باشد لازم است مشخصات مذکور را حداکثر ظرف مدت ۱ ماه پس از ارائه خدمات پایه به مشتری، به پایگاه‌های مذکور ارسال کرده، صحت آن‌ها را کنترل نماید.

ماده ۲۰- موسسه اعتباری موظف است اطلاعاتی را که قبلاً با پایگاه‌های ذی ربط تطبیق داده است هر ۳ ماه یک بار به روز نماید. در صورتی که محرز شود شخص حقیقی طی این مدت فوت شده لیکن مراتب به موسسه اعتباری اعلام نشده باشد لازم است حساب وی بلافاصله مسدود شود و در صورتی که پس از فوت وی، تراکنش یا معامله بالاتر از سقف مقرر انجام شده باشد، مراتب به بانک مرکزی و واحد اطلاعات مالی گزارش شود.

ماده ۲۱- موسسات اعتباری ارائه دهنده خدمات پایه موظفند به طور مداوم و مخصوصاً در موارد زیر اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتری را به روز نمایند:

الف- در زمانی که بر اساس شواهد و قراین احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت مشتری تغییرات عمده‌ای پیدا نموده است.

ب- در صورتی که موسسه اعتباری بر اساس شواهد و قراین احتمال دهد مشتری در جریان عملیات پولشویی و یا تامین مالی تروریسم قرار گرفته است.

ماده ۲۲- به منظور مستند سازی اطلاعات مشتریان، لازم است پس از استعلام اطلاعات مربوط به آن‌ها از مراجع ذی ربط و اطمینان از صحت اطلاعات؛ تصویر این اسناد توسط صاحب امضای مجاز در موسسه اعتباری برابر اصل شود.

ماده ۲۳- شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، لازم است کد پستی محل اقامتگاه قانونی مشتری دائمی با اطلاعات مندرج در پایگاه ذی ربط (ثبت احوال و یا ثبت اسناد) همخوانی داشته باشد. در مورد مشتریان گذری، موسسه اعتباری موظف به تطبیق کد پستی مندرج بر روی کارت ملی با اطلاعات ابراز شده از سوی مشتری است.

ماده ۲۴- ارائه خدمات به مشتریان به منزله تأیید انجام رویه شناسایی مشتری توسط کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری است و مسئولیت وجود هرگونه نقص در این زمینه - در چارچوب این دستورالعمل - متوجه آنها است.

ماده ۲۵- موسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، کلیه حساب‌های فاقد شماره یا شناسه ملی را مسدود نماید. به محض ارائه شماره یا شناسه ملی، از حساب‌های مزبور رفع انسداد می‌شود.

نظارت مستمر بر حساب‌ها

ماده ۲۶- موسسه اعتباری می‌بایست سیستم جامعی از مدیریت اطلاعات را ایجاد نماید و ترتیبی اتخاذ کند که اطلاعات مربوط به مشتریان در این سیستم گردآوری و پردازش شده؛ در اختیار واحدهای ذی‌ربط قرار گیرد.

ماده ۲۷- به‌منظور کنترل موثر ریسک‌های ناشی از عدم شناسایی کافی مشتری، لازم است حساب وی - متناسب با طبقه تخصیص داده شده - تحت نظارت قرار گیرد.

ماده ۲۸- در مورد حساب‌های در معرض ریسک بیشتر، موسسه اعتباری موظف است سیستمی ایجاد کند که حساب‌های یاد شده به طور ادواری نیز تحت پایش قرار گیرند.

ماده ۲۹- موسسات اعتباری موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشویی و در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد، در پایان هر ماه در اختیار آن واحد قرار دهد.

تبصره: خلاصه اطلاعات یاد شده باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی و تاریخ ارائه خدمات پایه در مورد اشخاص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی، نام و شناسه ملی یا کد اقتصادی باشد. سایر موارد مورد نیاز پس از تصویب شورا به موسسات اعتباری اعلام خواهد شد.

مدیریت ریسک

ماده ۳۰- هیات مدیره، مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن در موسسه اعتباری می‌بایست از وجود برنامه‌های موثر شناسایی مشتریان و پیاده‌سازی آن‌ها از طریق ایجاد رویه‌های مناسب اطمینان حاصل کند. این برنامه‌ها باید امکان نظارت موثر مدیریت بر سیستم‌ها، کنترل‌ها، تفکیک وظایف و آموزش کارکنان رافراهم آورند. مسئولیت نهایی تصمیمات اخذ شده در این خصوص بر عهده هیات مدیره یا ارکان معادل آن در موسسه اعتباری است.

ماده ۳۱- مسئولیت اجرای سیاست‌ها و رویه‌های هیات مدیره و مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن‌ها در موسسه اعتباری (در خصوص شناسایی مشتریان و ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی مربوط) بر عهده واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه است. واحد مذکور باید اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان را در شعب و تمامی سطوح موسسه اعتباری مورد بررسی قرار داده، هر گونه انحراف را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به هیات مدیره و مدیریت ارشد موسسه اعتباری گزارش کند.

ماده ۳۲- موسسه اعتباری می‌بایست در مورد شیوه شناسایی مشتریان، برنامه‌هایی آموزشی برای کارکنان خود تدارک ببیند. برنامه‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شوند که کارکنان به شناخت کافی و منطقی نسبت به ضرورت، اهمیت و نحوه اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان دست یابند. برنامه‌های مذکور باید به طور مستمر (به خصوص در مورد کارکنان جدید) ادامه یابد تا اطمینان حاصل شود کارکنان ذی ربط آموزش‌های لازم را در این خصوص دیده‌اند. موسسه اعتباری موظف است سوابق آموزشی مربوط را در پرونده کارکنانی که آموزش دیده‌اند، درج نماید.

ماده ۳۳- موسسه اعتباری موظف است هر شش ماه یکبار، اطلاعات مربوط به فعال بودن مشتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهد. همچنین بنا به درخواست مشتری و یا در صورت ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، موسسه اعتباری موظف است مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهد.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات آنها

ماده ۳۴- هیات مدیره موسسه اعتباری می بایست اطمینان حاصل کند که برای نگهداری و پردازش مناسب اطلاعات، تدابیر لازم اندیشیده شده و سیستم‌های توانمند در موسسه استقرار یافته‌اند به گونه‌ای که در مواقع ضروری، سیستم‌های مذکور بتوانند اطلاعات مورد نظر مراجع ذی‌ربط را حداکثر ظرف مدت ۱ روز کاری، با سهولت و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛ در اختیار آنها قرار دهد.

ماده ۳۵- شیوه نگهداری اسناد و مدارک در موسسات اعتباری برابر آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکپهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۲۲۳/۸۰/۸۹ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) است. در سوابقی که از تراکنش‌های مالی حفظ می شود، باید نوع تراکنش، مبلغ و نوع ارز، تاریخ انجام تراکنش و طرفین تراکنش، شماره حساب‌هایی که تراکنش از طریق آنها انجام شده است و مشخصات صاحب/صاحبان حساب درج شوند.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۳۶- این دستورالعمل علاوه بر موسسات اعتباری، برای تمامی شعب و نمایندگی بانک‌ها و موسسات اعتباری خارجی در کشور، موسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، نیز لازم الاجرا می‌باشد.

زمان اجرا

ماده ۳۷- زمان اجرای این دستورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از سوی بانک مرکزی است. در مدت مذکور موسسات اعتباری موظفند ضمن اطلاع رسانی به مشتریان، امکانات و تسهیلات لازم برای اجرای این دستورالعمل را به گونه‌ای فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اخلال در امور مشتریان نشود.

این دستورالعمل در ۳۷ ماده و ۱۸ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید.

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین‌نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران، آیین نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران و مصوبات کارگروه ماده ۹ آن و نیز مدیریت انواع ریسک‌های بانکی به ویژه ریسک‌های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛

۱-۳- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب

نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛

۱-۴- موسسات اعتباری: بانکها (اعم از بانک های ایرانی و شعب و نمایندگی

بانک های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی های اعتبار، صندوق های قرض الحسنه، شرکت های لیزینگ، شرکت های سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی های مستقر در

مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی

ایران نیز می شوند.

۵- مدیریت ارشد: اعضاء هیات عامل/مدیر عامل و آن گروه از مدیران

اجرایی و کارکنان ارشد موسسات اعتباری که مستقیماً زیر نظر هر یک از اعضاء هیات عامل / مدیر عامل قرار داشته، مسئولیت اجرای استراتژی ها و سیاست های مصوب هیات مدیره/هیات امنا یا هیات عامل را حسب مورد بر عهده دارند.

۱-۶- ریسک عملیاتی: احتمال بروز زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم

کفایت فرآیندها و روش ها، افراد و سیستم های داخلی یا ناشی از رویدادهای خارج از موسسه اعتباری از جمله وقفه های عملیاتی، جرایم مشتریان، محصولات و عملکرد کاری، عملکرد استخدامی و ایمنی محیط کار.

۱-۷- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت

به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

۱-۸- تطبیق: سازگاری فعالیت موسسه اعتباری با قوانین، مقررات و

استانداردهای ناظر بر فعالیت های آن موسسه.

۹-۱- **ریسک تطبیق:** احتمال شمول جریمه، مجازات‌های قانونی، تنبیهات نظارتی، مواجهه با زیان‌های حایز اهمیت و یا آسیب وارد شدن به حسن شهرت موسسات اعتباری، به دلیل عدم رعایت قوانین، مقررات و استانداردها است.

۱۰-۱- **مشتری (ارباب رجوع):**

◀ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

◀ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

مشتری به دو نوع مشتری گذری و دایمی - به شرح زیر - تقسیم می‌شود.

۱۰-۱- ۱- **مشتری گذری:** مشتری است که به منظور دریافت خدمات غیرپایه به موسسه اعتباری مراجعه کرده و ارائه خدمت به وی مستلزم تشکیل پرونده نمی‌باشد. ارتباط مشتری گذری با موسسه اعتباری فاقد ویژگی "استمرار" است. متقاضیان وصول وجه چک، حواله وجه و پرداخت قبوض از جمله مصادیق مشتریان گذری می‌باشند.

۱۰-۱- ۲- **مشتری دایمی:** مشتری است که ارتباط وی با موسسه اعتباری، واجد ویژگی مهم استمرار است و به دلیل نوع و ماهیت خدمات موردنیاز، تشکیل پرونده جهت درج اطلاعات هویتی و دیگر اطلاعات مورد نیاز برای وی ضرورت دارد.

۱۱-۱- اشخاص حقیقی خارجی: افرادی هستند که تابعیت ایران را ندارند. دارای مدارک شناسایی کشور متبوعه «گذرنامه» معتبر بوده و دارای روادید و یا پروانه اقامت معتبر در ایران می‌باشند. درخصوص آوارگان خارجی دارای کارت هویت ویژه اتباع خارجی و یا کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره از سوی وزارت کشور ج.ا.ا و در مورد پناهندگان خارجی دارندگان دفترچه پناهندگی معتبر صادره از سوی نیروی انتظامی ج.ا.ا. می‌باشند.

۱-۱۲- اشخاص حقوقی خارجی:

این اشخاص عبارتند از:

الف) موسسات، شرکت ها و شعب فعال آن ها که در خارج از ایران به ثبت رسیده باشند.

تبصره: نمایندگی و شعب شرکت ها و موسسات خارجی که در اداره کل ثبت شرکت ها به ثبت رسیده باشند، جزو اشخاص حقوقی ایرانی محسوب می شوند.

ب) نمایندگی های سیاسی خارجی مقیم ایران شامل سفارت خانه ها و کنسولگری ها.

پ) دفاتر نمایندگی رسمی سازمان های بین المللی مستقر در کشور که مورد تایید وزارت امور خارجه باشند.

ت) دفاتر سازمان های مردم نهاد خارجی دارای مجوز فعالیت از وزارت کشور.

۱-۱۳- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود:

۱-۱۳-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۱۳-۲- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱-۱۴- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می شود، اطلاق می گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می شود.

۱-۱۴-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارائه آن ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارائه این خدمات

به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- ◀ حواله وجوه؛
- ◀ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
- ◀ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
- ◀ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک.

۱-۱۴-۲. خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- ◀ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- ◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- ◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛
- ◀ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهرنویسی؛
- ◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- ◀ اجاره صندوق امانات؛
- ◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱-۱۵-۱. شماره اختصاصی: شماره‌ای منحصر به فرد که برای هر یک از اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی تعیین و اختصاص داده می شود که به صورت رمزینه (بارکد) روی مدارک شناسایی معتبر درج می گردد.

۱-۱۶-۱. واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت

دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).
۱-۱۷- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ۱ ماده ۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۱۸- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۱۹- دبیرخانه: دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۲۰- پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی: مرجع تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران موضوع آیین نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران.

۱-۲۱- سامانه احراز هویت اشخاص (سها): سامانه مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با سازمان های ذی ربط (سازمان ثبت احوال کشور، پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی، سازمان ثبت اسناد کشور، شرکت پست و سازمان امور مالیاتی)، پاسخ به استعلام موسسات اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آنها را تسهیل می نماید.

۱-۲۲- مدارک شناسایی معتبر:

۱-۲۲-۱- اشخاص حقیقی خارجی:

گذرنامه معتبر: گذرنامه ای است که تاریخ انقضاء آن تمام نشده باشد و دارای اجازه اقامت معتبر باشد.

تبصره ۱: اجازه اقامت معتبر عبارت است از:

۱- پروانه اقامت معتبر صادره توسط نیروی انتظامی، درج شده در گذرنامه؛
۲- روادید دارای تاریخ اعتبار صادره توسط وزارت امور خارجه، درج شده در گذرنامه؛

۳- گذرنامه اتباع کشورهای لغو روادید با ایران، دارای مهر ورود به کشور و حداکثر یک ماه از تاریخ ورود؛

۴- گذرنامه اتباع خارجی دارای مجوز تمدید روادید، صادره توسط نیروی انتظامی.

تبصره ۲: روادید و یا اجازه اقامت در ایران درج شده در گذرنامه های خدمت و سیاسی توسط وزارت امور خارجه صادر می گردد.

◀ دفترچه پناهندگی معتبر صادره توسط نیروی انتظامی؛

◀ کارت هویت معتبر صادره توسط وزارت کشور؛

◀ کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره توسط وزارت کشور.

تبصره ۳: اعتبار دفترچه های پناهندگی، کارت های هویت و آمایشی منوط به عدم انقضای تاریخ آن می باشد.

۱-۲۲-۲- اشخاص حقوقی خارجی:

◀ معرفی نامه وزارت امور خارجه در خصوص نمایندگی سیاسی

کشورها و سازمان های بین المللی؛

◀ معرفی نامه وزارت کشور در خصوص سازمان های مردم نهاد

خارجی؛

◀ مدارک ثبت سایر اشخاص حقوقی خارجی در خارج از ایران که در

آن محل ثبت، تاریخ ثبت، شماره ثبت و موضوع فعالیت شخص حقوقی قید شده باشد.

۱-۲۳- مشخصات هویتی:

۱-۲۳-۱- اشخاص حقیقی: شامل نام، نام خانوادگی، نام پدر یا

مادر، تاریخ تولد، کشور محل تولد، شماره مدرک شناسایی، نوع مدرک شناسایی، تابعیت، جنسیت، شماره اختصاصی.

تبصره: در خصوص اتباع خارجی عرب تبار، نام جد نیز از مشخصات هویتی محسوب می گردد و نیازی به اخذ نام خانوادگی نمی باشد.

۱-۲۳-۲- اشخاص حقوقی: نام، تابعیت، موضوع فعالیت، نوع فعالیت،

شماره ثبت، محل ثبت، تاریخ ثبت، شماره اختصاصی.

تبصره: این دستورالعمل، مشتمل بر حداقل اطلاعات لازم در خصوص نحوه شناسایی مدارک معتبر اشخاص خارجی است. بانک مرکزی در مواقع

مقتضی اقدام به تهیه و ابلاغ راهنمای شناسایی مدارک معتبر می نماید.

همچنین به دلیل پیچیدگی در تشخیص معتبر و مجاز بودن اسناد ارائه شده توسط مشتریان حقیقی و حقوقی خارجی، لازم است کارکنان شعب موسسه اعتباری موضوع را حسب مورد و از طریق اتصال به ساها استعلام نمایند.

تبصره: با توجه به اینکه عملیات تطبیق مدارک و اسناد مشتریان گذری خارجی در محل شعبه موسسه اعتباری انجام می شود لازم است موسسه اعتباری در هر یک از شعب، از کارکنانی با تجربه کافی در این زمینه استفاده نماید.

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است برای تحقق اهداف این دستورالعمل، سیاست‌ها و رویه‌های شفاف‌ی را - در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه - تدوین نموده؛ آن‌ها را سالیانه مورد بازنگری قرار دهد. این سیاست‌ها و رویه‌ها می‌بایست موارد زیر را در برگیرند:

- ◀ سیاست پذیرش مشتری؛
- ◀ رویه‌های شناسایی مشتری؛
- ◀ نظارت مستمر بر حساب‌ها؛
- ◀ مدیریت ریسک.

سیاست پذیرش مشتری

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است برای پذیرش مشتری، معیارهای مشخص و شفاف‌ی داشته باشد. در این معیارها می‌بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرند:

۳-۱- گشایش هر نوع حساب منوط به شناسایی کامل مشتری براساس مدارک و اوراق هویتی، مجوز اقامت و فعالیت معتبر در ایران و ضوابط مذکور در این دستورالعمل است.

۳-۲- مؤسسه اعتباری موظف است هویت و مشخصات ابراز شده از سوی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم، وکیل ایرانی و یا خارجی) وی را از طریق

تطبیق با مدارک معتبر شناسایی و برابر ضوابط مذکور در این دستورالعمل احراز نماید.

۳-۳- مؤسسه اعتباری باید قبل از افتتاح حساب، کنترل های لازم را اعمال کند تا اطمینان یابد مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات اشخاصی خارجی که افتتاح حساب برای آن مجاز نیست، انطباق نداشته باشد.

۳-۴- مؤسسه اعتباری می بایست از افتتاح حساب برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی که مدارک معتبری را برای حضور در ایران ارائه نمی نمایند، خودداری نماید.

۳-۵- واحد مبارزه با پولشویی مؤسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریان خارجی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده اند به واحد اطلاعات مالی گزارش نماید.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است در خصوص اتباع خارجی دارنده دفترچه پناهندگی صادره توسط نیروی انتظامی، کارت ویژه اتباع خارجی و کارت خروجی مدت دار (آمایش) صادره توسط وزارت کشور پس از شناسایی اولیه و یا کامل، فقط خدمات بانکی افتتاح حساب قرض الحسنه پس انداز، سپرده سرمایه گذاری و انجام عملیات وصول چک را ارائه نماید.

تبصره: ارائه هرگونه کارت الکترونیکی و نیز ارائه مجوز هرگونه خدمات الکترونیک به اشخاص فوق ممنوع می باشد.

ماده ۵- ارائه کلیه خدمات بانکی به اتباع خارجی دارای گذرنامه و پروانه اقامت معتبر بلامانع می باشد.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری موظف است در اسرع وقت نسبت به اجرای مفاد ماده ۱۵ آیین‌نامه مبنی بر شناسایی مشتریان قبلی، اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با

پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۷- در صورتی که موسسه اعتباری به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتواند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورد و یا مشتری اقدام به ارائه اطلاعات غیر واقعی نماید، موسسه اعتباری باید پس از توضیح مراتب به مشتری، از ارائه خدمات به وی خودداری نماید.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریانی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده‌اند، به واحد اطلاعات مالی گزارش کند.

رویه‌های شناسایی مشتری

شناسایی مشتری حقیقی و یا حقوقی خارجی برحسب نوع ارائه خدمات بانکی به آن‌ها، به دو نوع شناسایی اولیه و کامل تقسیم می‌شود. موسسه اعتباری باید هنگام ارائه خدمات بانکی به مشتریان خارجی؛ علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل؛ مواد مرتبط در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری را نیز رعایت نماید. بنابراین مؤسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه تمامی خدمات بانکی و اعتباری (اعم از خدمات پایه و غیر پایه) به مشتری خارجی اعم از مشتریان گذری و دائمی و انجام هرگونه عملیات پولی و مالی (حتی کمتر از سقف مقرر) از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت حواله وجه، صدور چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضاء سفته، بروات و اعتبارات اسنادی نسبت به شناسایی مشتری خارجی به شرح مندرج در این دستورالعمل اقدام کرده و اطلاعات آن را در سیستم اطلاعاتی خود ثبت نماید.

تبصره: پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر نیازی به شناسایی مشتری ندارد.

شناسایی اولیه اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)

ماده ۹- به منظور شناسایی اولیه مشتری در هنگام ارائه خدمات غیرپایه، موسسه اعتباری موظف است مشخصات هویتی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم، وکیل ایرانی و یا خارجی) وی را اخذ و پس از تطبیق با اصل مدارک هویتی معتبر، ثبت نماید.

تبصره: در خصوص اشخاص حقوقی، شناسایی نماینده یا وکیل الزامی است.

شناسایی کامل اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)

در ارایه خدمات پایه به اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)، موسسه اعتباری باید علاوه بر شناسایی اولیه مشتری، اقدام به شناسایی کامل آن‌ها به شرح ذیل نیز نماید:

شناسایی کامل اشخاص حقیقی خارجی

ماده ۱۰- به منظور شناسایی کامل اشخاص حقیقی خارجی، متصدیان مربوط در موسسه اعتباری باید ابتدا فرم شماره ۱ پیوست این دستورالعمل را تکمیل نموده و همراه اسکن یا کپی مدارک شناسایی معتبر اشخاص حقیقی خارجی، به واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه ارسال نمایند. واحد مزبور موظف است از طریق سامانه ساها نسبت به اخذ شماره اختصاصی اشخاص خارجی اقدام نموده و در صورت وجود شماره مزبور؛ نسبت به کنترل صحت آن اقدام کرده و پس از آن، دستور افتتاح حساب را به شعبه متقاضی ارسال نماید. همزمان مدارک معتبر و فرم تکمیل شده از طریق سامانه ارتباطی واحد اطلاعات مالی

به آن واحد ارسال می شود. واحد اطلاعات مالی پس از انجام تحقیقات لازم از طریق پایگاه های ذی ربط که حداکثر سه روز کاری به طول خواهد انجامید، مجوز فعالیت حساب را به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری اعلام خواهد نمود. قبل از صدور مجوز فعالیت، موسسه اعتباری صرفاً حق دریافت وجه از صاحب حساب را دارد و ارائه سایر خدمات بانکی منوط به صدور مجوز است. در صورت عدم صدور مجوز فعالیت از سوی واحد اطلاعات مالی، لازم است موسسه اعتباری برابر دستور صادره از سوی آن واحد اقدام نماید.

شناسایی کامل اشخاص حقوقی خارجی

ماده ۱۱- برای شناسایی کامل اشخاص حقوقی خارجی، لازم است ابتدا فرم شماره ۲ پیوست تکمیل شده و همراه اسکن یا کپی مدارک شناسایی معتبر اشخاص حقوقی خارجی به واحد مبارزه با پولشویی هر موسسه ارسال شود. واحد مزبور موظف است از طریق سامانه ساها، شماره اختصاصی اشخاص خارجی را اخذ کرده و در صورت وجود شماره مزبور، نسبت به کنترل صحت آن اقدام نماید و سپس دستور افتتاح حساب را به شعبه متقاضی ارسال نماید. همزمان مدارک معتبر و فرم تکمیل شده از طریق سامانه ارتباطی واحد اطلاعات مالی به آن واحد ارسال می شود. واحد اطلاعات مالی پس از انجام تحقیقات لازم از طریق پایگاه های ذی ربط که حداکثر سه روز کاری به طول خواهد انجامید، مجوز فعالیت حساب را به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری اعلام خواهد نمود. قبل از صدور مجوز فعالیت، موسسه اعتباری صرفاً حق واریز وجه به حساب را دارد و ارائه سایر خدمات بانکی منوط به صدور مجوز است. در صورت عدم موافقت واحد اطلاعات مالی لازم است موسسه اعتباری برابر دستور صادره از سوی آن واحد اقدام نماید.

تبصره: در مورد شرکت های خارجی، شعب و دفاتر نمایندگی شرکت های خارجی در ایران و همچنین سازمان های مردم نهاد خارجی لازم است علاوه بر شناسایی کامل اشخاص حقیقی صاحب امضاء حساب، مسئولین خارجی

مقیم و دارای تردد به ایران (به شرح مندرج در مورد اشخاص حقیقی) و نیز مشخصات اعضای هیأت مدیره و مدیران ارشد ارکان مشابه هر یک از آن‌ها در خارج از کشور (به شرح مندرج در مورد اشخاص حقیقی به جز شماره پروانه اقامت و روادید و نشانی)، مشخصات شرکت مادر آن‌ها در خارج از کشور - براساس مفاد فرم‌های شماره یک و دو - اخذ شود.

ماده ۱۲ - در شناسایی کامل مشتریان خارجی (حقیقی، حقوقی)، موسسه اعتباری باید تمامی اطلاعاتی را که در شناسایی کامل مشتریان ایرانی (حقیقی، حقوقی) از آن‌ها اخذ می‌نماید، از مشتریان خارجی نیز مطالبه کرده (حسب مورد) و پس از مستندسازی آن‌ها، در سوابق آن‌ها نگهداری نمایند.

نظارت مستمر بر حساب‌ها

ماده ۱۳ - شعب افتتاح کننده حساب برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی موظف هستند خلاصه اطلاعات گردش حساب مشتریان خارجی را هر سه ماه یکبار از طریق سامانه الکترونیکی در اختیار واحد مبارزه با پولشویی مؤسسه اعتباری قرار دهند تا علاوه بر اعمال نظارت‌های مندرج در این دستورالعمل، متناسب با شرایط و وضعیت حضور و فعالیت قانونی و غیرقانونی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در ایران، نظارت‌های لازم صورت گرفته و در صورت تغییر شرایط مذکور، اطلاع رسانی لازم به شعب مربوط انجام پذیرد.

مدیریت ریسک

ماده ۱۴ - هیأت مدیره، مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن در موسسه اعتباری می‌بایست از وجود برنامه‌های موثر شناسایی مشتریان خارجی و پیاده‌سازی آن‌ها از طریق ایجاد رویه‌های مناسب اطمینان حاصل کند. این برنامه‌ها باید امکان نظارت موثر مدیریت بر سیستم‌ها، کنترل‌ها، تفکیک وظایف و آموزش کارکنان را فراهم آورند. مسئولیت نهایی تصمیمات اخذ شده در این

خصوص بر عهده هیات مدیره یا ارکان معادل آن در موسسه اعتباری است.

ماده ۱۵- مسئولیت اجرای سیاست‌ها و رویه‌های هیات مدیره و مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن‌ها در موسسه اعتباری (در خصوص شناسایی مشتریان خارجی و ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی مربوط) بر عهده واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه است. واحد مذکور باید اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان خارجی را در شعب و تمامی سطوح موسسه اعتباری مورد بررسی قرار داده، هر گونه انحراف را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به هیات مدیره و مدیریت ارشد موسسه اعتباری گزارش کند.

ماده ۱۶- موسسه اعتباری می‌بایست در مورد شیوه شناسایی مشتریان خارجی، برنامه‌هایی آموزشی برای کارکنان خود تدارک ببیند. برنامه‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شوند که کارکنان به شناخت کافی و منطقی نسبت به ضرورت، اهمیت و نحوه اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان دست یابند. برنامه‌های مذکور باید به طور مستمر (به خصوص در مورد کارکنان جدید) ادامه یابد تا اطمینان حاصل شود کارکنان ذی ربط آموزش‌های لازم را در این خصوص دیده‌اند. موسسه اعتباری موظف است سوابق آموزشی مربوط را در پرونده کارکنانی که آموزش دیده‌اند، درج نماید.

ماده ۱۷- موسسه اعتباری موظف است هر شش ماه یکبار، اطلاعات مربوط به فعال بودن مشتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهد. همچنین بنا به درخواست مشتری و یا در صورت ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، موسسه اعتباری موظف است مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهد.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات آن‌ها

ماده ۱۸- هیات مدیره موسسه اعتباری می‌بایست اطمینان حاصل کند که برای نگهداری و پردازش مناسب اطلاعات، تدابیر لازم اندیشیده شده و سیستم‌های توانمند در موسسه استقرار یافته‌اند به گونه‌ای که در مواقع ضروری، سیستم‌های مذکور بتوانند اطلاعات مورد نظر مراجع ذی‌ربط را حداکثر ظرف

مدت ۱ روز کاری، با سهولت و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛ در اختیار آن‌ها قرار دهد.

ماده ۱۹- شیوه نگهداری اسناد و مدارک در موسسات اعتباری برابر آیین‌نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکپهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) است.

در سوابقی که از تراکنش‌های مالی حفظ می‌شود، باید نوع تراکنش، مبلغ و نوع ارز، تاریخ انجام تراکنش و طرفین تراکنش، شماره حساب‌هایی که تراکنش از طریق آن‌ها انجام شده است و مشخصات صاحب/صاحبان حساب درج شوند.

سایر مواد

ماده ۲۰- رعایت سایر موارد ذکر شده در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی مؤسسات اعتباری در خصوص اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی نیز الزامی است.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۲۱- این دستورالعمل علاوه بر مؤسسات اعتباری، برای تمامی شعب و نمایندگی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خارجی در کشور، مؤسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، نیز لازم الاجرا می‌باشد.

زمان اجرا

ماده ۲۲- زمان اجرای این دستورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از سوی بانک مرکزی است. در مدت مذکور مؤسسات اعتباری موظفند ضمن اطلاع رسانی به مشتریان، امکانات و تسهیلات لازم برای اجرای این دستورالعمل را به گونه ای

فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اخلال در امور مشتریان نشود. این دستورالعمل در ماده ۲۲ و ۱۴ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید.

دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه
هنگام ارایه خدمات پایه به اشخاص سیاسی
خارجی در موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر تکالیف مقرر در آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به ویژه ماده ۹ آن؛ دستورالعمل «نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارایه خدمات پایه به اشخاص سیاسی خارجی در موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
  - ۱-۲- **موسسات اعتباری:** بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه.
- تبصره:** موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی‌های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شوند.

۱-۳- شماره اختصاصی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات محترم وزیران، برای هر یک از اشخاص خارجی تعیین و اختصاص داده می شود.

۱-۴- قانون: قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛

۱-۵- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۶- اشخاص حقیقی خارجی: افرادی هستند که تابعیت ایران را ندارند. دارای مدرک شناسایی کشور متبوعه (گذرنامه) معتبر بوده و دارای روادید و یا پروانه اقامت معتبر در ایران می باشند. در خصوص آوارگان خارجی دارای کارت هویت ویژه اتباع خارجی و یا کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره از سوی وزارت کشور ج. ا. ا. و در مورد پناهندگان خارجی، دارندگان دفترچه پناهندگی معتبر صادره از سوی نیروی انتظامی ج. ا. ا. می باشند.

۱-۷- اشخاص سیاسی خارجی

اشخاص حقیقی خارجی ای که حداقل دارای یکی از شرایط ذیل هستند:

۱-۷-۱- دارای سمت سیاسی رسمی در کشور خود بوده و یا به نیابت از کشور خود، دارای سمتی دیپلماتیک در کشورهای دیگر هستند.

۱-۷-۲- بدون داشتن سمت رسمی در کشور خود، به عنوان یک شخص سیاسی حزبی در آن کشور شناخته می شوند و در کشور خود یا خارج از آن، به فعالیت سیاسی اشتغال دارند.

۱-۷-۳- در سازمان های بین المللی یا بین دولتی دارای سمت رسمی هستند.

۱-۸- اشخاص سیاسی خارجی ویژه: اشخاص سیاسی خارجی بند پیشین (بند ۷-۱) و یا دیگر اشخاص سیاسی خارجی وابسته به گروه های نظامی یا شبه نظامی و یا فرقه ای، مشروط بر آن که دارای حداقل یکی از شرایط ذیل باشند:

الف- مورد تعقیب اینترپل باشند.

ب- از نظر مقررات استرداد مجرمین تحت تعقیب باشند.

پ- از نظر شورای امنیت سازمان ملل مشمول تحریم باشند.

تبصره: مصادیق اشخاص سیاسی خارجی و اسامی اشخاص سیاسی

خارجی ویژه توسط بانک مرکزی به روزرسانی شده و به موسسات

اعتباری ابلاغ می شود.

۱-۹- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری

به مشتری ارائه می شود، اطلاق می گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع

«خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می شود.

۱-۹-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارائه آنها به

مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط

مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارائه این خدمات به مشتری،

فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در

این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

◀ حواله و جوه؛

◀ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛

◀ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و

موارد مشابه؛

◀ صدور انواع چک های بانکی و چک های بین بانکی (چک رمزدار)

و پرداخت چک؛

◀ خرید و فروش گواهی سپرده (عام و خاص) و دیگر اوراق بهادار.

۱-۹-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات،

پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسه اعتباری می باشد

و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و

متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این

نوع خدمات می باشد:

- ◀ افتتاح انواع حساب های بانکی؛
  - ◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
  - ◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛
  - ◀ صدور انواع ضمانتنامه های بانکی و ظهر نویسی؛
  - ◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
  - ◀ اجاره صندوق امانات؛
  - ◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.
- ماده ۲-** موسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه خدمات پایه به ویژه خدمات بانکی ذیل به اشخاص سیاسی خارجی، مقررات مذکور در این دستورالعمل را رعایت کند:
- ۱- افتتاح، انسداد(تمام یا بخشی از حساب) و بستن حساب سپرده قرض الحسنه جاری؛
  - ۲- افتتاح، انسداد(تمام یا بخشی از حساب) و بستن حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز و حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار.
- تبصره ۱-** به موجب نامه شماره ۶۴۴/۱۴۹۶۹۷۷ مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۳ مدیر کل حقوقی بین المللی وزارت امور خارجه، معرفی افراد حقیقی و حقوقی نمایندگی های خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران برای انجام عملیات بانکی و دریافت خدمات پایه، مستلزم صدور نامه رسمی از سوی اداره کل تشریفات وزارت امور خارجه می باشد.
- تبصره ۲-** راییه کلیه خدمات پایه به اشخاص سیاسی خارجی ویژه ممنوع است. در صورت راییه خدمات پایه به این اشخاص قبل از ابلاغ این دستورالعمل، لازم است مراتب به قید تسریع به بانک مرکزی اعلام شود تا پس از انجام بررسی های معمول، نحوه اقدام به موسسه اعتباری اعلام شود.
- تبصره ۳-** راییه خدمات پایه به سایر اشخاص سیاسی خارجی بلامانع

است اما مراتب باید به قید تسریع به بانک مرکزی اعلام شود.
ماده ۳- در صورت انصراف شخص سیاسی خارجی از اخذ خدمات پایه و یا توقف ارایه این خدمات به وی (مثل انسداد حساب، تسویه تسهیلات و ...)؛ لازم است مراتب به بانک مرکزی اعلام شود.

افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه جاری

ماده ۴- افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه جاری برای اشخاص سیاسی خارجی، صرفاً در چارچوب مفاد دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری و به خصوص، شناسایی کامل آن‌ها امکان پذیر است.
ماده ۵- برای افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه جاری برای شخص سیاسی خارجی، موسسه اعتباری موظف است این موضوع را مورد بررسی قرار دهد که شخص متقاضی، جزو کدام دسته از اشخاص سیاسی خارجی مذکور در این دستورالعمل است. در این رابطه:

۵-۱- افتتاح حساب جاری برای اشخاص سیاسی خارجی ویژه مطلقاً ممنوع است.

۵-۲- اگر کشور موطن اصلی شخص سیاسی خارجی جزو کشورهای باشد که جرم‌های سازمان یافته و مرتبط با پولشویی در آن زیاد است افتتاح حساب جاری برای این افراد منوط به اخذ اجازه از بانک مرکزی است.

۵-۳- در صورتی که پس از افتتاح حساب، اشخاص سیاسی خارجی صاحب حساب مشمول یکی از دو بند پیشین شوند (یکی از بندهای (۵-۱) و یا (۵-۲))؛ لازم است مراتب به قید تسریع به بانک مرکزی اعلام شود تا پس از انجام بررسی‌های معمول، نحوه اقدام به موسسه اعتباری اعلام شود.

ماده ۶- بانک موظف است به منظور حصول اطمینان از عدم مطابقت مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات افرادی که افتتاح حساب جاری برای آن‌ها مجاز نمی‌باشد (از جمله افرادی که بنا به دستور مرجع قضایی و یا

به دلیل دارا بودن سابقه چک برگشتی در لیست سیاه قرار دارند)، کنترل‌های لازم را اعمال نماید.

ماده ۷- پیش از افتتاح حساب جاری، بانک موظف است از طریق ساز و کارهای پیش‌بینی شده، نسبت به شناسایی تعداد حساب‌های جاری متقاضی در تمامی شبکه بانکی، اطلاعات لازم را کسب نماید. همچنین به منظور شناسایی متقاضی ای که دارای حساب‌های جاری متعدد است و احتمال می‌رود برای افتتاح حساب جاری جدید فاقد صلاحیت لازم باشد، بانک باید فعالیت‌های کنترلی مناسب را در چارچوب "رهنمودهایی برای نظام مؤثر کنترل داخلی در مؤسسات اعتباری" موضوع بخشنامه شماره م/۱۱۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۳/۳۱ بانک مرکزی طراحی و اعمال نماید.

افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز و سپرده سرمایه گذاری مدت‌دار

ماده ۸- هنگام افتتاح سپرده قرض الحسنه پس انداز و سپرده سرمایه گذاری مدت دار برای اشخاص سیاسی خارجی، بانک موظف است نسبت به شناسایی کامل وی - برابر ضوابط مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی مؤسسات اعتباری - عمل نماید. برای افتتاح سپرده قرض الحسنه پس انداز و سپرده سرمایه گذاری مدت‌دار؛ اقامت دائم فرد متقاضی در کشور ایران ضرورت ندارد.

بستن و مسدود کردن حساب

ماده ۹- در موارد ذیل، حساب‌های مذکور در این دستورالعمل بسته می‌شوند:

۹-۱- درخواست متقاضی؛

۹-۲- در صورت صدور حکم قضایی توسط محاکم ایرانی؛

۹-۳- در صورت صدور حکم قضایی توسط محاکم خارجی پس از

تأیید بانک مرکزی؛

۹-۴- در صورت صدور دستور مراجع بین‌المللی پس از تأیید بانک مرکزی.

تبصره: مسدود کردن موجودی حساب‌های فوق فقط در صورت وجود شرایط مذکور در بندهای (۹-۲)، (۹-۳) و (۹-۴) امکان پذیر می‌باشد. موسسه اعتباری موظف است بستن و یا انسداد حساب اشخاص سیاسی خارجی را به همراه گزارش کاملی در این زمینه؛ به بانک مرکزی گزارش کند.

الزامات کلی:

ماده ۱۰- کلیه مؤسسات اعتباری موظف هستند از رعایت مفاد این دستورالعمل در شعب خارج از کشور خود، اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۱۱- مؤسسات اعتباری موظف هستند کلیه خدمات پایه ارائه شده به اشخاص سیاسی خارجی را به بانک مرکزی اطلاع دهند.

ماده ۱۲- مؤسسات اعتباری باید علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل، مقررات مربوط به نحوه افتتاح، انسداد و بستن حساب جاری را که ناظر بر کلیه اشخاص حقیقی ایرانی و خارجی است؛ در مورد اشخاص سیاسی خارجی نیز رعایت کند. این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراست.

دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک
مشتریان موسسات اعتباری
به نشانی پستی آن‌ها

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، آیین‌نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت ۳۹۳۹۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران؛ دستورالعمل «نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی آن‌ها» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **موسسه اعتباری:** بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی

اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکت سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.

تبصره- موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری- صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می شود.

۱-۳- مشتری (ارباب رجوع):

◀ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

◀ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

۱-۴- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود.

۱-۵- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۶- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری.

۱-۷- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می شود، اطلاق می گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو گروه «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» تقسیم می شود.

۱-۸- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم

شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- ◀ حواله وجوه؛
- ◀ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
- ◀ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
- ◀ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک.

۹-۱- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. ارائه خدمات پایه به مشتری، مستلزم شناسایی کامل وی (علاوه بر شناسایی اولیه) به شرح مندرج در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- ◀ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- ◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- ◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛
- ◀ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهرنویسی؛
- ◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- ◀ اجاره صندوق امانات؛
- ◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱۰-۱- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

۱۱-۱- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق

تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

۱-۱۲- اقامتگاه قانونی شخص حقوقی: به اقامتگاه قانونی ثبت شده در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی مستقر در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اطلاق می‌شود.

۱-۱۳- ساها (سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با مراجع ذی‌ربط از قبیل سازمان‌های ثبت احوال، ثبت اسناد و املاک کشور و... پاسخ به استعلام موسسات اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آن‌ها را تسهیل می‌نماید.

لزوم ارسال اسناد و مدارک به نشانی پستی مشتری

ماده ۲- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری موظف است برای تحویل اسناد و مدارک مشتری که متقاضی استفاده از خدمات پایه برای بار نخست و یا در دفعات بعدی است (دسته چک، دفترچه حساب بانکی، کارت‌های بدهی و پرداخت و...)، نامه‌ای را با پست سفارشی به نشانی پستی وی ارسال نماید و در آن به مشتری اطلاع دهد که صرفاً با در دست داشتن اصل نامه مذکور و با مراجعه حضوری به موسسه اعتباری، می‌تواند اسناد و مدارک مزبور را دریافت نماید.

تبصره ۱: در مورد محل سکونت اشخاص حقیقی، کد پستی مندرج در کارت ملی و در مورد اقامتگاه قانونی اشخاص حقوقی، کد پستی مندرج در پایگاه‌های ذی‌ربط مبنای ارسال نامه به مشتری قرار می‌گیرد. موسسه اعتباری باید هنگام دریافت تقاضای مشتری برای دریافت خدمات پایه در بار نخست، اقدام به شناسایی کامل و مستند سازی نشانی پستی وی - به شرح ذیل - نموده و سوابق مربوط را در پرونده مشتری نگهداری نماید.

تبصره ۲: موسسه اعتباری می‌تواند هزینه پست سفارشی ارسال مکاتبات را از مشتری اخذ نماید.

شیوه اخذ نشانی مشتری، اطمینان از صحت و مستندسازی آن

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است هنگام شناسایی اشخاص حقیقی یا حقوقی و در چارچوب ضوابط مندرج در «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری»؛ اقدام به اخذ نشانی دقیق و کد پستی محل سکونت و یا اقامتگاه قانونی (در مورد شخص حقوقی)، شماره تلفن و یا دورنگار وی نماید. اخذ شماره صندوق پستی از مشتری به تنهایی کافی نیست.

ماده ۴- در صورتی که وکیل، وصی، قیم و یا ولی به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص دیگری متقاضی دریافت خدمات بانکی باشد، موسسه اعتباری باید نشانی دقیق و کد پستی محل سکونت و شماره تلفن آن‌ها را - علاوه بر شخص اصیل - اخذ نماید.

تبصره ۱: موسسه اعتباری موظف است هنگام شناسایی کامل مشتری و یا وکیل، وصی، قیم و یا ولی وی؛ کد پستی مندرج بر روی کارت ملی و یا کارت شناسه ملی آن‌ها را با نشانی مندرج در ساها تطبیق داده و پس از حصول اطمینان از مطابقت آن‌ها، رونوشت اسناد مذکور را توسط صاحب امضای مجاز در موسسه اعتباری برابر اصل کرده، در پرونده مشتری نگهداری نماید.

تبصره ۲: کد و نشانی پستی مشتری که به شیوه فوق مستندسازی شده و در پرونده مشتری نگهداری می‌شود، مبنای مکاتبات موسسه اعتباری با مشتری خواهد بود. موسسه اعتباری باید در قرارداد با مشتری، تاکید نماید که وی موظف است هرگونه تغییر در کد و نشانی پستی خود را به مرجع ذی‌ربط (ثبت احوال و یا ثبت اسناد و املاک) اطلاع دهد.

ماده ۵- در مورد حساب‌های مشترک، موسسه اعتباری موظف است در مورد هر یک از صاحبان امضا، اطلاعات مذکور در مواد ۳ و ۴ این دستورالعمل را اخذ نموده، نسبت به ارسال مدارک به نشانی پستی یکی از آن‌ها (برابر توافق بین موسسه اعتباری و صاحبان امضاء) اقدام نماید.

ماده ۶- به منظور مستندسازی نشانی، کد پستی، شماره تلفن و شماره

دورنگار مشتری، موسسه اعتباری موظف است:

۱-۶- در شناسایی اولیه شخص حقیقی، کد پستی محل سکونت وی را با مندرجات اصل کارت ملی تطبیق دهد. در مورد شخص حقیقی خارجی مقیم ایران، نشانی پستی وی را با مدارک معتبر شناسایی - در چارچوب دستورالعمل شناسایی مشتریان اعتباری - تطبیق دهد.

۲-۶- در شناسایی اولیه شخص حقوقی، کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی را برابر ضوابط مندرج در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری تطبیق دهد.

۳-۶- در شناسایی کامل اشخاص حقیقی (اعم از ایرانی یا خارجی)، لازم است علاوه بر تکالیف مذکور در بندهای فوق، نشانی و کد پستی ارائه شده از سوی مشتری از ساها و یا پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط استعلام شود. استعلام کننده باید زمان اخذ تاییدیه از پایگاه‌های ذی‌ربط را به همراه مشخصات خود روی تصویر سند یاد شده گواهی نماید.

۴-۶- در شناسایی کامل اشخاص حقوقی (اعم از ایرانی یا خارجی)، لازم است علاوه بر تکالیف ذکر شده در شناسایی اولیه، نشانی و کد پستی اقامتگاه قانونی ارائه شده از سوی مشتری از پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط استعلام شود. همچنین موسسه اعتباری موظف است کد پستی و نشانی محل سکونت دارندگان امضای مجاز مشتریان حقوقی را با اطلاعات مندرج در ظهر کارت ملی آن‌ها تطبیق داده و صحت آن را از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط استعلام نماید. استعلام کننده باید زمان اخذ تاییدیه از پایگاه‌های ذی‌ربط را به همراه مشخصات خود روی تصویر سند یاد شده گواهی نماید. به منظور مستند سازی کد پستی و نشانی محل سکونت دارندگان امضای مجاز در مشتریان حقوقی، لازم است این افراد همانند مشتریان حقیقی در موسسه اعتباری حضور یابند.

۵-۶- در صورت وجود هر گونه تناقض بین نشانی و کد پستی و یا کد پستی مندرج در کارت با کد پستی ارائه شده از سوی مشتری، مؤسسه اعتباری موظف است اقدامات زیر را انجام دهد:

◀ در صورت مغایرت بین نشانی و کد پستی ارائه شده از سوی مشتری با نشانی و کد پستی پایگاه شرکت پست، باید از مشتری خواسته شود نشانی یا کد پستی خود را اصلاح نماید.

◀ در صورت مغایرت بین کد پستی ارائه شده از سوی مشتری با کد پستی درج شده در ظهر کارت ملی (برای نشانی محل سکونت اشخاص حقیقی) ضمن ارائه خدمت به مشتری، به مدت یک ماه به مشتری مهلت داده می‌شود تا نسبت به ارائه کارت ملی جدید که کد پستی جدید در ظهر آن درج شده باشد اقدام نماید. بدیهی است در این مدت هیچ تسهیلاتی به مشتری ارائه نخواهد شد و صرفاً خدماتی از قبیل افتتاح حساب سپرده سرمایه‌گذاری یا قرض الحسنه پس انداز ارائه می‌شود. در صورت عدم ارائه کارت ملی جدید طی مدت یاد شده از سوی مشتری، مراتب جهت اتخاذ تصمیم به بانک مرکزی گزارش می‌شود. بانک مرکزی پس از استعلام از مراجع ذی صلاح، ادامه یا قطع ارائه خدمات به مشتریان مذکور را مشخص می‌کند.

◀ در صورت مغایرت بین کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی ارائه شده از سوی مشتری با کد پستی مندرج در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی، ارائه خدمت تا زمان اصلاح یکی از دو مورد فوق متوقف خواهد شد.

◀ در صورتی که کد پستی شخص حقوقی در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی درج نشده باشد باید از مشتری خواسته شود به سازمانی که نسبت به درج مشخصات شخص حقوقی در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی اقدام کرده است، مراجعه نموده، نشانی و کد پستی خود را اصلاح نماید. در این صورت، ارائه هر گونه تسهیلات و خدمات به مشتری از سوی موسسه اعتباری متوقف خواهد شد.

ایجاد و به روزآوری اطلاعات مربوط به نشانی مشتری

ماده ۷ - موسسه اعتباری موظف است در کلیه فرم‌ها یا اسناد مورد استفاده

برای مشتریان، محل مناسبی را برای درج شماره یا شناسه ملی یا شماره فراگیر اشخاص خارجی و کد پستی وی تعبیه کند و این مشخصات را به طور کامل و دقیق دریافت نماید.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است در کلیه نرم افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی مورد استفاده برای ثبت عملیات بانکی مشتریان، محل لازم برای درج شماره یا شناسه ملی یا شماره فراگیر اشخاص خارجی و کد پستی آن‌ها را ایجاد کند به گونه ای که امکان جستجو بر اساس مشخصات مذکور فراهم باشد. همچنین موسسه اعتباری موظف است ساز و کار لازم برای به روزرسانی کد پستی و شماره یا شناسه‌های فوق‌الذکر را در نرم افزارها و سیستم‌های خود اعمال نماید.

ماده ۹- موسسه اعتباری موظف است کد پستی و اطلاعات مربوط به نشانی مشتری و سایر مشخصات وی در سیستم‌های اطلاعاتی خود را حداقل هر شش ماه یک بار به مراجع ذی‌ربط ارسال و صحت آن را کنترل و آخرین تغییرات را دریافت و در سیستم‌های خود اعمال نماید. از نظر موسسه اعتباری، آخرین نشانی مشتری، نشانی ارائه شده از سوی پایگاه ذی‌ربط است حتی اگر مشتری نشانی خود را رسماً اصلاح نکرده باشد. این موضوع باید در قرارداد منعقد شده با مشتریان ذکر شود. در صورتی که پیش از به روز رسانی اطلاعات، مشتری خواهان اصلاح نشانی و کد پستی خود باشد اصلاح آنها مشروط به مطابقت اطلاعات ارائه شده با اطلاعات پایگاه‌های ذی‌ربط است.

ماده ۱۰- در صورتی که پس از انجام تکالیف مقرر در مواد فوق، مشخص شود کد پستی مشتری (حقیقی، حقوقی) متعلق به وی نیست، موسسه اعتباری باید مراتب را در قالب گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

ماده ۱۱- موسسه اعتباری موظف است پس از ابلاغ این دستورالعمل، تکالیف مذکور در این دستورالعمل را در مورد مشتریان فعلی خود که به واسطه دریافت خدمات پایه از قبل، ارتباط با موسسه را حفظ کرده اند، عملی سازد.

تبصره - آن دسته از مشتریان فعلی که در مرحله تطبیق، مشخصات

آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظف هستند ظرف مدت ۳ ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را در قالب گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی اطلاع دهد.

ماده ۱۲- موسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل از رایه خدمت به کلیه مشتریان فاقد کد پستی خودداری نماید. به محض رایه کد پستی توسط مشتری، رایه خدمت به دارنده حساب ادامه می‌یابد.

این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛ دستورالعمل «نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- **موسسه اعتباری:** بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار و صندوق قرض‌الحسنه.
- تبصره:** موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.

۱-۳- مشتری:

◀ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

◀ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

۱-۴- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان در موسسات اعتباری.

۱-۵- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می‌باشد و ارائه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متممادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می‌باشد:

◀ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛

◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛

◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛

◀ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهرنویسی؛

◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات،

چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛

◀ اجاره صندوق امانات؛

◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱-۶- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت

دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد(به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص حقیقی

ماده ۲- چنانچه شخص حقیقی متقاضی استفاده از خدمات پایه از مشتریان شناخته شده موسسه اعتباری نباشد سطح فعالیت شخص مذکور بر اساس خود اظهاری وی در فرم‌های مربوط و با توجه به اسناد و مدارک زیر توسط موسسه اعتباری تعیین می‌شود.

تبصره ۱- موسسه اعتباری باید صحت اظهارات شخص مذکور را از طریق تطبیق اظهارات وی با یک یا چند مورد از اسناد و مدارک ذیل (حسب مورد) احراز نماید:

- ◀ آخرین فیش تایید شده حقوق و مزایای وی در مورد کارکنان دولت و یا تاییدیه آخرین فهرست بیمه ارسالی به بیمه‌های معتبر؛
- ◀ صورت‌گردش حساب شخص در موسسه اعتباری دیگری که تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد (ممه‌ور به مهر موسسه اعتباری)؛
- ◀ آخرین اظهار نامه مالیاتی شخص؛
- ◀ آخرین اظهار نامه مالیات بر ارزش افزوده.

تبصره ۲- در مورد حساب‌هایی که با معرفی سازمان‌های دولتی و نهادهای عمومی برای واریز حقوق و مزایای کارکنان آن‌ها افتتاح می‌شود، موسسه اعتباری می‌تواند معرفی نامه سازمان یا نهاد مربوط یا حکم کارگزینی وی را به عنوان یکی از مدارک مورد استناد بپذیرد. در مورد حساب‌هایی که با معرفی شرکت‌های خصوصی برای واریز حقوق و مزایای کارکنان آن‌ها افتتاح می‌شود، موسسه اعتباری می‌تواند معرفی نامه شرکت مذکور را بپذیرد به شرط آن که فرآیند شناسایی آن شرکت قبلاً به طور کامل انجام شده باشد. همچنین لازم است معرفی نامه مذکور مشتمل بر مجموع حقوق و مزایای سالیانه فرد و یا میانگین حقوق و مزایای ماهیانه وی و متناسب با فهرست اظهاری به بیمه باشد.

ماده ۳- در صورتی که شخص دارای منابع درآمدی دیگری باشد لازم است اسناد و مدارک مربوط به هر یک از منابع درآمدی خود را به طور جداگانه به

موسسه اعتباری ارائه کند.

ماده ۴- در صورتی که مشتری حقیقی به منظور انجام امور مالی مرتبط با فعالیت یک شخص حقوقی (مواردی مانند تنخواه گردان، کارپردازی و...) از حسابی استفاده می نماید، باید از شخص حقوقی مذکور که خود قبلاً مورد شناسایی کامل قرار گرفته است، معرفی نامه ارایه نماید. سطح فعالیت مشتری حقیقی مذکور نباید بیش از سطح فعالیت شخص حقوقی مربوط ارزیابی شود.

ماده ۵- چنانچه مشتری اسناد و مدارک مثبت مورد نیاز برای تعیین سطح فعالیت خود را ارائه نکند، سطح فعالیت وی در حداقل ممکن تعیین می شود. حداقل سطح فعالیت، در مقاطع زمانی مورد نیاز توسط بانک مرکزی اعلام می گردد.

ماده ۶- به روز آوری سطح فعالیت مشتریان در هر سال نسبت به سال گذشته برابر ضوابط اعلامی از سوی بانک مرکزی خواهد بود.

تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص حقوقی

ماده ۷- چنانچه شخص حقوقی متقاضی استفاده از خدمات پایه از مشتریان شناخته شده موسسه اعتباری نباشد سطح فعالیت شخص مذکور بر اساس خود اظهاری وی در فرم‌های مربوط و با توجه به اسناد و مدارک زیر توسط موسسه اعتباری تعیین می شود.

تبصره - موسسه اعتباری باید صحت اظهارات شخص مذکور را از طریق تطبیق اظهارات وی با یک یا چند مورد از اسناد و مدارک ذیل (حسب مورد) احراز نماید:

◀ نوع فعالیت شرکت؛

◀ پیش‌بینی‌های فروش، هزینه و درآمد در طرح عملیاتی شرکت

(Business Plan)؛

◀ صورت‌های مالی حسابرسی شده شخص حقوقی در سال قبل؛

◀ صورت گردش حساب شخص حقوقی در موسسه اعتباری دیگری که تحت

نظارت بانک مرکزی قرار دارد(در مورد موسسات اعتباری مستقر در ایران)؛
◀ آخرین اظهار نامه مالیاتی شخص.

ماده ۸- در صورتی که تراکنش حساب یک مشتری متناسب با سطح فعالیت او نبود موسسه اعتباری موظف است مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.
ماده ۹- موسسه اعتباری موظف است نرم افزارهای رایانه ای خود را به گونه ای طراحی نماید که امکان شناسایی و گزارش تراکنش های نامتناسب با سطح فعالیت تعیین شده (به عنوان مثال نقل و انتقال حجم قابل ملاحظه وجه نقد بر خلاف سوابق و رویه های معمول فعالیت مشتری یا گردش غیرمتعارف حساب وی) را داشته باشد. همچنین نرم افزارهای مزبور باید از قابلیت به روزرسانی سطح فعالیت مشتریان برخوردار باشند.

ماده ۱۰- موسسه اعتباری موظف است ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، نسبت به تعیین سطح فعالیت مشتریان قبلی موسسه اقدام نماید. چنانچه موسسه اعتباری نتواند طی این مدت، سطح فعالیت مشتری را تعیین نماید، موظف است سطح فعالیت آن را در حداقل ممکن ارزیابی کند.

این دستورالعمل در ۱۰ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای موثر تکالیف مقرر در آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به خصوص ماده ۱۰ آن، دستورالعمل «نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

۱-۱- **پولشویی:** عبارت است از جرم پولشویی موضوع قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛

۱-۲- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۳- **موسسه اعتباری:** بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض‌الحسنه، شرکت لیزینگ و سایر اشخاص حقیقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارند.

تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران نیز می شود.

۴-۱ اشخاص مظنون: کلیه اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم از سوی واحد اطلاعات مالی تعیین و از طریق آن واحد و یا بانک مرکزی به موسسه اعتباری اعلام می شود.

۵-۱ معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این معاملات و عملیات به منظور پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم انجام می شود.

۶-۱ مشتری (ارباب رجوع):

◀ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

◀ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

۷-۱ شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود.

۸-۱ شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۹-۱ شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱۰-۱ خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری

به مشتری ارایه می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو گروه «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» تقسیم می‌شود.

۱-۱۰-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می‌شود که ارایه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی‌بخشد. ارایه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- ◀ حواله وجوه؛
- ◀ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
- ◀ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
- ◀ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک؛

۱-۱۰-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می‌باشد و ارایه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. ارایه خدمات پایه به مشتری، مستلزم شناسایی کامل وی (علاوه بر شناسایی اولیه) به شرح مندرج در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می‌باشد:

- ◀ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- ◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- ◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛
- ◀ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهرنویسی؛
- ◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله

- بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- ◀ اجاره صندوق امانات؛
- ◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

نظارت بر عملیات و معاملات اشخاص مظنون

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است عملیات و معاملات اشخاص مظنون را زیر نظر داشته، بر حسب دستورات صادره از سوی واحد اطلاعات مالی و یا بانک مرکزی در خصوص آن‌ها اقدام نماید.

دسترسی کارکنان به اسامی و مشخصات اشخاص مظنون

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است اسامی و مشخصات اشخاص مظنون را در دسترس کارکنان ذی‌ربط خود که به ارائه خدمات به مشتریان می‌پردازند قرار داده، به آنها در جهت اجرای صحیح این دستورالعمل آموزش دهد.

محرمانه بودن اطلاعات

ماده ۴- موسسه اعتباری موظف است اسامی و مشخصات اشخاص مظنون را محرمانه تلقی نموده، آن‌ها را تنها در اختیار کارکنان ذی‌ربط قرار دهد. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز از اطلاعات مذکور با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

بروز رسانی

ماده ۵- موسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص مظنون، نسبت به بروز رسانی فهرست قبلی اقدام نمایند به نحوی که فهرست اشخاص مظنون به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی‌ربط قرار داشته باشد.

تکلیف به تطبیق نرم‌افزارها

ماده ۶- موسسه اعتباری موظف است نرم‌افزارها و برنامه‌های مربوط به ارائه خدمات خود را به نحوی تنظیم نماید که ارائه کلیه خدمات به اشخاص مظنون صرفاً در چارچوب دستورات واحد اطلاعات مالی و بانک مرکزی انجام پذیرد. لازم است نرم‌افزارهای مربوط به نحوی طراحی شود که قابلیت تهیه و ارسال گزارش‌های مورد نیاز واحد اطلاعات مالی، توسط واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری فراهم شود.

گزارش دهی موردی

ماده ۷- موسسه اعتباری موظف است در هر موردی که بر اساس ماده ۲ این دستورالعمل اقدام می‌نماید مراتب را فوراً از طریق واحد مبارزه با پولشویی خود - و یا در صورت عدم وجود چنین واحدی، از طریق بالاترین مقام موسسه اعتباری - به اطلاع واحد اطلاعات مالی برساند.

گزارش دهی ادواری

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است هر سه ماه یکبار گزارش جامعی از کلیه اقداماتی که در اجرای این دستورالعمل انجام داده است، به بانک مرکزی ارسال نماید.

این دستورالعمل در ۸ ماده و ۱ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۲۰/۱۱/۱۳۸۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراست.

دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به ویژه ماده ۲۶ آن؛ «دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **موسسه اعتباری:** بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض‌الحسنه، شرکت لیزینگ.
- تبصره:** موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.

۱-۳- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

۱-۴- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

۱-۵- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه را بر عهده دارد.

۱-۶- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۷- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ۱ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۸- وجه نقد: هر گونه مسکوک و اسکناس و انواع چک‌هایی که نقل و انتقال آن‌ها مستند نشده و غیر قابل ردیابی باشد، از قبیل چک‌های عادی در وجه حامل و سایر چک‌هایی که دارنده آن غیر ذینفع اولیه باشد (از قبیل چک‌های پشت نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).

۱-۹- مشتری (ارباب رجوع):

◀ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

◀ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از

ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

ماده ۲- در صورت پرداخت و یا واریز وجوه نقدی بیش از سقف مقرر توسط مشتری، لازم است گزارش واریز وجوه نقد (فرم پیوست) به طور دقیق و کامل توسط وی تکمیل و امضا شده، در اختیار موسسه اعتباری قرار گیرد. در صورتی که مشتری نتواند گزارش مذکور را تکمیل نماید، این گزارش باید توسط کارکنان موسسه اعتباری تکمیل و به تایید مشتری رسانده شود.

تبصره: درج شماره ملی مربوط به اشخاص حقیقی، شناسه ملی اشخاص حقوقی و یا شماره فراگیر اشخاص خارجی (حسب مورد) و نیز توضیحات مشتری در مورد منشاء وجوه نقد پرداختی (بیش از سقف مقرر) توسط وی و علت پرداخت وجوه مذکور به صورت نقد در فرم پیوست الزامی است. لازم است اطلاعات مذکور در مورد تمامی اشخاص مرتبط با تراکنش (واریز کننده، صاحب حساب، ظهرنویسان چک و ...) اخذ شود.

ماده ۳- پس از تکمیل فرم پیوست، کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری باید اطلاعات مندرج در آن را با مدارک شناسایی مشتری — برابر ضوابط مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسه اعتباری — تطبیق داده و سپس اقدام به واریز یا انتقال وجوه مشتری نمایند.

در این رابطه:

◀ در صورتی که مشتری فرم مذکور را تکمیل نکرد و یا از ارائه اطلاعات جهت تکمیل آن توسط کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری استنکاف نمود، کارکنان موسسه اعتباری وظیفه دارند تا وجوه مذکور را از مشتری پذیرفته؛ لیکن موارد را به قید تسریع به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند. در این موارد لازم است ارائه خدمات به مشتری تا رفع ابهام متوقف شود. انجام اقدامات مربوط در این زمینه باید بدون اطلاع مشتری صورت پذیرد.

◀ در صورت وجود ابهام در صحت اطلاعات و یا مدارک ارائه شده توسط مشتری، کارکنان موسسه اعتباری وظیفه دارند از طریق تحقیق از سایر نظام‌ها و

پایگاه‌های اطلاعاتی و نیز استعلام از مراجع قانونی ذی ربط، نسبت به رفع ابهام اقدام نمایند. در این موارد لازم است ارائه خدمات به مشتری تا رفع ابهام متوقف شود. انجام اقدامات مربوط در این زمینه باید بدون اطلاع مشتری صورت پذیرد. چنانچه امکان شناسایی مشتری برای موسسه اعتباری ممکن نباشد ارائه خدمت به وی متوقف خواهد شد. کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری باید دلایل توقف خدمت را در فرم پیوست تکمیل کرده و به مراجع مربوط ارائه نمایند.

◀ چنانچه مشخصات ارائه شده از سوی مشتری صحت نداشته و یا کارت ملی وی، توسط کارمند جعلی تشخیص داده شود، موسسه اعتباری موظف است مراتب را بلافاصله به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد. در این موارد، ادامه خدمت به مشتری به مدت یک روز کاری به تاخیر می افتد. پس از مدت مذکور و در صورت رایحه حکم مراجع قضایی از سوی واحد اطلاعات مالی به موسسه اعتباری، اقدامات لازم بر اساس آن انجام می پذیرد و در غیر اینصورت، رایحه خدمت به مشتری ادامه پیدا می کند.

ماده ۴- در صورتی که توضیحات مشتری در مورد منشا وجوه نقد بیش از سقف مقرر و علت واریز آن به صورت نقدی، قانع کننده نباشد و یا به دلایل دیگری، ظن به پولشویی و تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد متصدی مربوط موظف است علاوه بر ارسال گزارش موضوع این دستورالعمل، نسبت به ارسال گزارش معاملات مشکوک برابر ضوابط مندرج در دستورالعمل «شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی» اقدام نماید.

ماده ۵- پس از تکمیل گزارش، متصدی مربوط باید گزارش مذکور را در اختیار مسئول مبارزه با پولشویی شعبه قرار می دهد تا پس از بررسی و جمع بندی اطلاعات مندرج در آن، کلیه گزارش‌های تکمیل شده را در پایان هر روز، به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری ارسال نماید. یک نسخه از تمامی گزارش‌های تکمیل شده نیز در شعبه نگهداری می شود.

ماده ۶- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است پس از دریافت اطلاعات شعب، آن‌ها را مورد بررسی و طبقه بندی قرار داده؛ تمامی گزارش‌های

دریافتی را همراه با توضیحات تکمیلی، در قالب تعیین شده به واحد اطلاعات مالی و تا پایان همان روز کاری ارسال نماید.

ماده ۷- موسسه اعتباری موظف است مدارک و اطلاعات مربوط به واریز وجوه نقد بیش از سقف مقرر را که هنگام ارائه خدمت به مشتری ثبت و ضبط نموده است حداقل به مدت ۵ سال پس از پایان عملیات نگهداری کند. لازم است نگهداری سوابق به گونه‌ای باشد که در صورت درخواست مراجع ذیصلاح، اطلاعات در اسرع وقت قابل دسترسی باشد.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است نرم افزارهای خود را به گونه‌ای طراحی نماید که علاوه بر ثبت کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های نقدی در آن، امکان پرداخت وجوه نقد بیش از سقف مقرر به مشتری را غیر ممکن سازد. در صورتی که مشتری بر دریافت وجوه نقد بیش از سقف مقرر اصرار داشت، موسسه اعتباری باید مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

ماده ۹- به منظور اجرای موثر ضوابط مندرج در این دستورالعمل، موسسه اعتباری باید سیستم‌ها و نرم افزارهای لازم را به گونه‌ای طراحی و اجرا نماید که اطمینان حاصل شود کارکنان موسسه اعتباری، وظایف مربوط را انجام می‌دهند.

ماده ۱۰- موسسه اعتباری باید نرم افزارهای خود را در زمینه واریز نقدی به گونه‌ای طراحی نماید که شامل اطلاعات مربوط به نوع و ترکیب وجوه نقد ارایه شده از سوی مشتری به همراه وجه هر یک از آن‌ها باشد به گونه‌ای که امکان بازسازی تراکنش‌های واریز نقدی بیش از سقف مقرر فراهم باشد.

ماده ۱۱- موسسه اعتباری موظف است در هر شعبه، فردی را برای توجیه مشتری در مورد ضرورت گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر تعیین نماید تا در صورت استعلام موضوع، مراتب را به شیوه‌ای مناسب برای آن‌ها توضیح دهد.

این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۲ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ج از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل‌های دوم و سوم آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و همچنین در اجرای ماده ۴۳ آیین‌نامه مذکور مبنی بر تهیه دستورالعمل تشخیص عملیات و معاملات مشکوک، «دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش‌دهی» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **قانون:** قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۱۳۸۶؛
- ۳-۱- **آیین‌نامه:** آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۱۳۸۸؛
- ۴-۱- **موسسه اعتباری:** بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیربانکی،

تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکت سرمایه‌پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.
تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.
۱-۵- مشتری (ارباب رجوع):

● شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛
● هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

۱-۶- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می‌شود.

۱-۶-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می‌شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی‌بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- ◀ حواله وجوه؛
- ◀ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
- ◀ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
- ◀ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک.

۱-۶-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسه اعتباری می‌باشد و ارائه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می‌باشد:

- ◀ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- ◀ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- ◀ عملیات اعتبارات اسنادی؛
- ◀ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- ◀ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- ◀ اجاره صندوق امانات؛
- ◀ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱-۷- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این عملیات و معاملات به منظور پولشویی و یا تامین مالی تروریسم انجام می‌شود. تبصره - قراین و شواهد منطقی عبارت است از شرایط و مقتضیاتی که یک انسان متعارف را در مورد منشاء مال و سپرده‌گذاری یا سایر عملیات یک شخص (حقیقی، حقوقی)، به شک و تردید می‌اندازد.

۱-۸- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۱-۹- سامانه جمع آوری گزارش معاملات مشکوک: سامانه‌ای است مستقر در واحد اطلاعات مالی که به منظور جمع آوری گزارش‌های معاملات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم و اطلاعات مربوط به آن‌ها از سازمان‌های

مشمول قانون، طراحی و راه اندازی شده است.

۱-۱۰- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۱۱- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی.

گزارش‌دهی

ماده ۲- تمامی کارکنان موسسه اعتباری موظفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم، مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، به شخص یا واحد مسئول مبارزه با پولشویی در موسسه خود اطلاع دهند. گزارش‌های مزبور محرمانه تلقی شده و در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف برابر مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳- کارکنان ذی‌ربط در موسسه اعتباری وظیفه دارند تا گزارش‌های خود را به واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه ارسال کنند تا واحد مزبور، آن‌ها را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

ماده ۴- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است هنگام ظن به انجام پولشویی توسط مشتری، اعم از اینکه مشتری متقاضی برخورداری از خدمات پایه یا غیرپایه باشد، نسبت به ارسال گزارش به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید.

تبصره ۱: فهرست برخی از معیارهای شناسایی معاملات مشکوک به طور مستمر در پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه به نشانی www.iranaml.ir به روز رسانی می‌شود. موسسه اعتباری باید با مراجعه مستمر به پایگاه مزبور، آخرین وضعیت این فهرست را استخراج و مورد بهره‌برداری قرار دهد.

تبصره ۲: تشخیص متصدی مربوط در موسسه اعتباری مبنی بر انجام معامله مشکوک، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و معیارهای ارائه شده در پایگاه‌های مذکور، صرفاً بخشی از این معیارها را در بر می‌گیرد.

ماده ۵- موسسه اعتباری موظف است برای سطوح مختلف ساختاری

خود(شعبه، سرپرستی، و ...)، معیارهای متناسبی را برای تشخیص معاملات مشکوک تدوین و به آن‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۶- ارسال گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که موسسه اعتباری موظف به ارسال آن به واحد اطلاعات مالی است، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده ۷- واحد مبارزه با پولشویی در هر موسسه اعتباری موظف است علاوه بر ارسال گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی (گزارش‌های معمول)، اقدام به ارسال گزارش معاملات مشکوکی نماید که از طریق تطبیق اطلاعات واحدهای مختلف موسسه اعتباری با یکدیگر حاصل شده است.

ماده ۸- چنانچه موسسه اعتباری در ارائه گزارشی غیر از گزارش معاملات مشکوک، با مورد مشکوکی مواجه شد، لازم است علاوه بر ارائه گزارش مذکور؛ گزارش معامله مشکوک را نیز تهیه و به مراجع ذی ربط ارائه کند.

ماده ۹- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است گزارش معاملات مشکوک را از طریق سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک و حداکثر تا پایان همان روز کاری برای واحد اطلاعات مالی ارسال نماید. در صورتی که دسترسی به سامانه مذکور از طرف واحد اطلاعات مالی برای موسسه اعتباری فراهم نشده باشد موسسه باید با مراجعه به پایگاه اینترنتی دبیرخانه و اخذ نسخه چاپی گزارش معاملات مشکوک و تکمیل آن، فرم چاپ شده را از طریق پست سفارشی برای واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

ماده ۱۰- به منظور تسریع در رسیدگی به گزارش‌ها، شخص یا واحد مبارزه با پولشویی در موسسه اعتباری باید از اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی در موسسه اعتباری برخوردار باشد و انجام تحقیقات و گزارش از سوی آن‌ها و ارائه آن‌ها به مراجع ذی ربط نباید منوط به تایید و تصویب مراجع دیگری باشد.

ماده ۱۱- موسسه اعتباری موظف است پس از دریافت شناسه کاربری سامانه

جمع آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به حفاظت از آن دقت لازم را داشته باشد. بدیهی است با توجه به محرمانه بودن اطلاعات این سامانه، در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز با متخلفین برابر قانون رفتار می شود.

ماده ۱۲- موسسه اعتباری موظف است با بررسی روزانه سامانه جمع آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به پاسخگویی به استعلامات مندرج در آن حداکثر تا پایان همان روز کاری اقدام و اطلاعات مورد نیاز را در قالب تعیین شده و از طریق سامانه ارسال نماید.

آموزش کارکنان

ماده ۱۳- موسسه اعتباری موظف است برای کلیه کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری، آموزش های عمومی و برای کارکنان حوزه های تخصصی نیز آموزش های تخصصی مربوط را طراحی کرده، به اجرا درآورد و سوابق حضور کارکنان در دوره های مذکور را در سوابق آموزشی کارکنان ثبت و نگهداری نماید.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات

ماده ۱۴- موسسه اعتباری مکلف است مدارک مربوط به گزارش های معاملات مشکوک را طبق «آیین نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک ها» (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی) حفظ و مراقبت نماید.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۱۵- این دستورالعمل برای تمامی شعب و نمایندگی بانک ها و موسسات اعتباری خارجی در کشور، موسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری-صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی و واحدهای بانکی ایرانی (شعب و نمایندگی) در خارج از کشور نیز لازم الاجرا می باشد.

این دستورالعمل در ۱۵ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام‌های پرداخت و بانکداری الکترونیکی

هدف

به منظور حصول اطمینان از اجرای کامل قانون مبارزه با پولشویی مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ و در اجرای موثر مفاد آیین‌نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به خصوص ماده ۶ این آیین‌نامه و به منظور ایجاد شفافیت و احصای وظایف واحدهای بانکی در خصوص تطبیق با مقررات مبارزه با پولشویی در پرداخت‌ها و تراکنش‌های بانکی الکترونیکی؛ «دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام‌های پرداخت و بانکداری الکترونیکی» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **موسسات اعتباری:** بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، شرکت‌های لیزینگ، شرکت‌های سرمایه‌پذیر و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه‌گری

و جوه اقدام می نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران نیز می شوند.

۱-۳- **آیین نامه:** آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
۱-۴- **سقف مقرر:** مبلغ یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گران بها. هیات وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.

۱-۵- **کارت پرداخت:** عبارت است از انواع کارت های فیزیکی یا مجازی صادر شده توسط مؤسسات اعتباری که به دارنده آن امکان پرداخت و یا انتقال وجه به شخص دیگر را فراهم می سازد.

۱-۶- **ابزار شناسایی:** عبارت است از شناسه ای اطلاعاتی (الکترونیکی) یا فیزیکی یا ترکیبی از هر دو که با استفاده از آن مشتری می تواند بدون نیاز به هر گونه مجوز دیگری نسبت به اخذ خدمات بانکی از درگاه های غیر حضوری مؤسسات اعتباری اقدام کند. کارت پرداخت نوعی ابزار شناسایی به شمار می رود.

۱-۷- **ابزار پذیرش:** عبارت است از دستگاهی فیزیکی یا سامانه ای الکترونیکی که می توان با استفاده از یک یا چند نوع ابزار شناسایی نسبت به انجام عملیات و اخذ انواع خدمات بانکی اقدام نمود. ابزار پذیرش می تواند فیزیکی مانند خودپرداز و یا پایانه های فروش و یا مجازی مانند درگاه های اینترنتی باشد.

۱-۸- **مراجعه حضوری:** عبارت است از مراجعه ارباب رجوع به شعب، دفاتر یا ادارات مؤسسه اعتباری و مراوده با نیروی انسانی مؤسسه مذکور برای اخذ خدمت.

۱-۹- **مراجعه غیر حضوری:** عبارت است از مراجعه ارباب رجوع به انواع ابزارهای پذیرش و اخذ خدمت به واسطه ابزار شناسایی و بدون مراوده با نیروی انسانی مؤسسه اعتباری.

ضوابط مربوط به ابزارهای انجام تراکنش

ماده ۲- صدور هر گونه ابزار شناسایی باید پس از شناسایی کامل ارباب رجوع و ثبت تطبیقی مشخصات هویتی با مشخصات ابزار شناسایی صورت پذیرد.

ماده ۳- صدور انواع کارت‌های پرداخت با نام، اعم از کارت‌های برداشت و کارت‌های اعتباری، پیش از شناسایی کامل ارباب رجوع و ایجاد یا معرفی حساب متناظر در بانک، ممنوع است.

ماده ۴- فرایند شناسایی کامل ارباب رجوع برای صدور ابزارهای شناسایی، کارت‌های پرداخت، افتتاح انواع حساب برای اولین مراجعه ارباب رجوع به مؤسسه اعتباری ضرورت دارد. در صورت وجود اقلام اطلاعاتی مربوط به شناسایی کامل ارباب رجوع در مؤسسه اعتباری و دسترسی متمرکز به آن، نیازی به تکرار فرایند برای ارائه خدمات و محصولات فوق نیست و صرف تطبیق یکسانی هویت ارباب رجوع با مشخصات مشتری شناسایی شده کفایت می‌کند.

تبصره: ابزارهای شناسایی، کارت‌های پرداخت و سایر موارد مرتبط با این ماده باید صرفاً به ارباب رجوع و یا نماینده قانونی وی - پس از شناسایی اولیه - تحویل شوند.

ماده ۵- تطبیق هویت ارباب رجوع با اقلام اطلاعاتی شناسایی مشتری در مراجعات غیرحضوری از طریق ابزارهای شناسایی صورت می‌پذیرد.

ماده ۶- شناسایی ارباب رجوع به صورت الکترونیکی در مواردی که وی از گواهی‌های امضای دیجیتال صادر شده توسط مرکز گواهی امضای دیجیتال بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای شناسایی اولیه و یا ارسال اسناد و مدارک لازم برای شناسایی کامل استفاده نماید، بلا مانع است.

ماده ۷- در انعقاد قرارداد، لازم است مشتری به طور کتبی به موسسه اعتباری تعهد دهد که هیچ شخصی غیر از وی، از ابزار شناسایی استفاده نخواهد کرد و در صورت بروز مشکل در این زمینه، تمامی مسئولیت‌ها متوجه مشتری است.

ماده ۸- انواع کارت‌های پرداخت بی‌نام نظیر کارت‌های هدیه و کارت‌های

خرید بی نام مشمول ضوابط مربوط به وجه نقد، موضوع بند (ح) ماده (۱) آیین نامه است.

تبصره: شارژ مجدد انواع کارت‌های پرداخت بی نام و غیر قابل ردیابی و ایجاد این قابلیت بر روی کارت‌های مذکور، ممنوع است.

ماده ۹- خریدار اولیه انواع کارت‌های پرداخت بی نام باید جزو مشتریان بانک بوده و پیش از خرید، شناسایی شده باشد. مسئولیت تمامی تراکنش‌های انجام شده توسط کارت‌های مذکور بر عهده خریدار اولیه است.

ضوابط مربوط به روش‌های انجام تراکنش

ماده ۱۰- نصب هر گونه ابزار پذیرش برای فروشندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات، اعم از فیزیکی و مجازی، باید پس از احراز هویت پذیرنده کارت وفق مقررات مندرج در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان مؤسسات اعتباری و شناسایی کامل وی صورت پذیرد.

ماده ۱۱- واریز وجوه مربوط به تراکنش‌های کارت‌های پرداخت به حساب پذیرنده کارت، منحصراً از طریق حساب معرفی شده پذیرنده کارت نزد یکی از مؤسسات اعتباری امکان پذیر است.

ماده ۱۲- به هنگام نصب هر گونه ابزار پذیرش فیزیکی در محل پذیرنده کارت، اطلاعات و داده‌های زیر باید از پذیرنده اخذ شده و در سوابق داده‌ای ابزارهای پذیرش مؤسسه اعتباری یا ارائه دهنده خدمات پرداخت ثبت گردد:

- ۱- تصویر جواز کسب یا هر گونه مدرک دیگری که اهلیت پذیرنده را برای دریافت وجه اثبات نماید (برای اشخاص حقیقی) یا مدارک ثبتی (برای شخص حقوقی)؛

- ۲- نشانی کامل پستی (به همراه کد پستی) مطابق با جواز کسب یا مدارک ثبتی شخصیت حقوقی که باید با محل نصب ابزار پذیرش یکسان باشد.

ماده ۱۳- به هنگام نصب هر گونه ابزار پذیرش مجازی برای پذیرنده کارت لازم است اطلاعات و داده‌های زیر از پذیرنده اخذ شده و در سوابق

داده‌ای ابزارهای پذیرش مؤسسه اعتباری یا ارایه دهنده خدمات پرداخت ثبت گردد:

۱- نشانی کامل پستی (به همراه کد پستی) محل فعالیت و حضور پذیرنده کارت (محل دفتر یا محلی که تجهیزات، سامانه‌ها و یا تجهیزات پردازش مجازی، مطابق با جواز کسب یا مدارک ثبتی شخصیت حقوقی در آنجا مستقر هستند) که باید با محل نصب ابزار پذیرش یکسان باشد.

۲- مشخصات و نشانی اینترنتی دقیق پذیرنده و مشخصات هویتی و محل میزبان وب سایت.

ماده ۱۴- در صورتی که ارباب رجوع متقاضی دریافت ابزارهای پذیرش فیزیکی یا مجازی متعدد باشد (از جمله در مواردی که یک شخص حقوقی متقاضی دریافت این ابزارها برای دفتر مرکزی، نمایندگی‌ها و شعب خود می‌باشد)، لازم است تکالیف مقرر در مواد ۱۱ و ۱۲ این دستورالعمل در مورد هر یک از ابزارهای مذکور به اجرا درآید.

ماده ۱۵- به هنگام نصب ابزار پذیرش کارت، اعم از فیزیکی یا مجازی، برای پذیرنده کارت باید اطلاعات زیر مطابق با اظهار پذیرنده کارت اخذ شده و در سوابق داده‌ای پذیرنده کارت نزد مؤسسه اعتباری یا ارایه دهنده خدمات پرداخت ثبت گردد:

۱- سقف انفرادی هر تراکنش مالی؛

۲- سقف گردش ماهانه هر یک از ابزارهای پذیرش.

ماده ۱۶- هر گونه تغییر در اطلاعات و داده‌های پذیرنده، اعم از تغییر مکان فیزیکی یا مجازی، تغییر ماهیت فعالیت و نظیر آن باید در اسرع وقت توسط پذیرنده کارت به اطلاع مؤسسه اعتباری یا ارایه دهنده خدمات پرداخت نصب‌کننده ابزار پذیرش رسیده و مؤسسات مزبور نیز مکلفند حداکثر ظرف مدت یک هفته نسبت به روزآوری اطلاعات و داده‌های مزبور در سامانه‌های اطلاعاتی خود اقدام نمایند. این مورد باید به روشنی در قراردادهای نصب ابزارهای پذیرش تصریح گردد.

ضوابط مربوط به مشخصات تراکنش‌های الکترونیکی

ماده ۱۷- صدور دستور پرداخت اعم از درون بانکی و بین بانکی، شامل دستور پرداخت‌های سامانه تسویه ناخالص آنی (ساتنا) و سامانه پایاپای الکترونیکی (پایا) صرفاً با شناسایی صادرکننده دستور پرداخت امکان‌پذیر است.

ماده ۱۸- ارایه درخواست برداشت در سامانه پایاپای الکترونیکی (پایا) مستلزم شناسایی ذینفع و وجود حساب مقصد معتبر در مؤسسه اعتباری پذیرنده درخواست برداشت است.

ماده ۱۹- شناسایی صادرکننده دستور پرداخت یا ارایه‌دهنده درخواست برداشت در مراجعات حضوری بر اساس مدارک مندرج در ضوابط شناسایی اولیه اشخاص موضوع ماده (۳) آیین‌نامه صورت پذیرفته و در مراجعات غیرحضوری و مجازی بر اساس معیارهای کنترلی متعارف ابزارهای شناسایی انجام می‌گیرد.

ماده ۲۰- تراکنش‌های الکترونیکی برونخطی، نظیر تراکنش‌های کیف پول الکترونیکی، که بنا به ماهیت فناوری و ارزش مبادلات آنها، فاقد سوابق مربوط به جزئیات هر تراکنش در سامانه‌های بانکی است، همانند مبادلات نقدی بین اشخاص تلقی می‌گردند.

ماده ۲۱- موسسه اعتباری موظف است اطلاعات تراکنش‌ها را برابر ضوابط مذکور در آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) نگهداری نماید و تخلف از آن مشمول مجازات‌های مقرر در قانون و مقررات مبارزه با پولشویی می‌شود.

این دستورالعمل در ۲۱ ماده و ۳ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم
برای حصول اطمینان از رعایت
مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای
برون مرزی موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر ماده ۳۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و به منظور حصول اطمینان از اجرای کامل مقررات مذکور در کلیه واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری و اجتناب آن ها از قرار گرفتن در معرض ریسک شهرت؛ دستورالعمل «مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **قانون:** قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛
- ۳-۱- **آیین نامه:** آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه

تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۴- **موسسه اعتباری:** بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیربانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکت سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.

تبصره- موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می شود.
۱-۵- **ریسک شهرت:** احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

۱-۶- **واحد برون مرزی:** دفتر نمایندگی و یا شعبه موسسه اعتباری در خارج از کشور؛

۱-۷- **کشور مقصد:** کشور محل استقرار واحد برون مرزی موسسه اعتباری؛
۱-۸- **واحد مستقل خارج از کشور (Subsidiary):** به شخص حقوقی مستقلی اطلاق می شود که به عنوان یک موسسه اعتباری در کشور مقصد به ثبت رسیده است و تحت کنترل یک موسسه اعتباری در جمهوری اسلامی ایران می باشد.
ماده ۲- موسسه اعتباری که دارای واحدهای برون مرزی می باشد، موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و دستورالعمل های احتیاطی صادره از سوی بانک مرکزی، به طور کامل جهت اجرا به واحدهای مذکور ابلاغ شود.

ماده ۳- موسسه اعتباری باید اطمینان یابد که کارکنان واحدهای برون مرزی آن، آموزش های لازم را در زمینه مقررات مبارزه با پولشویی و شیوه اجرای وظایف محوله طی کرده، شناخت کافی از مفاهیم مربوط دارند.

ماده ۴- واحدهای برون مرزی موظفند بر اساس اعلام نظر بانک مرکزی در خصوص رعایت قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی در کشورهای مقصد، به ترتیب زیر اقدام نمایند:

۱- در صورتی که در کشور مقصد، مقررات مبارزه با پولشویی مطابق استانداردهای بین‌المللی حاکم باشد؛ واحد برون مرزی باید مقررات مصوب را به طور دقیق و کامل اجرا نماید.

۲- در صورتی که مقررات کشور مقصد، از کیفیت پایین تری نسبت به استانداردها و مقررات جمهوری اسلامی ایران برخوردار باشد، واحد برون مرزی باید مقررات جمهوری اسلامی ایران را اجرا نماید.

۳- در صورتی که کشور مقصد دارای مقرراتی در زمینه مبارزه با پولشویی نباشد واحد برون مرزی باید مقررات جمهوری اسلامی ایران را اجرا نماید. در این صورت و یا چنانچه کشور مقصد از محیط‌های پر خطر در زمینه پولشویی باشد؛ موسسه اعتباری موظف است مراتب را به بانک مرکزی جهت ارایه راه کار گزارش کند.

۴- بازرسان مؤسسه اعتباری باید در بازرسی از واحد‌های برون مرزی، گزارش مفصلی را از شرایط حاکم بر کشور مقصد (در زمینه خطر پولشویی و اعمال دقیق مقررات مبارزه با پولشویی) برای هیات مدیره موسسه اعتباری - و یا در صورت عدم برخورداری از هیات مدیره؛ برای بالاترین مقام آن - تهیه کنند.

۵- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است به طور مستمر؛ وضعیت کشورهای که موسسه اعتباری در آن‌ها دارای واحد برون مرزی است از نظر میزان انطباق با استانداردهای بین‌المللی و مقررات مبارزه با پولشویی در ایران تحت پایش داشته و تحولات مربوطه را به هیات مدیره موسسه اعتباری - و یا در صورت عدم برخورداری از هیات مدیره؛ برای بالاترین مقام موسسه - گزارش کند. همچنین موسسه اعتباری باید یک نسخه از گزارش‌های تهیه شده را برای بانک مرکزی ارسال نماید.

۶- رعایت تکالیف مقرر در این دستورالعمل - در صورتی که امکان قانونی آن از نظر کشور مقصد وجود داشته باشد - باید توسط واحدهای مستقل خارج از کشور موسسه اعتباری (Subsidiary) نیز رعایت شود.

این دستورالعمل در ۴ ماده و ۱ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک‌های پوستانه‌ای

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر ماده ۳۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن و نظر به ضرورت اتخاذ تدابیر احتیاطی لازم در برقراری و حفظ روابط کارگزاری توسط موسسات اعتباری ایرانی با بانک‌ها و موسسات اعتباری خارجی؛ «دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک‌های پوستانه‌ای» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **قانون:** قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛
- ۳-۱- **آیین‌نامه:** آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه

تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
 ۱-۴- مؤسسات اعتباری: بانک‌های ایرانی و شعب آن‌ها در داخل و خارج از کشور و مناطق آزاد و شعب بانکهای خارجی در ایران (قلمرو اصلی و مناطق آزاد)؛
 ۱-۵- روابط کارگزاری: به ارایه خدمات بانکی از سوی یک بانک (بانک کارگزار) به بانک دیگر (بانک متقاضی) اطلاق می‌شود.

۱-۶- بانک پوسته‌ای (Shell bank): بانک پوسته‌ای به بانک اطلاق می‌شود که دارای حضور فیزیکی (به معنای حضور مدیریت و بدنه اصلی آن) در قلمروی که در آن مجوز گرفته و به ثبت رسیده است، نبوده؛ و به هیچ گروه ارائه‌کننده خدمات مالی که تحت نظارت موثر و یکپارچه‌ای قرار دارد نیز وابسته نباشد. مدیریت و بدنه اصلی این قبیل بانک‌ها، در قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) دیگری مستقر است. معمولاً یک بانک پوسته‌ای - به غیر از یک نمایندگی ثبت شده - تشکیلات دیگری در کشوری که در آن به ثبت رسیده است، نداشته و نماینده آن فقط آدرسی را برای انجام امور حقوقی بانک مزبور در آن قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) فراهم می‌آورد.

۱-۷- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست‌دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست‌دادن اعتماد عمومی.

ماده ۲- موسسه اعتباری که قصد برقراری روابط کارگزاری با یک بانک خارجی را دارد باید بر اساس رویکرد ریسک محور، نسبت به جمع‌آوری اطلاعات کافی راجع به بانک مذکور اقدام نماید. موارد زیر از جمله اطلاعاتی است که باید جمع‌آوری شده، مورد بررسی قرار گیرند.

- ◀ اطلاعات مربوط به مالکیت و مدیریت بانک خارجی (شامل ساختار مالکیت و مدیریت آن، سهامداران، مدیران و ...)
- ◀ زمینه‌های اصلی فعالیت؛
- ◀ محل استقرار؛
- ◀ دستورالعمل‌ها و رویه‌های داخلی بانک برای مبارزه با پولشویی (به خصوص

رویه‌های شناسایی مشتریان) و عنوان واحد مسئول مبارزه با پولشویی در آن بانک؛

◀ هدف از افتتاح حساب مزبور (در صورتی که موسسه اعتباری، بانک کارگزار باشد)؛

◀ هویت هر شخص ثالث دیگری که از خدمات بانک کارگزار استفاده خواهد کرد (در صورتی که موسسه اعتباری، بانک کارگزار باشد)؛

◀ وضعیت نظارتی و مقررات بانکی در کشور متبوع بانک خارجی؛

◀ وضعیت ریسک شهرت و رعایت کامل مقررات مبارزه با پولشویی در بانک خارجی.

تبصره ۱: در صورتی که پیش از ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری اقدام به برگزاری روابط کارگزاری با یک بانک خارجی نموده باشد لازم است تکالیف مقرر در این ماده را در مورد آن‌ها نیز به اجرا درآورد.

تبصره ۲: بانک مرکزی نسبت به تهیه و ابلاغ پرسشنامه تفصیلی مربوط، اقدامات لازم را به عمل می‌آورد. در برقراری روابط کارگزاری، لازم است پرسشنامه مذکور توسط موسسه اعتباری تکمیل شده و برای بررسی، به بانک مرکزی ارسال شود.

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است در صورتی که با یک بانک خارجی، روابط کارگزاری برقرار می‌کند نسبت به ارائه خدماتی که منجر به نگهداری یا انتقال وجوه مرتبط با پولشویی یا تامین مالی تروریسم می‌شود، احتیاط‌های لازم را به عمل آورد.

ماده ۴- موسسات اعتباری که قصد برقراری روابط کارگزاری با بانک‌های خارجی را دارند باید نسبت به موارد ذیل، اطمینان حاصل نمایند.

۱- کشور محل استقرار بانک خارجی دارای قوانین و مقررات مناسب در زمینه مبارزه با پولشویی بوده و آن‌ها را به شیوه‌ای مناسب، عملیاتی کرده باشد.

۲- بانک طرف رابطه کارگزاری به مقررات موجود عمل کرده، سوء شهرت

حاکمی از نقض مقررات نداشته و مشمول موضوع ماده ۳۲ آیین نامه نباشد. تبصره: برقراری هرگونه رابطه کارگزاری با بانک‌های پوسته ای ممنوع است. در صورتی که موسسه اعتباری دارای رابطه کارگزاری با بانک پوسته ای باشد و یا در صورت عدم تحقق شرایط مذکور در این ماده، موسسه اعتباری باید در اسرع وقت اقدام به قطع رابطه با آن بانک نموده و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نماید.

ماده ۵ - بانک مرکزی باید اقدام به ایجاد بانک اطلاعاتی از اسامی بانک‌های پوسته ای و کشورهای و مناطق پرخطر از نظر پولشویی نماید. تمامی موسسات اعتباری موظفند قبل از برقراری روابط کارگزاری، نسبت به استعلام از این پایگاه اقدام نمایند. استعلام از این پایگاه، رافع مسئولیت موسسه اعتباری در انجام بررسی‌های لازم و شناسایی دقیق بانک خارجی نمی باشد.

ماده ۶ - فهرست مناطق پرخطر از نظر پولشویی و مناطقی که امکان ثبت بانک پوسته ای در آن‌ها وجود دارد و نیز تمهیدات نظارتی لازم توسط بانک مرکزی اعلام می شود. موسسه اعتباری موظف است قبل از برقراری روابط کارگزاری با بانک خارجی، اطمینان یابد بانک مذکور، در این مناطق قرار ندارد. در صورت استقرار بانک مزبور در یکی از این مناطق، موسسه اعتباری باید ضمن اعلام مراتب به بانک مرکزی، دقت و مراقبت لازم را در انجام تراکنش‌های مالی با آن بانک به عمل آورد.

تبصره: به طور کلی مناطق جهان به سه گروه اصلی تقسیم می شوند:

۱- مناطق با ریسک زیاد:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های مضاعفی را به عمل آورد.

۲ - مناطق با ریسک متوسط:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های کافی به عمل آورد.

۳ - مناطق با ریسک کم:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های معمول را اعمال نماید.

این دستورالعمل در ۶ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها

شورای پول و اعتبار در یکهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵، به استناد بند "و" از ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱، "آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها" را که از این پس به اختصار آیین‌نامه نامیده می‌شود، در ۱۲ ماده و ۱۱ تبصره، به شرح ذیل تصویب نمود.

فصل اول - گستره شمول

ماده ۱- اسناد موضوع این آیین‌نامه مشتمل بر: اسناد، اوراق بازرگانی، مدارک و دفاتر بانک‌ها، در پنج سطح به شرح ذیل تعریف می‌شود:

۱-۱- اسناد سطح اول شامل:

الف- اسناد و مدارک مالکیت اموال منقول و غیرمنقول بانک؛

ب- اساسنامه، سوابق و مدارک مربوط به تاسیس بانک؛

پ- دفاتر سهام بانک؛

ت- صورت‌جلسات مجامع و هیات مدیره بانک؛

ث- نسخ اصلی ترازنامه بانک و ضمایم مربوطه که به تصویب مجمع عمومی رسیده و گزارش عملکرد هیات مدیره.

۱-۲- اسناد سطح دوم شامل:

الف- دفترکل؛

ب- دفتر روزنامه.

۱-۳- اسناد سطح سوم شامل:

الف- کارت‌های نمونه امضاء، مدارک احراز هویت و افتتاح انواع حساب‌های

ارزی و ریالی مشتریان؛

ب- لاشه انواع چک‌ها از جمله چک عادی اشخاص، چک پول، ایران چک،

چک بانکی و غیره، سفته‌ها و بروات واگذاری و سایر اسناد اعم از خریداری

یا وصولی ارزی و ریالی؛

پ- گواهی‌نامه‌های عدم پرداخت چک‌های برگشتی و مدارک رفع سوء

اثر چک‌های برگشتی؛

ت- کلیه قراردادهای منعقد و موافقت‌نامه‌های بین بانک و اشخاص (به

غیر از قراردادهای مربوط به تسهیلات اعطایی)؛

ث- اسناد مربوط به عملیات حساب‌های معاملات داخلی بانک که از

طریق مناقصه یا مزایده انجام شده؛

ج- لاشه ضمانت‌نامه‌ها و اسناد ذیربط؛

چ- مدارک نقل و انتقال سهام؛

ح- نسخ دوم گواهی‌نامه‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و

همچنین انواع اوراق گواهی سپرده بانک‌ها؛

خ- کلیه اوراق و اسناد مربوط به خرید و فروش ارزهای خارجی، حوالجات

ارزی، کارت‌های اعتباری ارزی و پیمان‌نامه‌های ارزی؛

د- کلیه اوراق و اسناد مربوط به حوالجات، اتاق پایاپای، صندوق امانات

و اوراق مشارکت؛

ذ- اوراق و اسناد مربوط به اعتبارات اسنادی وارداتی و صادراتی؛

ر- کلیه اسناد حسابداری اعم از ارزی و ریالی، نقدی و انتقالی.

۱-۴- اسناد سطح چهارم شامل:

الف- قراردادهای، اوراق و اسناد مربوط به تسهیلات اعطایی و اعتبارات

استفاده شده مشتریان؛

ب- اوراق مربوط به فروش اثاث و وسایل فرسوده و مستعمل و اسقاط شده؛

پ- اوراق و مدارک مربوط به اسناد تجاری تنزیل شده؛

- ت- اوراق مربوط به خرید ملزومات و اموال منقول و غیرمنقول بانک.
- ۵-۱- اسناد سطح پنجم شامل:
- الف- دفاتر ثبت نامه‌های صادره و وارده؛
- ب- دفاتر ارسال مراسلات؛
- پ- ته‌چک‌های صادره ادارات و واحدهای بانک.
- تبصره - تعیین سطح سایر اسناد حسب مورد بنا به پیشنهاد بانک‌ها و تایید بانک مرکزی انجام خواهد شد.

فصل دوم - مدت نگهداری اطلاعات مربوط به اسناد

ماده ۲- بانک‌ها موظفند اطلاعات مربوط به اسناد سطح اول، دوم، سوم و بندهای "الف" از سطوح چهارم و پنجم را به صورت الکترونیکی و برای همیشه نگهداری نمایند.

فصل سوم - مدت و نحوه نگهداری اسناد

- ماده ۳- مدت نگهداری اسناد
- ۳-۱- بانک‌ها مکلفند عین اسناد سطح اول را برای همیشه نگهداری نمایند.
- ۳-۲- بانک‌ها مکلفند عین اسناد سطح دوم را حداقل به مدت ۱۰ سال پس از پایان سال مالی نگهداری نمایند.
- ۳-۳- بانک‌ها مکلفند اسناد سطح سوم را حداقل به مدت ۵ سال پس از زمان‌های مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه نگهداری نمایند.
- ۳-۴- بانک‌ها مکلفند اسناد سطح چهارم را حداقل به مدت ۳ سال پس از زمان‌های مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه نگهداری نمایند.
- ۳-۵- بانک‌ها مکلفند اسناد سطح پنجم را حداقل به مدت ۱ سال پس از زمان‌های مقرر در جدول ضمیمه این آیین‌نامه نگهداری نمایند.
- تبصره ۱- بانک‌ها مکلفند هر یک از اسنادی را که قبل از اتمام مدت

نگهداری آن‌ها، دعوایی نسبت به آن‌ها اقامه شده حداقل تا مختومه شدن دعوی و تعیین تکلیف نهایی نگهداری نمایند.

تبصره ۲- لازم است سایر اسنادی که به موجب قوانین باید تا مدت معینی نگهداری شوند، برای همان مدت نگهداری گردند.

ماده ۴- نحوه نگهداری اسناد

۴-۱- به صورت فیزیکی:

بانک‌ها موظفند با اتخاذ تدابیر و تمهیدات مقتضی به گونه‌ای عمل نمایند که ضمن حفظ امنیت و کیفیت اسناد، امکان دسترسی به عین آن اسناد در مواقع مورد نیاز به سهولت فراهم شود.

۴-۲- به صورت تصاویر دیجیتالی:

بانک‌ها می‌توانند اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را علاوه بر نگهداری به صورت فیزیکی، در چارچوب نظامی یکپارچه و مبتنی بر دستورالعملی مدون که به تصویب هیات مدیره هر بانک می‌رسد، به صورت تصاویر دیجیتالی نیز نگهداری نمایند.

تبصره ۱- در صورت تهیه تصاویر دیجیتالی، نگهداری فیزیکی اسناد در محل تهیه و تولید آن‌ها الزامی نمی‌باشد.

تبصره ۲- در صورت نگهداری فیزیکی اسناد در مکانی غیر از محل تهیه و تولید آن‌ها، هیات مدیره بانک موظف است شرایط و تمهیداتی را فراهم نماید که امکان دسترسی به اصل اسناد حداکثر ظرف مدت چهار روز کاری، فراهم باشد.

۴-۳- به صورت میکروفیلم:

بانک‌ها می‌توانند کلیه اسناد خود را منوط به انجام مراحل مقرر در ماده ۷، به صورت میکروفیلم نگهداری نمایند.

فصل چهارم - امحاء اسناد

ماده ۵ - امحاء پس از موعد

امحاء اسناد سطوح دوم، سوم، چهارم و پنجم پس از سپری شدن مدت‌های مقرر در بندهای ۲-۳، ۳-۳، ۴-۳ و ۵-۳ و در چارچوب مقررات داخلی بانک‌ها بلامانع است.

ماده ۶ - امحاء پیش از موعد

بانک‌ها می‌توانند پیش از سپری شدن مدت‌های مقرر در ماده ۳، اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را منوط به انجام مراحل مذکور در ماده ۷ امحاء نمایند.

ماده ۷ - فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم» امحاء اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم پیش از مدت‌های مقرر در ماده ۳، منوط به انجام مراحل ذیل مجاز می‌باشد:

الف - تعیین یک واحد سازمانی برای انجام فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم».

ب - اختصاص یک مکان مناسب برای اجرای کلیه مراحل مربوط به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم».

پ - انتقال کلیه اسناد مورد نظر به مکان مذکور در بند "ب".

ت - آماده‌سازی اسناد مورد نظر برای انجام عملیات تصویربرداری دیجیتالی از آن‌ها.

ث - تهیه تصاویر دیجیتالی از اسناد.

ج - کنترل، ویرایش و استاندارد نمودن تصاویر دیجیتالی تهیه شده به نحوی که امکان بازیابی، دسته‌بندی یا تجزیه و تحلیل اطلاعات آن‌ها به سهولت امکان‌پذیر باشد.

چ - فیلم‌برداری از تصاویر دیجیتالی بر روی رول‌های میکروفیلم توسط دستگاه‌های آرشیو رایتر (Archive writer).

ح - کنترل دقیق میکروفیلم تهیه شده از حیث وضوح تصویر و خوانا بودن مطالب انتقال یافته. در صورتی که مندرجات میکروفیلمی خوانا نباشد،

لازم است از نسخه مربوط مجدداً تصویر دیجیتالی تهیه شده و پس از فیلم‌برداری به انتهای رول میکروفیلم اضافه گردد.
 خ- تهیه صورت‌جلسه انطباق اسناد با میکروفیلم و امضاء آن توسط هیاتی متشکل از اعضای ذیل:

- ◀ رئیس یا معاون بایگانی کل؛
- ◀ رئیس یا معاون واحد سازمانی مسئول انجام فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم؛
- ◀ نماینده اداره بازرسی؛
- ◀ نماینده اداره حقوقی؛
- ◀ نماینده اداره حراست؛
- ◀ نماینده واحد خدمات ماشینی یا انفورماتیک یا حسابرسی فناوری اطلاعات.

د- تهیه تصویر دیجیتالی از صورت‌جلسه ذکر شده در بند "خ" و فیلم‌برداری از آن تصویر در ابتدا و انتهای هر رول میکروفیلم.

تبصره ۱- در صورت وجود مطلب یا نوشته‌ای ظهر اسناد، باید از آن مندرجات نیز میکروفیلم تهیه شود.

تبصره ۲- نگهداری عین صورت‌جلسات مذکور در بند "خ" تا زمان امحاء میکروفیلم‌ها الزامی می‌باشد.

تبصره ۳- ریاست هیات مذکور در بند "خ" بر عهده رئیس یا معاون بایگانی کل بوده و جلسات هیات، زیر نظر وی تشکیل و اداره می‌گردد.

تبصره ۴- چنانچه در نمودار سازمانی بانک، اشخاص یا واحدهای مذکور در بند "خ" وجود نداشته باشند، هیات مدیره آن بانک موظف است اشخاص یا ادارات جایگزین را تعیین کند.

تبصره ۵- تعیین میزان و حدود اختیارات و صلاحیت‌های هیات مذکور در بند "خ" بر عهده هیات مدیره بانک می‌باشد.

تبصره ۶- حضور تمامی اعضای هیات مذکور در بند "خ" برای اجرای

فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم» الزامی است.

ماده ۸- میکروفیلم‌های تهیه شده مطابق با این آیین‌نامه در حکم اصول اسناد مربوط تلقی می‌گردد و در کلیه دادگاه‌ها قابل استناد می‌باشد.

فصل پنجم - اسناد الکترونیکی

ماده ۹- اسنادی که مطابق با ماده ۲ قانون تجارت الکترونیکی؛ با وسایل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید اطلاعات، تولید، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش می‌شوند، منوط به رعایت ماده ۸ قانون مذکور در حکم اصول اسناد می‌باشند. بانک‌ها مکلفند اسناد الکترونیکی مربوط به سطوح دوم، سوم، چهارم و پنجم را برای همیشه نگهداری نمایند.

ماده ۱۰- بانک‌ها ملزم به تهیه نسخه پشتیبان از کلیه اسناد الکترونیکی می‌باشند به گونه‌ای که در صورت هرگونه آسیب، خدشه و اختلال برای یک نسخه، نسخه دیگر مصون بماند.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۱۱- بانک‌ها مکلفند اسناد و مدارکی را که بر اساس مقررات موضوعه ارزش تاریخی دارند، مطابق با قانون تاسیس سازمان اسناد ملی ایران نگهداری نمایند.

ماده ۱۲- مفاد این آیین‌نامه در خصوص موسسات اعتباری غیر بانکی که دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و تحت نظارت این بانک قرار دارند نیز نافذ می‌باشد.

با تصویب این آیین‌نامه، آیین‌نامه مصوب مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۶ و مصوبات مورخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۹ و ۱۳۶۹/۱۰/۸ این شورا در خصوص آیین‌نامه مذکور منسوخ اعلام می‌گردد.

توضیح: پیوست دارد

ردیف	نام سند	زمان پایه
	اسناد سطح سوم	
الف	کارت‌های نمونه امضاء، مدارک احراز هویت و افتتاح انواع حساب‌های ارزی و ریالی مشتریان	از تاریخ بسته شدن حساب یا تغییر دارندگان حق امضا یا تغییر امضا
ب	لاشه انواع چک‌ها از جمله چک عادی اشخاص، چک پول، ایران چک، چک بانکی و غیره، سفته‌ها و بروات واگذاری و سایر اسناد اعم از خریداری یا وصولی ارزی و ریالی	از تاریخ تصفیه
پ	گواهی‌نامه‌های عدم پرداخت چک‌های برگشتی و مدارک رفع سوء اثر چک‌های برگشتی	از تاریخ صدور
ت	کلیه قراردادهای منعقد و موافقت‌نامه‌های بین بانک و اشخاص (به غیر از قراردادهای مربوط به تسهیلات اعطایی)	از تاریخ انقضاء قرارداد و تصفیه حساب
ث	اسناد مربوط به عملیات حساب‌های معاملات داخلی بانک که از طریق مناقصه یا مزایده انجام شده	از تاریخ انجام معامله
ج	لاشه ضمانت‌نامه‌ها و اسناد ذیربط	از تاریخ انقضاء یا تصفیه حساب
چ	مدارک نقل و انتقال سهام	از تاریخ نقل و انتقال
ح	نسخ دوم گواهی‌نامه‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و همچنین انواع اوراق گواهی سپرده بانک‌ها	از تاریخ بسته شدن حساب
خ	کلیه اوراق و اسناد مربوط به خرید و فروش ارزهای خارجی، حوالجات ارزی، کارت‌های اعتباری ارزی و پیمان‌نامه‌های ارزی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
د	کلیه اوراق و اسناد مربوط به حوالجات، اتاق پایاپای، صندوق امانات و اوراق مشارکت	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ذ	اوراق و اسناد مربوط به اعتبارات اسنادی وارداتی و صادراتی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ر	کلیه اسناد حسابداری اعم از ارزی و ریالی، نقدی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
	اسناد سطح چهارم	
الف	قراردادها، اوراق و اسناد مربوط به تسهیلات اعطایی و اعتبارات استفاده شده مشتریان	از تاریخ تصفیه حساب و فک رهن از وثایق
ب	اوراق مربوط به فروش اثاث و وسایل فرسوده و مستعمل و اسقاط شده	از تاریخ فروش
پ	اوراق و مدارک مربوط به اسناد تجاری تنزیل شده	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ت	اوراق مربوط به خرید ملزومات و اموال غیر منقول بانک	از تاریخ خرید
	اسناد سطح پنجم	
الف	دفاتر ثبت نامه‌های صادره و وارده	از تاریخ بسته شدن دفتر
ب	دفاتر ارسال مراسلات	از تاریخ بسته شدن دفتر
پ	ته‌چک‌های صادره ادارات و واحدهای بانک	از تاریخ اتمام دسته چک‌ها

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب - دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین‌نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت ۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و همسویی با ضوابط و معیارهای بین‌المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، "دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی‌ها" به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **قانون:** قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛
- ۳-۱- **آیین‌نامه:** آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب

نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛ ۱-۴- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل، که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش های معاملات مشکوک به مراجع ذیربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۱-۵- صرافی: هر شرکت سهامی خاص و یا تضامنی که با اخذ مجوز از بانک مرکزی به عملیات خرید و فروش یا نقل و انتقال ارز به صورت نقدی، حواله ای و یا به واسطه کارگزاران خارج از کشور و یا به خرید و فروش مسکوک طلا و نقره اشتغال داشته باشد.

۱-۶- سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گران بها. هیات وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.

۱-۷- وجه نقد: هر گونه مسکوک و اسکناس و انواع چک هایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیر قابل رد یابی باشد، مانند چک های عادی در وجه حامل و سایر چک هایی که دارنده آن غیر ذی نفع اولیه باشد (از قبیل چک های پشت نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول، چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).

۱-۸- پولشویی: عبارت است از جرم پولشویی موضوع ماده ۲ قانون؛

۱-۹- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این معاملات و عملیات به منظور پولشویی و یا تامین مالی تروریسم انجام می شود. ۱-۱۰- ارباب رجوع (مشتری): هر شخص اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی که برای برخورداری از خدمات، انجام معامله و یا نقل و انتقال وجوه به صرافی مراجعه می نماید.

۱-۱۱- شناسایی ارباب رجوع: شناخت و تأیید هویت ارباب رجوع با استفاده

از مستندات، پایگاه‌های اطلاعاتی و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا.
۱۲-۱- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

۱۳-۱- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

۱۴-۱- سنا: سامانه نظارت بر ارز می‌باشد که در بانک مرکزی مستقر بوده و صرافی‌ها موظف هستند، تمام عملیات صرافی و اطلاعات مربوط به شناسایی مشتری را در این سامانه ثبت کنند.

۱۵-۱- وجه رایج: واحد پول ملی جمهوری اسلامی ایران که ریال می‌باشد.

۱۶-۱- حساب اختصاصی صرافی: حساب اختصاصی (ریالی یا ارزی) به نام صرافی است که عملیات مالی صرافی از طریق آن انجام می‌شود.

۱۷-۱- کد مشتری: شماره منحصر به فردی است که هر فرد برای عملیات در صرافی می‌بایستی برای یک مرتبه از صرافی اخذ کند.

شناسایی ارباب رجوع

کلیه صرافی‌ها موظفند پیش از ارائه خدمت به ارباب رجوع نسبت به شناسایی وی به شرح زیر اقدام نمایند:

۱-۲- شناسایی شخص حقیقی ایرانی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقیقی ایرانی عبارت است از: نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، شماره شناسنامه و محل تولد، و نشانی کامل و کدپستی محل سکونت، شماره تلفن ثابت و همراه. صرافی‌ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری، و تطبیق آن با مندرجات اصل کارت ملی وی نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه

سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای مشتری برساند.

۲-۲- شناسایی شخص حقیقی خارجی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقیقی خارجی عبارت است از: نام، نام خانوادگی، نام پدر یا جد، ملیت، شماره روادید، شماره گذرنامه، نشانی کامل و کد پستی و آدرس محل سکونت یا اقامت در ایران و تلفن و شماره فراگیر اشخاص خارجی.

صرافی ها موظفند در کلیه عملیات خود پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقیقی خارجی، و تطبیق آن با مندرجات اصل مدرک شناسایی نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای مشتری برسانند.

تبصره: در خصوص شخص حقیقی خارجی، گذرنامه معتبر کشور متبوع که دارای مجوز ورود و اقامت باشد یا کارت هویت و یا برگ آمایش اتباع خارجی معتبر، شناسه اختصاصی اتباع بیگانه مدارک شناسایی محسوب می شود.

۳-۲- شناسایی شخص حقوقی ایرانی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقوقی ایرانی عبارت است از: نام، شماره ثبت، محل ثبت، شناسه ملی، کد اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی و تلفن.

صرافی ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقوقی، و تطبیق آن با مدارک معتبر نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای نماینده شخص حقوقی برسانند. **تبصره:** مدارک شناسایی شخص حقوقی عبارت است از: اساسنامه، گواهی ثبت شرکت، آخرین روزنامه رسمی.

۴-۲- شناسایی شخص حقوقی خارجی:

اطلاعات مورد نیاز شناسایی مشتری حقوقی خارجی عبارت است از: نام، شماره ثبت، کشور و شهر محل ثبت، کد اقتصادی، نشانی کامل و

کدپستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی، تلفن، مدارک مجوز فعالیت در ایران و شماره اختصاصی اشخاص خارجی. صرافی‌ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقوقی، و تطبیق آن با مدارک معتبر نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای نماینده شخص حقوقی برسانند.

تبصره ۱- در صورتی که معامله بیش از سقف مقرر باشد لازم است مدارک شناسایی مشتری نیز از سوی صرافی اسکن گردد.

تبصره ۲- در خصوص کلیه اشخاص حقوقی اعم از ایرانی و خارجی لازم است علاوه بر اخذ و بایگانی اصل معرفی نامه معتبر، نماینده معرفی شده از سوی شخص حقوقی، برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی مورد شناسایی قرار گیرد.

ماده ۳- در صورتی که مشتری با مراجعه به صرافی کد مشتری نداشته باشد قبل از تعریف مشتری در سامانه سنا باید جستجو از طریق شماره ملی (شخص حقیقی ایرانی) شناسه ملی (شخص حقوقی ایرانی) شماره گذرنامه یا شماره اختصاصی (اشخاص خارجی) انجام شود و در صورتی که اطلاعات ارباب رجوع در سیستم ثبت نشده بود، توسط صرافی تعریف شود.

ماده ۴- در عملیات حواله لازم است اظهارات مشتری در خصوص علت انجام حواله به همراه مستندات مربوط، در سامانه سنا ثبت گردد.

تبصره ۱- در صورتی که حواله خریداری شده توسط ارباب رجوع به منظور واردات باشد، صرافی موظف است نسبت به درج شماره ثبت سفارش در سامانه سنا اقدام نماید.

تبصره ۲- چنانچه مشخصات ارائه شده از سوی مشتری صحت نداشته و یا مدارک شناسایی وی، توسط صرافی جعلی تشخیص داده شود، صرافی موظف است مراتب را بلافاصله به عنوان گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد. در این موارد، ادامه خدمت به مشتری به مدت یک روز کاری از زمان ارسال گزارش به تاخیر می‌افتد. پس از

مدت مذکور و در صورت رایبه حکم مراجع قضایی از سوی واحد اطلاعات مالی به صرافی، اقدامات لازم بر اساس آن انجام می پذیرد و در غیر این صورت رایبه خدمت به مشتری بلامانع است.

مبادلات مالی در عملیات صرافی

ماده ۵ - لازم است صرافی نسبت به راه اندازی دستگاه POS - ریالی مرتبط با حساب صرافی اقدام نماید.

تبصره: در صورت اعلام بانک مرکزی مبنی بر فراهم شدن امکان راه اندازی دستگاه POS - ارزی، راه اندازی دستگاه مذکور برای صرافی‌ها الزامی است.

ماده ۶ - لازم است پرداخت هرگونه وجه نقد بالاتر از سقف مقرر به مشتری (اعم از تسویه معامله سفارش شده یا اعلام انصراف از سفارش یا قسمتی از آن توسط مشتری) از طریق واریز به حساب خود مشتری یا صدور چک صرفاً در وجه مشتری (بدون امکان حواله کرد) انجام شود. صرافی به هیچ عنوان امکان تهاتر اصل و یا مانده حساب مشتری با حسابهای غیر را ندارد.

گزارش دهی

ماده ۷ - کلیه صرافی‌ها مکلفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم، مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، از طریق بخش گزارش معاملات مشکوک سامانه به واحد اطلاعات مالی ارسال کنند. گزارش‌های مزبور محرمانه تلقی شده و در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف برابر مقررات رفتار خواهد شد.

تبصره ۱ - فهرست برخی از معیارهای شناسایی معاملات و عملیات مشکوک از طریق بخش معاملات مشکوک سامانه ارسال می گردد. لازم است صرافی با مراجعه مستمر به سامانه آخرین وضعیت این فهرست را

مورد بهره‌برداری قرار دهد.

تبصره ۲- تشخیص متصدی مربوط در صرافی مبنی بر انجام معامله مشکوک، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و معیارهای ارائه شده، صرفاً بخشی از این معیارها را در برمی‌گیرد.

ماده ۸- ارسال گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارشهایی که صرافی موظف به ارسال آن به واحد اطلاعات مالی است، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده ۹- کلیه صرافی‌ها مکلفند در تمامی معاملات بیش از سقف مقرر که ارباب رجوع وجه آن را به صورت نقدی پرداخت می‌نماید توضیحات ارباب رجوع را طبق فرم پیوست دریافت کرده، و نسبت به تکمیل فرم واریز نقدی بیش از سقف مقرر در سامانه اقدام نمایند.

تبصره- در صورتی که مشتری فرم مذکور را تکمیل نکرد و یا از ارائه اطلاعات جهت تکمیل آن توسط کارکنان ذی‌ربط صرافی استنکاف نمود، کارکنان صرافی وظیفه دارند تا وجوه مذکور را از مشتری پذیرفته؛ لیکن موارد را به قید تسریع به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

ماده ۱۰- در صورتی که توضیحات مشتری در مورد منشا وجوه نقد بیش از سقف مقرر، قانع‌کننده نباشد و یا به دلایل دیگری، ظن به پولشویی و تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد صرافی موظف است نسبت به ارسال گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید.

ماده ۱۱- کلیه صرافی‌ها مکلفند هر شش ماه یکبار گزارشی در خصوص تمامی فعالیت‌های خود که به نحوی به این دستورالعمل ارتباط پیدا می‌کند را به بانک مرکزی ارسال نمایند.

نگهداری سوابق

ماده ۱۲- کلیه صرافی‌ها مکلفند اطلاعات مربوط به سوابق معاملات و

عملیات مالی را به صورت الکترونیکی در سامانه سنا ثبت نموده و مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع، فاکتورها و سایر اسناد مرتبط با عملیات صرافی را به صورت فیزیکی و حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری نمایند.

تبصره - در صورت انحلال یا تصفیه صرافی نیز نگهداری اسناد تا پنج سال پس از ختم عملیات انحلال یا تصفیه ضرورت دارد.

ماده ۱۳- سوابق و مدارک موضوع این بخش باید به گونه ای ضبط و نگهداری شود که در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی، اطلاعات درخواستی حداکثر ظرف مدت ۴ روز و مدارک و اسناد مورد درخواست نیز حداکثر ظرف مدت یک ماه به واحد اطلاعات مالی ارسال شود. مسئولیت جستجو و ارائه اسناد با صرافی است.

نحوه مراقبت از اشخاص

ماده ۱۴- کلیه صرافی ها مکلفند عملیات و معاملات اشخاصی را که اسامی آن ها از سوی واحد اطلاعات مالی به آن ها اعلام می شود، زیر نظر داشته و بر حسب دستورات صادره از سوی واحد اطلاعات مالی در خصوص آن ها اقدام نمایند.

دسترسی کارکنان به اسامی و مشخصات اشخاص

ماده ۱۵- کلیه صرافی ها مکلفند اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴ را در دسترس کارکنان ذی ربط خود که به ارائه خدمات به مشتریان می پردازند قرار دهند و با درج آن در نرم افزار خود، امکان صدور هشدارهای لازم را هنگام انجام معامله با این اشخاص فراهم آورند.

محرمانه بودن اطلاعات

ماده ۱۶- کلیه صرافی ها مکلفند اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴

را محرمانه تلقی نموده و آنها را تنها در اختیار کارکنان ذی ربط قرار دهند. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز از اطلاعات مذکور با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

به روز رسانی

ماده ۱۷- کلیه صرافی‌ها مکلفند بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴، نسبت به به روز رسانی فهرست قبلی اقدام نمایند به نحوی که فهرست این اشخاص، به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی ربط قرار داشته باشد.

گزارش دهی موردی

ماده ۱۸- کلیه صرافی‌ها مکلفند در هر موردی که بر اساس ماده ۱۴ این دستورالعمل اقدام می‌نمایند، مراتب را فوراً به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

آموزش کارکنان

ماده ۱۹- کلیه صرافی‌ها مکلفند قانون مبارزه با پولشویی، آیین نامه اجرایی آن و دستورالعمل‌های مربوط را به کارکنان خود آموزش دهند.

ماده ۲۰- کلیه صرافی‌ها مکلفند ترتیبات لازم برای شرکت کارکنان خود در دوره‌های آموزشی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم که توسط بانک مرکزی یا دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی برگزار می‌شود را فراهم نمایند.

این دستورالعمل در ۲۰ ماده و ۱۱ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

بخشنامه‌ها

شماره: ۸۸/۲۱۰۰۶۸

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۰/۰۸

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک، موسسه اعتباری توسعه و موسسه اعتباری شهر ارسال گردید.

باسلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۳۵۱۳/نت مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۲ و شماره
۱۱۰۱/هـ مورخ ۱۳۸۴/۳/۱۱، به پیوست "آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه
با پولشویی" موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ
۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با
پولشویی، جهت اجرا ایفاد می‌شود. این آیین‌نامه که مطابق با آخرین استانداردها
و رهنمودهای مراجع بین‌المللی فعال در زمینه مبارزه با پولشویی تدوین شده،
متضمن تدابیر و توصیه‌هایی است که عمل به آن‌ها می‌تواند مصونیت لازم را
برای کشورمان در قبال این پدیده شوم فراهم آورد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در نظر دارد در راستای ایفای مطلوب
مسئولیت‌ها و تکالیف مقرر در آیین‌نامه مذکور و حصول اطمینان از حسن اجرای
امور و همچنین تجمیع و تمرکز فعالیت‌ها و اجتناب از هر گونه موازی‌کاری و
ناهماهنگی احتمالی، با تشکیل مدیریت مستقلی تحت عنوان "مدیریت مبارزه
با پولشویی"، کلیه وظایف و مسئولیت‌های خود را در زمینه مقابله با پولشویی
به صورت متمرکز و تحت مدیریتی واحد به انجام رساند. همچنین در همین
راستا، اقدامات و تدابیر دیگری نیز در دستور کار این بانک قرار دارد که متعاقباً

اعلام خواهد شد.

با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایید ضمن ابلاغ مفاد آیین‌نامه مذکور به واحدهای ذیربط، ترتیبی اتخاذ گردد تا موارد ذیل به قید تسریع در کلیه شعب و واحدهای تابعه به مرحله اجرا درآید.

◀ ارایه هرگونه خدمات بانکی از جمله دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارایه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت‌نامه، خرید و فروش ارز، خرید و فروش اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی و خرید و فروش سهام منوط به شناسایی ارباب رجوع و ثبت اطلاعات آن در بانک‌های اطلاعاتی موسسات اعتباری می‌باشد.

◀ ارایه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل ارباب رجوع و انجام هرگونه تراکنش مالی غیر قابل ردیابی یا بی‌نام و ارایه تسهیلات مربوط ممنوع است.

◀ لازم است با اتخاذ تدابیر و اقدامات مقتضی، نظارت دقیق و ویژه‌ای به هنگام افتتاح و انسداد هرگونه حساب برای افراد سیاسی خارجی اعمال شود.

◀ فرم‌های مربوط به ارایه خدمات به ارباب رجوع باید به گونه‌ای طراحی شوند که امکان درج شناسه فرد (شماره ملی، شناسه ملی، شماره فراگیر اتباع بیگانه حسب مورد) و کدپستی وی بر روی آن فراهم باشد.

◀ بانک‌های اطلاعاتی موسسات اعتباری باید به نحوی طراحی شوند که امکان درج شناسه فرد (شماره ملی، شناسه ملی، شماره فراگیر اتباع بیگانه حسب مورد) و کدپستی وی در آن فراهم بوده و جستجو بر اساس شناسه‌های مذکور امکان‌پذیر باشد.

◀ داده‌های موجود در بانک‌های اطلاعاتی مزبور باید به صورت ادواری (هر شش ماه یک‌بار)، از طریق ارسال آن‌ها به مراجع ذیربط، به روز شده و صحت آن‌ها کنترل شود.

◀ موسسات اعتباری باید واحدی را با توجه به وسعت و گستردگی سازمانی

خود، به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی ایجاد و مشخصات تفصیلی کارکنان آن را مطابق فرم پیوست به مدیریت مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال نمایند.

◀ لازم است موسسات اعتباری هرگونه تمهیدات لازم برای حسن اجرای قانون مبارزه با پولشویی از جمله تهیه نرم‌افزارهای مورد نیاز برای تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات و شناسایی معاملات مشکوک و نیز طراحی ساز و کارهای مقتضی به منظور نظارت و کنترل بر فرآیندهای مبارزه با پولشویی و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن فرآیندها را فراهم آورده و مراتب را برای اخذ تایید به این بانک گزارش نمایند.

◀ موسسات اعتباری باید ترتیباتی را اتخاذ نمایند تا در صورت مشاهده هرگونه معاملات و عملیات مشکوک، مراتب بدون اطلاع ارباب رجوع و در کوتاه‌ترین زمان ممکن گزارش شود.

◀ لازم است ترتیبی اتخاذ گردد تا کلیه معاملات بیش از سقف مقرر در آیین‌نامه که ارباب رجوع وجه آن‌ها را به صورت نقدی پرداخت می‌کند، ثبت و همراه با توضیحات ارباب رجوع، گزارش گردد.

◀ خرید و فروش ارز به هر صورتی از جمله پرداخت ریال در داخل و دریافت ارز در خارج کشور و بالعکس، صرفاً از طریق شبکه بانکی و صرافی‌های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است. کلیه موسسات اعتباری و صرافی‌های مجاز موظفند اطلاعات تفصیلی مربوط به خرید و فروش و نقل و انتقال ارز خود را در پایان هر روز به بانک اطلاعاتی که به همین منظور در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ایجاد خواهد شد، ارسال دارند.

◀ موسسات اعتباری باید با اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم، نظارت دقیق و ویژه‌ای را بر شعب و نمایندگی‌های خارج از کشور خود به لحاظ رعایت ضوابط و مقررات مبارزه با پولشویی اعمال نمایند.

◀ مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی (اعم از فعال و غیرفعال) و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع در موسسات اعتباری، باید

به صورت فیزیکی و یا دیگر روش‌های قانونی حداقل به مدت ۵ سال پس از پایان عملیات نگهداری شوند.

◀ مقتضی است موسسات اعتباری ترتیبات لازم را برای برقراری دوره‌های آموزشی بدو خدمت و ضمن خدمت کارکنان زیرمجموعه خود در خصوص مبارزه با پولشویی فراهم نمایند.

◀ موسسات اعتباری باید نسبت به توجیه، آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی به ارباب رجوع در خصوص تکالیف عمومی آن‌ها و نیز مزایای اجرای قانون، به نحو مقتضی اقدام نمایند.

◀ از ابتدای بهمن‌ماه سال جاری، پرداخت وجه نقد بیش از ۱۵۰ میلیون ریال در هر روز به ارباب رجوع ممنوع خواهد بود. موسسات اعتباری موظفند در اسرع وقت نسبت به اطلاع‌رسانی به عموم مردم برای استفاده از روشهای جایگزین، اقدام نمایند.

امید است با تدابیر و تمهیدات اتخاذ شده، اراده نظام بانکی کشورمان در خصوص مبارزه با پولشویی در عرصه داخلی و بین‌المللی بیش از پیش محرز گردد. // ش ش: ۳۶۸۴۲۱

شماره: ۸۸/۲۳۶۱۱۳

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۱/۰۸

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک، مؤسسه اعتباری توسعه و مؤسسه اعتباری شهر ارسال گردید.

سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۸۸/۲۱۰۰۶۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۸ درخصوص
ابلاغ آئین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پول‌شویی، بدینوسیله مراتب زیر را در
ارتباط با ماده ۴۴ آئین‌نامه مذکور مبنی بر؛ "یک ماه پس از ابلاغ این آئین‌نامه
پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر در هر روز توسط اشخاص مشمول (به ویژه
مؤسسات اعتباری) به ارباب رجوع ممنوع است"
به اطلاع می‌رساند:

- ۱- همانگونه که استحضار دارند، سامانه تسویه ناخالص آنی (ساتنا)، زمینه
لازم برای انتقال وجه بطور فوری بین حساب‌های مشتریان در دو بانک مختلف
و بدون هیچ‌گونه کارمزدی را فراهم ساخته است. بانک‌ها و مؤسسات اعتباری
مشمول مفاد ماده ۴۴ آئین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پول‌شویی موظفند ضمن
تشریح و اعلام مزایای استفاده از سامانه مذکور (با اطلاع‌رسانی مناسب در محل
شعب و یا از هر طریق دیگر)، شرایط بهره برداری آسان و سریع از این سامانه را
برای کلیه مشتریان خود به نحو مقتضی فراهم نمایند.
- ۲- نرخ کارمزد صدور چک بانکی و چک (رمزدار) بین بانکی به ترتیب هر
فقره ۲۰،۰۰۰ ریال و ۳۰،۰۰۰ ریال می‌باشد و دریافت هر مبلغی اضافه بر مبالغ

فوق‌الذکر، تخلف محسوب می‌گردد.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به کلیه واحدهای ذیربط ابلاغ و در اسرع وقت نتیجه اقدامات به عمل آمده در این رابطه را به این بانک اعلام نمایند. /۴۰۱۵۲۵/ف

مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمید تهرانیفر   **امیرحسین امین‌آزاد**

شماره: ۸/۱۷۵۰۸/۸۹

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۱/۳۰

مدیران عامل محترم بانکهای دولتی و خصوصی

با سلام؛

در راستای اجرای قانون و آیین‌نامه مبارزه با پولشویی، خواهشمند است دستور فرمایید مجموعه‌ای شامل نمونه پرسشنامه‌های کارگزاران خارجی، که با هدف سنجش میزان پایبندی بانک‌های کشور به الزامات مربوط به شناسایی مشتریان، مبارزه با پولشویی و مقابله با تأمین مالی گروه‌های تروریستی به بانک‌های ایرانی ارسال می‌گردد، به همراه نمونه پرسشنامه ارسالی آن بانک به کارگزاران خارجی در این زمینه (در صورت وجود) جهت انجام بررسی‌های کارشناسی به این بانک ارسال گردد. ا/ی ۴۶۴۲۶۷

سید حمید پور محمدی

شماره: ۸۹/۳۲۵۳۲

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۲/۱۶

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی،
و مؤسسات اعتباری ارسال گردید.

احتراماً؛

پیرو بخشنامه شماره ۳۱۱۸/هـ مورخ ۱۳۸۷/۶/۳۰ این بانک مبنی بر
چگونگی شناسایی مشتریان مؤسسات اعتباری و به منظور اطمینان از اجرای
دقیق ماده ۲ و بند الف ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی، به
پیوست لوح فشرده و بروشور حاوی مشخصات "ویژگی‌های کنترلی در روی
کارت شناسایی ملی" ارسال می‌گردد.

مقتضی است ضمن ابلاغ مراتب به کلیه واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه،
تدابیر و تمهیدات لازم به منظور کنترل مشخصات مذکور توسط متصدیان امور
و کسب اطمینان از اصالت کارت شناسایی ملی مشتریان اتخاذ گردد.

خاطر نشان می‌گردد مسئولیت صحت احراز هویت مشتریان و اجرای مقررات
و بخشنامه‌های مربوطه بر عهده آن بانک/مؤسسه خواهد بود. ۴۸۱۹۵۸/

مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری

اداره مطالعات و مقررات بانکی

عبداله رحیم طرقی

حمید تهرانیفر

شماره: ۸۹/۹۲۸۱۶

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۵/۰۲

بخشنامه به کلیه صرافی‌ها

باسلام؛

به اطلاع می‌رساند به موجب ماده ۲۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی، خرید و فروش ارز به هر صورت از جمله پرداخت ریال در داخل و دریافت ارز در خارج کشور و بالعکس، تنها در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مجاز است و در غیر این صورت، خرید و فروش ارز غیر مجاز محسوب و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۷۴ - مجمع تشخیص مصلحت نظام است. از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند به منظور اطلاع عموم، مراتب به نحو مقتضی و در محل مناسبی از آن صرافی در معرض دید همگان قرار گیرد. /۵۵۱۰۸۰

مدیریت کل مقررات، مجوزها و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

مهناز بهرامی   عبدالمهدی ارجمندزاد

شماره: ۸۹/۹۲۸۰۵

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۵/۰۲

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۸۸/۲۱۰۰۶۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۸ در خصوص
ابلاغ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی به استحضار می‌رساند به موجب
ماده ۲۸ آیین نامه مذکور، خرید و فروش ارز به هر صورت از جمله پرداخت
ریال در داخل و دریافت ارز در خارج کشور و بالعکس، تنها در سیستم بانکی
و صرافی‌های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مجاز است و در غیر این صورت،
خرید و فروش ارز غیر مجاز محسوب و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات
حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۷۴ - مجمع تشخیص مصلحت
نظام است.

از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند به منظور اطلاع عموم، مراتب به نحو
مقتضی و در محل مناسبی از شعب در معرض دید همگان قرار گیرد. / ۵۵۱۰۷۵

مدیریت کل مقررات، مجوزها و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

مهناز بهرامی   عبدالمهدی ارجمندزاد

شماره: ۸۹/۱۲۸۰۰۳

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۶/۱۵

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

احتراماً، در اجرای ماده ۱۸ آئین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع
بخشنامه شماره ۸۸/۲۱۰۰۶۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۸ این بانک و بند ۴ از ششمین
صورتجلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۵/۱۸؛ کلیه بانک‌ها و
مؤسسات اعتباری باید با توجه به وسعت و گستردگی سازمانی خود، واحدی را
به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی ایجاد کرده؛ مشخصات تفصیلی کارکنان آن
را مطابق فرم پیوست به اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی
ایران ارسال نمایند.

شایان ذکر است وظایف این واحد در ماده ۱۹ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه
با پولشویی تشریح شده است. / ۵۸۹۸۲۷

مدیریت کل مقررات، مجوزها و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

مهناز بهرامی   عبدالمهدی ارجمندزاد

شماره: ۸۹/۲۷۱۶۳۷

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۰۸

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

همان گونه که استحضار دارند یکی از موضوعاتی که طی دهه‌های اخیر
در کانون توجه مجامع بین‌المللی و کشورهای مختلف قرار گرفته است، مقوله
پولشویی و شیوه مبارزه موثر با آن است.

پولشویی به فرآیندی اطلاق می‌شود که در طی آن، سعی می‌شود با پنهان
ساختن ماهیت و منشاء غیرقانونی مال حاصل از ارتکاب جرم، ظاهری قانونی و
مشروع به آن داده شده و به اصطلاح، مال حاصل از ارتکاب جرم، تطهیر شود.
مهمترین بستری که ممکن است برای انجام این فعالیت غیرقانونی، مورد سوء
استفاده پولشویان قرار گیرد بانک‌ها و موسسات اعتباری هستند. استفاده از
انواع خدمات و حساب‌های بانکی، بهره‌گیری از عناوین شرکت‌های مختلف،
اقدام به افتتاح حساب‌های متعدد و مدیریت آن از طریق واسطه‌های حرفه‌ای
و کارگزاران بانکی و ... از جمله اقداماتی هستند که افراد مزبور برای پنهان

نگه داشتن هویت و عملکرد خویش به آن‌ها متوسل می‌شوند. وقوع این قبیل تخلفات مالی، به ۳ دلیل مورد توجه دولت‌ها است. از دیدگاه کلان، این امر ممکن است توان پرداخت مالی بانک‌ها و نیز سلامت سیستم مالی و قابلیت اعتماد به آن را تهدید نماید. دوم آن که امکان دارد این موضوع، حاکی از ضعف کنترل‌های داخلی باشد که خود مستلزم دقت نظر مراجع نظارتی است و سوم آن که ممکن است تبعات بالقوه مربوط به شهرت و اعتماد، از یک موسسه خاص به تمام سیستم مالی گسترش یابد.

توسعه روزافزون خدمات و فن‌آوری‌های نوین در صنعت بانکداری — که به طور عمده با افزایش میزان پیچیدگی آن‌ها قرین بوده است — در روی دیگر خود، عملکرد پیچیده‌تر افراد متخلف و جنایتکار را در پی داشته است. از این رو، نخستین گام در مقابله با این پدیده؛ کسب شناختی مناسب و مکفی از نحوه اجرای این فرآیند و ابزارهای مورد استفاده پولشویان در انجام آن است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مرجع نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری کشور، از مدت‌ها پیش و به موازات صدور بخشنامه‌های مرتبط با این موضوع، اطلاع‌رسانی و توسعه ادبیات مربوط به مبارزه با پولشویی را سرلوحه کارهای خود قرار داد. از این رو و در انجام این رسالت مهم، این بانک طی سال‌های گذشته؛ بسیاری از اسناد کمیته نظارت بانکی بال را ترجمه و برای مدیران عامل محترم بانک‌ها و موسسات اعتباری کشور ارسال نمود که دسترسی به ترجمه این اسناد، از طریق رجوع به پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی نیز به نشانی WWW.CBI.IR (بخش نظارت بانکی)، امکان پذیر است.

مجموعه پیوست با عنوان «پدیده پولشویی، اقدامات بین‌المللی و راه کارهای ضدپولشویی» تلاش دیگری از سوی بانک مرکزی در نیل به این هدف است. در این مجموعه، پس از ارائه تعریف و مراحل مختلف پولشویی، به بررسی اقدامات بین‌المللی برای مقابله با پدیده مذکور و تجربیات کشورهای مختلف در این زمینه پرداخته شده است و سپس در ادامه، وظایف و راه کارهای سیستم مالی کشورها (بانک‌ها و موسسات مالی) برای مقابله با این پدیده مورد بررسی قرار

گرفته است. بخش پایانی مقاله نیز به اقدامات انجام شده برای مقابله با پدیده پول شویی در ایران اختصاص یافته است. با امید به آن که انتشار و توزیع آثاری از این قبیل، به بسط و تعمیق دانش بانکداری در نظام بانکی کشور بیانجامد، خواهشمند است دستور فرمایند این نوشتار جهت مطالعه و بهره برداری های لازم در اختیار واحد های ذی ربط قرار گیرد. ۷۴۹۸۶۷/د.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

مهناز بهرامی   عبدالمهدی ارجمندزاد

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش مبارزه با پولشویی، زیر عنوان گزیده پژوهش ها در زمینه مبارزه با پولشویی، مراجعه شود.

شماره: ۸۹/۲۷۹۸۰۳

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۱۶

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

پیرو بخشنامه‌های شماره ۳۱۱۸/ه مورخ ۱۳۸۷/۶/۳۰ و شماره ۸۹/۳۲۵۳۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۶ در خصوص چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری و در اجرای موثر آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به اطلاع می‌رساند:

در بررسی‌های انجام شده توسط بازرسان این بانک، بعضاً مشاهده شده است برخی بانک‌ها بر خلاف مقررات جاری و از طریق واسطه‌هایی همچون شرکت‌های ارایه دهنده خدمات پرداخت (PSP) و یا سایر شرکت‌های بازاریابی، اقدام به افتتاح حساب برای برخی مشتریان از جمله پذیرندگان پایانه‌های فروش (دستگاه‌های POS) می‌نمایند، بدون آن که در این رابطه، فرآیند مربوط به شناسایی مشتریان توسط متصدیان بانکی به طور صحیح و کامل طی شود. از آنجا که که اتخاذ روش مذکور (به خصوص ارسال اسامی مشتریان به صورت تجمعی توسط شرکت‌های فوق به بانک‌ها جهت افتتاح حساب و عدم شناسایی صحیح هریک از مشتریان توسط بانک/موسسه اعتباری)، بر

خلاف مقررات جاری است بدین وسیله تاکید می شود افتتاح هر گونه حساب و شناسایی مشتریان در آن بانک/موسسه باید وفق ضوابط و مقررات جاری و توسط مسئولین مربوط صورت پذیرفته و از واگذاری این امر به اشخاص ثالث به طور جد اجتناب شود. /۷۵۹۷۷۲

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد

مهناز بهرامی

شماره: ۹۰/۸۱۷۱

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۱/۲۰

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
بست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

یکی از موضوعاتی که در پولشویی و تامین مالی تروریسم کاربرد فراوانی دارد مقوله «بانک‌های پوسته‌ای» است. منظور از بانک پوسته‌ای که از آن با تعابیر دیگری همچون «بانک مجازی»، «بانک کاغذی»، «بانک صوری»، «بانک پوششی» و «بانک ظاهری» نیز یاد می‌شود بانکی است که دارای حضور فیزیکی (به معنای حضور مدیریت و بدنه اصلی آن) در کشوری که در آن مجوز گرفته و به ثبت رسیده است، نبوده؛ و به هیچ گروه ارائه‌کننده خدمات مالی که تحت نظارت موثر و یکپارچه‌ای قرار دارد نیز وابسته نباشد. اگرچه از عبارت «بانک پوسته‌ای» نباید الزاماً تعبیر و تفسیری منفی به عمل آورد لیکن توجه به این موضوع ضروری است که این قبیل بانک‌ها - به دلیل ویژگی‌هایی که از آن برخوردارند - دارای پتانسیل زیادی برای ورود به عملیات پولشویی و تامین

مالی تروریسم هستند. از این رو، برقراری روابط کارگزاری با آن‌ها مستلزم اتخاذ تدابیر ویژه‌ای است که در برخی کشورها، گاه تا ممنوعیت برقراری این گونه روابط با بانک‌های یاد شده پیش می‌رود. ضمن آن‌که مراجع نظارت بانکی در کشورهای ذی‌ربط نیز وظیفه دارند تا تدابیر لازم را برای نظارت موثر و یکپارچه بر آن‌ها اتخاذ نمایند تا بدین وسیله اطمینان حاصل شود که عملیات این قبیل بانک‌ها، تحت نظارت کامل است و مراجع نظارت بانکی در کشورهای مبدا یا مقصد نیز، نظارت بر آن‌ها را به امید یکدیگر رها نکرده‌اند. بدیهی است که در این میان، تبادل اطلاعات بین مراجع نظارت بانکی دو کشور، از اهمیت فراوانی برخوردار است.

نظر به اهمیت این موضوع، کمیته نظارت بانکی بال به عنوان یکی از مراجع پیشرو در زمینه توسعه و تعمیق مفاهیم نظارت بانکی، در ژانویه سال ۲۰۰۳ میلادی اقدام به انتشار سند مهمی در این زمینه با عنوان «بانک‌های پوخته‌ای و دفاتر اجاره‌ای» نمود که مشتمل بر رایه تعاریف هریک از مفاهیم مربوط بوده، به شناخت عمیق تری از این پدیده‌ها می‌انجامد. شناختی که همراه با معرفی مجموعه‌ای از تدابیری است که در مدیریت موثر روابط کارگزاری با بانک‌های پوخته‌ای (توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری که دارای روابط کارگزاری با آن‌ها هستند) و نظارت کارآمد بر این موسسات (از سوی مراجع نظارت بانکی)، به کار می‌آیند.

اهمیت سند مذکور موجب شد تا ترجمه آن در دستور کار اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد تا در کنار سایر اسنادی که تاکنون در این زمینه و توسط این بانک ترجمه و منتشر شده است؛ مرجع مناسبی را برای همکاران نظام بانکی و کارشناسان، محققان و دیگر اشخاص علاقمند به مباحث بانکی، نظارتی و مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم فراهم آورد (برای مطالعه ترجمه برخی از اسناد منتشره از سوی کمیته نظارت بانکی بال به پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا. به نشانی WWW.CBI.IR، بخش نظارت بانکی، زیرمجموعه «گزیده اصول کمیته نظارت بانکی بال (بازل)

برای نظارت بانکی موثر» مراجعه فرمایید. ترجمه سند پیوست نیز در قسمت «سایر اصول» همین زیرمجموعه قرار دارد.)
با امید به آن که انتشار و توزیع آثاری از این قبیل، به بسط و تعمیق دانش بانکداری در نظام بانکی کشور بیانجامد، خواهشمند است دستور فرمایند این نوشتار جهت مطالعه و بهره برداری های لازم در اختیار واحدهای ذی ربط قرار گیرد. ۵۷۸۱۶۲۸

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

مهناز بهرامی   **عبدالمهدی ارجمندزاد**

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش مبارزه با پولشویی، زیر عنوان ترجمه اسنادی در زمینه مبارزه با پولشویی، مراجعه شود.

شماره: ۹۰/۴۱۴۷۸

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۲/۲۶

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

با سلام؛

پیرو بخشنامه شماره ۸۸/۲۱۰۰۶۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۸ بانک مرکزی جمهوری
اسلامی ایران و در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و
آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ
۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه
با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به پیوست دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی
در موسسات اعتباری به شرح ذیل ابلاغ می شود:

۱- دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری در ۳۷
ماده و ۱۸ تبصره؛

۲- دستورالعمل نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر در ۱۱ ماده
و ۲ تبصره؛

۳- دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی در ۱۵ ماده
و ۴ تبصره؛

۴- دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات
اعتباری در ۱۰ ماده و ۴ تبصره؛

۵- دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام های پرداخت
و بانکداری الکترونیکی در ۲۱ ماده و ۳ تبصره؛

۶- دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک‌های پوخته ای در ۶ ماده و ۴ تبصره؛

۷- دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در ۸ ماده و ۱ تبصره؛ دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان مؤسسات اعتباری به نشانی پستی آنها در ۱۲ ماده و ۶ تبصره؛

۸- دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی مؤسسات اعتباری در ۴ ماده و ۱ تبصره؛

۹- آیین نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ در ۱۲ ماده و ۱۱ تبصره.
در این رابطه، ذکر نکات ذیل ضروری است:

الف- با عنایت به اینکه دستورالعمل موضوع بند ۱، صرفاً ناظر بر نحوه شناسایی مشتریان ایرانی مؤسسات اعتباری می‌باشد، لازم است این مؤسسات در شناسایی مشتریان خارجی همچنان برابر ضوابط مذکور در بخشنامه شماره ۳۱۱۸/هـ مورخ ۱۳۸۷/۶/۳۰ و شماره ۵۵۵۵۶ مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۶ این بانک عمل نمایند. بدیهی است پس از تصویب دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی مؤسسات اعتباری در شورای عالی مبارزه با پولشویی، مقررات جدید مبنای عمل قرار خواهد گرفت.

ب- ادارات مبارزه با پولشویی مؤسسات اعتباری وظیفه دارند تا تکالیف مقرر در دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی را به اجرا درآورند و بر حسن اجرای آن در واحدهای ذی ربط نظارت کنند.

پ- بازرسان اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی در قالب بازرسی های موردی و ادواری، بر حسن اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی در یکایک مؤسسات اعتباری نظارت نموده، گزارش پیشرفت هر یک از مؤسسات مذکور را به مراجع ذی ربط ارائه می نمایند.

ت- نظام کنترل داخلی، از مهمترین ارکان مبارزه با پولشویی در مؤسسات

اعتباری است. از این رو، شایسته است تا موسسات اعتباری، در تقویت نظام مزبور اهتمام جدی بورزند.

ث- مستند سازی موثر مدارک و اسناد و به خصوص تمامی تراکنش‌های مالی به گونه ای که امکان ردیابی وجوه و بازسازی تراکنش‌های مذکور در هر زمان ممکن باشد؛ از دیگر وظایفی خطیری است که اجرای دقیق آن می تواند به موسسه اعتباری در مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم یاری رساند.

ج- موسسه اعتباری باید در تمامی فرم‌های مربوط به ارائه خدمات به مشتریان، محل لازم برای درج نام و نام خانوادگی/ نام شخص حقوقی (حسب مورد)، نام پدر، شماره ملی/ شناسه ملی/ شماره اختصاصی اشخاص خارجی (حسب مورد) و کدپستی را تعبیه نماید.

چ- بدون تردید، آموزش کارکنان نقش موثری در توسعه ادبیات مبارزه با پولشویی و اجرای هرچه موثرتر و سریع تر دستورالعمل‌های مربوط در موسسات اعتباری دارد. از این رو، لازم است برای آموزش کارکنان، اهتمام لازم به عمل آمده و طی دوره‌های آموزشی در زمینه مبارزه با پولشویی در سوابق آموزشی کارکنان ثبت و نگهداری شود. در این زمینه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران سمینارها و دوره‌های آموزشی متنوعی را برنامه‌ریزی کرده است که جزئیات آن به تدریج به شبکه بانکی کشور اعلام خواهد شد.

با امید به آنکه اجرای موثر دستورالعمل‌های پیوست، بازتاب دیگری از عزم و اراده نظام بانکی کشور در مبارزه با پدیده شوم پولشویی در هر دو عرصه داخلی و بین‌المللی باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مجموعه پیوست به قید تسریع در اختیار تمامی واحدهای ذی ربط قرار گیرد. ۸۱۸۰۰۴ک

شماره: ۹۰/۵۹۱۲۰

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۳/۱۷

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

با سلام؛

احتراماً، با عنایت به استعلام برخی بانکها و موسسات اعتباری از این بانک
در خصوص سررسید اعتبار برخی کارت‌های شناسایی ملی، بدین وسیله مصوبه
مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱ هیئت محترم وزیران در خصوص اصلاح ماده(۹) آئین نامه
کاربردی شدن کارت شناسایی ملی جهت اطلاع و اقدام مقتضی اعلام می‌شود:
هیئت محترم وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱ بنا به پیشنهاد مشترک
وزارتخانه‌های کشور و ارتباطات و فن آوری اطلاعات و به استناد ماده(۶) قانون الزام
اختصاص شماره ملی و کد پستی برای کلیه اتباع ایران - مصوب ۱۳۷۶ - تصویب نمود:
ماده(۹) آئین نامه کاربردی شدن کارت شناسایی ملی، موضوع تصویب نامه
شماره ۵۳/۳۲۰ت/۳۸۱۹۶هـ مورخ ۱۳۸۷/۳/۵ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
«ماده ۹- اعتبار اولین کارتهای شناسایی ملی صادره طی سالهای ۱۳۸۰
لغایت ۱۳۸۳ تا پایان سال ۱۳۹۲ تمدید می‌گردد.»

با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند مصوبه مذکور به
کلیه واحدهای ذی ربط در آن بانک / موسسه اعتباری ابلاغ شود. / ۸۳۲۱۶۸

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد

مهناز بهرامی

شماره: ۹۰/۸۸۹۵۶

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۴/۱۹

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

همان گونه که استحضار دارند طی چند دهه‌ی اخیر صنعت بانکداری، سازمان‌های مالی و صنعت خدمات مالی کشورهای توسعه یافته، اقدامات قابل توجهی را در جهت مبارزه با پول‌شویی انجام داده‌اند. با وجود این، این گروه از مشاغل کماکان نسبت به جرم پول‌شویی آسیب پذیر می‌باشند، به ویژه با توجه به اینکه شیوه‌های پول‌شویی نیز با کمک پیشرفت فناوری و افزایش سرعت جریان‌های پولی در سطح جهان، بسیار مبتکرانه شده است. بر این اساس، سازمان‌های بین‌المللی درگیر مبارزه با پدیده پول‌شویی و تامین مالی تروریسم، پیوسته بانک‌ها و موسسات مالی در کشورهای مختلف را ترغیب می‌نمایند تا برنامه‌های موثری را علیه پول‌شویی و تامین مالی تروریسم به مورد اجرا گذارند. در این راستا، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مرجع نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری کشور و با هدف مبارزه با پول‌شویی و تامین مالی تروریسم از مدت‌ها پیش و به موازات صدور بخشنامه‌های مرتبط با موضوع مبارزه با پول‌شویی، اطلاع‌رسانی و توسعه ادبیات مربوط به این موضوع را سرلوحه کارهای خود قرار داد. هم‌اکنون نیز دسترسی به مقالات و کارهای تحقیقاتی در این خصوص از طریق رجوع به پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی به نشانی WWW.CBI.IR (بخش مبارزه با پول‌شویی)، امکان پذیر است.

مجموعه پیوست نیز با عنوان «راهبردهای اجرای برنامه موثر ضد پول‌شویی توسط سیستم بانکی» تلاش دیگری از سوی بانک مرکزی در نیل به این هدف است. در این مجموعه، پس از ارائه اصول اساسی یک نظام و برنامه موثر ضد پول‌شویی و تامین مالی تروریسم، به مبحث چگونگی حراست از سیستم مالی پرداخته می‌شود و سپس، الزامات اساسی اجرای یک برنامه موثر ضدپول‌شویی توسط سیستم بانکی مورد بحث قرار گرفته و نحوه اجرای الزامات فوق نیز ترسیم می‌شود.

با امید به آن که انتشار و توزیع آثاری از این قبیل، به بسط و تعمیق دانش بانکداری در نظام بانکی کشور بیانجامد، خواهشمند است دستور فرمایند این نوشتار جهت مطالعه و بهره برداری های لازم در اختیار واحدهای ذی ربط قرار گیرد. ۸۶۷۴۵۱/د.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

مهناز بهرامی   **عبدالمهدی ارجمندزاد**

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش مبارزه با پولشویی، زیر عنوان گزیده پژوهش‌ها در زمینه مبارزه با پولشویی مراجعه شود.

شماره: ۹۰/۱۰۸۷۴۲

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۵/۱۱

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

همانگونه که استحضار دارند یکی از موضوعات بسیار مهمی که هنگام برقراری روابط کارگزاری بانکی باید در مورد آن دقت ویژه‌ای به عمل آید، اطمینان از صحت و سلامت عملکرد بانک‌های طرف مقابل و به ویژه، حصول اطمینان از استقرار نظامی توانمند و کارآ در مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در آن‌ها است چرا که برقراری روابط کارگزاری با بانک‌هایی که در دام پولشویی گرفتار آمده‌اند - علاوه بر لطمه به شهرت و اعتبار بانک که مهمترین سرمایه آن است - متضمن ریسک‌های فراوانی است که از آن جمله می‌توان به ریسک قانونی اشاره نمود.

اهمیت این موضوع بدان حد است که گروه ویژه اقدام مالی (FATF) در توصیه‌های خود، بخشی را به روابط کارگزاری اختصاص داده است و در عرف بانکداری بین‌الملل نیز کلیه بانک‌های معتبر، قبل از شروع رابطه کارگزاری با دیگر بانک‌ها، با ارسال پرسشنامه‌ای از رعایت استانداردهای مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در آن‌ها اطمینان حاصل می‌نمایند.

به منظور تحقق موارد پیش گفته و در اجرای تبصره ۲ ماده ۲ "دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک‌های

پوسته ای"، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام به تهیه پرسشنامه جامعی در این زمینه نموده است که به پیوست نسخه ای از آن جهت استحضار و بهره برداری تقدیم می شود.

از این رو خواهشمند است دستور فرمایند واحدهای ذی ربط در آن بانک/ موسسه هنگام برقراری روابط کارگزاری با بانک های خارجی، نسخه ای از این پرسشنامه را برای تکمیل توسط آن ها ارسال نموده و این موضوع را در خصوص بانک های خارجی دیگری که پیش از این اقدام به برقراری روابط کارگزاری با آن ها کرده اند نیز جاری نمایند. همچنین لازم است واحدهای مسئول در آن بانک/ موسسه، گزارشی از عملکرد خود در این زمینه را در مقاطع زمانی ۶ ماهه برای اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال نمایند. /۸۹۳۲۹۴

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد

مهناز بهرامی

شماره: ۹۰/۱۷۳۰۲۹

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۷/۲۵

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

با سلام؛

همانگونه که استحضار دارند برابر مفاد ماده ۲۵ دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری (موضوع بند ۱ بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۶)، کلیه حسابهای فاقد شماره یا شناسه ملی باید حداکثر سه ماه پس از ابلاغ دستورالعمل یاد شده (تاریخ ۱۳۹۰/۰۵/۲۶) متوقف شده و تنها پس از ارائه شماره یا شناسه ملی از حسابهای مزبور، رفع اثر شود. از این رو به عنوان آخرین تذکر، یادآور می‌شود لازم است مفاد ماده فوق الذکر حداکثر تا تاریخ ۱ آبان ۱۳۹۰ به صورت کامل و در کلیه شعب آن بانک/موسسه اجرایی شود.

شایان ذکر است بر اساس مفاد تبصره (۳) ماده (۴) قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲، کلیه آئین‌نامه‌های اجرایی شورای عالی مبارزه با پولشویی برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌ربط لازم الاجرا بوده و متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضایی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.

همچنین یادآور می‌شود برابر ضوابط مندرج در دستورالعمل احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره موسسات اعتباری، عدم رعایت قوانین و مقررات از جمله شرایط سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران موسسات اعتباری می‌باشد. / ۹۵۷۳۱۶

سید حمید پور محمدی

شماره: ۹۰/۱۹۰۹۵۹

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۸/۱۴

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

با سلام؛

پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۱۷۳۰۲۹ مورخ ۱۳۹۰/۷/۲۵ در خصوص لزوم رعایت مفاد ماده ۲۵ دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری (موضوع بند ۱ بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۶) مبنی بر توقف حساب‌های فاقد شماره یا شناسه ملی و از سرگیری فعالیت آن‌ها تنها پس از ارائه شماره‌های یاد شده از سوی مشتریان حقیقی یا حقوقی موسسات اعتباری و با توجه به استعلام به عمل آمده از سوی برخی بانک‌ها در خصوص گستره شمول اشخاص حقوقی مشمول به استحضار می‌رساند مفاد بخشنامه یاد شده صرفاً ناظر بر اشخاص حقیقی (در مورد شماره ملی) و نیز اشخاص حقوقی (در مورد شناسه ملی) است که در اداره کل ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری به ثبت می‌رسند. از این رو، بخشنامه یاد شده شامل موسسات و تشکیلات دولتی و بلدی نظیر وزارت خانه‌ها، سازمان‌های دولتی، شهرداری‌ها و نیز دانشگاه‌ها، مساجد، مدارس و موارد مشابه نمی‌شود.

خواهشمند است دستور فرمایند ضمن ابلاغ مراتب به واحدهای ذی‌ربط،

بخشنامه‌ها | ۲۲۱

در اسرع وقت گزارشی از عملکرد آن بانک/ موسسه در زمینه اجرای بخشنامه
فوق‌الذکر برای این اداره ارسال شود. / ۹۸۴۲۴۲

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد   **فرید کیان**

توضیح: به موجب بخشنامه شماره ۹۱/۷۵۳۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۲۷، مفاد این بخشنامه
اصلاح شده است.

شماره: ۹۰/۲۲۱۶۱۷

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۹/۲۱

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

با احترام؛

پیرو بخشنامه صادره از سوی وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و رئیس شورای عالی مبارزه با پولشویی و در اجرای مصوبه یازدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۲۵ شورای عالی مبارزه با پولشویی در بانکها و موسسات اعتباری بر ایجاد اداره مستقلی تحت عنوان اداره مبارزه با پولشویی در بانکها و موسسات اعتباری که مستقیماً زیر نظر مدیر عامل فعالیت نماید، خواهشمند است دستور فرمایند نتیجه اقدامات انجام شده در این خصوص به همراه نمودار سازمانی اداره مذکور که بیانگر تعداد نفرات پیش‌بینی شده و نیز آخرین وضعیت کارکنان شاغل در آن شامل اسامی و سمت هریک از افراد به انضمام نمودار سازمانی آن بانک/موسسه (Top Chart) می‌باشد را در اسرع وقت برای این اداره ارسال نمایند. ۱۰۱۲۳۲۸/

اداره مبارزه با پولشویی

سعید علی اکبری

عبدالمهدی ارجمندزاد

شماره: ۹۰/۲۳۷۰۸۹

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۰۶

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه شرکت‌های لیزینگ ارسال گردید.

در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی مصوب مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به اطلاع می‌رساند دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی در موسسات اعتباری طی بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۶ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شده است که دستورالعمل‌های مذکور در زیر مجموعه بخشنامه‌ها از بخش مبارزه با پولشویی پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به نشانی: WWW.CBI.IR قرار گرفته‌اند. از آنجا که در بسیاری از دستورالعمل‌های مذکور، شرکت‌های لیزینگ نیز جزو اشخاص مشمول می‌باشند لذا مقتضی است آن شرکت ضمن اجرای تکالیف مقرر در این دستورالعمل‌ها، بر حسن اجرای دقیق آن‌ها نیز نظارت جدی نماید. ۱۰۱۵۳۸۹/

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد سعید علی‌اکبری

توضیح: بخش مبارزه با پولشویی پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا، به زیر مجموعه نظارت بانکی در پایگاه مذکور منتقل شده است.

شماره: ۹۰/۲۳۷۰۹۱

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۰۶

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه صندوق‌های قرض الحسنه ارسال گردید.

در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی مصوب مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به اطلاع می‌رساند، دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی در موسسات اعتباری طی بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۶ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شده است که دستورالعمل‌های مذکور در زیر مجموعه بخشنامه‌ها از بخش مبارزه با پولشویی پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به نشانی: WWW.CBI.IR قرار گرفته‌اند. از آنجا که در بسیاری از دستورالعمل‌های مذکور، صندوق‌های قرض الحسنه نیز جزو اشخاص مشمول می‌باشند لذا مقتضی است آن صندوق ضمن اجرای تکالیف مقرر در این دستورالعمل‌ها، بر حسن اجرای دقیق آن‌ها نیز نظارت جدی نماید. /۱۰۱۵۳۷۵

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد سعید علی اکبری

توضیح: بخش مبارزه با پولشویی پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا، به زیر مجموعه نظارت بانکی در پایگاه مذکور منتقل شده است.

شماره: ۹۰/۲۷۴۵۰۸

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۱/۱۷

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

باسلام؛

پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۹۰/۲/۲۶ بانک مرکزی جمهوری
اسلامی ایران و در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و
آیین‌نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ
۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون
مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به پیوست دستورالعمل‌های ذیل که
در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به
تصویب رسیده است، جهت استحضار و اجرای موثر در آن بانک/موسسه ابلاغ
می‌شود:

- ۱- دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری در
۲۲ ماده و ۱۴ تبصره؛
- ۲- دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به
اشخاص سیاسی خارجی در موسسات اعتباری در ۱۲ ماده و ۶ تبصره؛
- ۳- دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی‌ها در ۲۰ ماده و ۱۱
تبصره.

در این رابطه، ذکر نکات ذیل ضروری است:

الف - همان‌گونه که ملاحظه می‌فرمایند، دو دستورالعمل نخست ناظر بر

مؤسسات اعتباری از جمله بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی (به شرح تعریف ارایه شده در بخش تعاریف هر یک از آن‌ها) بوده و دستورالعمل سوم ناظر بر صرافی‌ها است. از این رو، بانک‌هایی که دارای صرافی هستند باید علاوه بر ابلاغ دو دستورالعمل نخست به واحدهای ذی ربط، دستورالعمل سوم را نیز جهت اجرا به صرافی‌های تابعه ابلاغ نمایند.

ب - مؤسسات اعتباری باید حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این بخشنامه (زمان اجرا)، ضوابط مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی مؤسسات اعتباری (موضوع بند ۱ فوق) را مبنای شناسایی این اشخاص قرار دهند و از این رو پس از طی زمان یاد شده، ضوابط مذکور در بخشنامه‌های شماره ۳۱۱۸/ه مورخ ۱۳۸۷/۶/۳۰ و ۵۵۵۵۶ مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۶ این بانک برای شناسایی مشتریان خارجی، ملغی می‌شود.

در پایان، ضمن تاکید مجدد بر رعایت بندهای «ب» تا «چ» بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۶ این بانک، خواهشمند است دستور فرمایند مجموعه پیوست به قید تسریع در اختیار تمامی واحدهای ذی ربط قرار گیرد. ۱۰۷۶۷۸۳/

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنزاد   سعید علی‌اکبری

شماره: ۹۱/۲۹۷۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۱/۰۹

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو دستورالعمل‌های ابلاغی مبارزه با پولشویی و در اجرای دقیق
مفاد ماده ۱۲ دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری
و همچنین ماده ۹ دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات
اعتباری، خواهشمند است ترتیبی اتخاذ فرمایند تا از ابتدای سال ۱۳۹۱ کلیه
خدمات ارائه شده در موسسات اعتباری (به ویژه هرگونه واریز و برداشت وجه)،
منوط به اخذ یکی از شماره‌های فراگیر مشتریان (شماره ملی، شناسه ملی و
یا شماره اختصاصی اشخاص خارجی) و ثبت آن در سامانه‌های مرتبط شود به
گونه‌ای که بازسازی عملیات بانکی صورت گرفته از طریق سامانه‌های یکپارچه
بانک‌ها و موسسات اعتباری امکان پذیر باشد. ۱۱۲۱۳۲۳/

اداره مبارزه با پولشویی

فرید کیان

عبدالمهدی ارجمندنزاد

شماره: ۹۱/۲۲۸۷۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۲/۰۳

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌گردد.

باسلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند یکی از مقولاتی که در مبادلات برون مرزی از اهمیت فراوانی برخوردار بوده و در استانداردهای بین‌المللی ناظر بر مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم نیز بر آن تاکید زیادی شده است، شناسایی کافی هویت فرستنده و ذینفع وجوه در پرداخت‌های الکترونیکی است. از این رو، از بانک‌ها و موسسات مالی درخواست شده است در روابط کارگزاری خود با سایر موسسات و به طور اخص در نقل و انتقالات الکترونیکی برون مرزی، هویت کامل فرستنده و ذینفع وجه و نیز ماهیت کسب و کار آنها، همچنین هدف آنها از این نقل و انتقال را مشخص نمایند. اطلاعات مورد اشاره در فرآیند نقل و انتقال الکترونیکی برون مرزی وجوه، باید به صورت استاندارد در فرمت‌های سوئیفت درج شده و در تمامی مراحل نقل و انتقال، همراه پیام باشند.

نظر به اهمیت این موضوع، کمیته نظارت بانکی بال به عنوان یکی از مراجع پیشرو در زمینه گسترش مفاهیم نظارت بانکی، در ماه می سال ۲۰۰۹ میلادی اقدام به انتشار سند مهمی در این زمینه با عنوان «شناسایی کافی و شفافیت در پیام‌های پرداخت پوششی در نقل و انتقالات برون مرزی وجوه» نمود که مشتمل بر ارایه تعاریف هریک از مفاهیم مربوط بوده، به شناخت عمیق تری از این پدیده‌ها می‌انجامد. شناختی که همراه با معرفی مجموعه تدابیری است که

در مدیریت موثر روابط کارگزاری با سایر بانک‌ها و نظارت کارآمد بر این روابط (از سوی مراجع نظارت بانکی)، به کار می‌آیند. اهمیت سند مذکور موجب شد تا ترجمه آن در دستور کار اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد تا در کنار سایر اسنادی که تاکنون در این زمینه و توسط این بانک ترجمه و منتشر شده است؛ مرجع مناسبی را برای همکاران نظام بانکی و کارشناسان، محققان و دیگر اشخاص علاقمند به مباحث بانکی، نظارتی و مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم فراهم آورد (برای مطالعه ترجمه برخی از اسناد منتشره در این زمینه به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا. به نشانی WWW.CBI.IR، بخش مبارزه با پولشویی، زیرمجموعه ترجمه اسنادی در زمینه مبارزه با پولشویی مراجعه فرمایید).

با امید به آن که انتشار و توزیع آثاری از این قبیل، به بسط و تعمیق دانش بانکداری در نظام بانکی کشور بیانجامد، خواهشمند است دستور فرمایند این نوشتار جهت مطالعه و بهره برداری‌های لازم در اختیار واحدهای ذی‌ربط قرار گیرد. ۱۱۵۲۱۲۴/

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد
رضا محمدزاده قره‌باغی

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا. به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش مبارزه با پولشویی، زیر عنوان ترجمه اسنادی در زمینه مبارزه با پولشویی مراجعه شود.

شماره: ۹۱/۳۶۹۷۸

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۲/۱۷

پیوست: ندارد

- جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد، ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
- جناب آقای رحیمی، معاون اول محترم رئیس جمهور
- جناب آقای دکتر لاریجانی، ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
- حضرت آیت الله هاشمی رفسنجانی، ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام
- حضرت آیت الله لاریجانی، ریاست محترم قوه قضائیه
- جناب آقای دکتر شمس‌الدین حسینی، وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی
- جناب آقای سعید جلیلی، دبیر محترم شورای عالی امنیت ملی
- جناب آقای محمد ابراهیم نکونام، رئیس محترم کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی
- حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین حیدر مصلحی، وزیر محترم اطلاعات و عضو شورای عالی مبارزه با پولشویی
- جناب آقای نجار، وزیر محترم کشور و عضو شورای عالی مبارزه با پولشویی
- جناب آقای دکتر غضنفری، وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت و عضو شورای عالی مبارزه با پولشویی
- جناب آقای دکتر بختیاری، وزیر محترم دادگستری

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند در اجرای موثر قانون و مقررات مبارزه با پولشویی به خصوص ماده (۱۲) دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی و همچنین ماده (۹) دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری؛ اداره مبارزه با پولشویی این بانک طی بخشنامه‌ای، بانک‌ها و موسسات

اعتباری را ملزم نموده است تا از ابتدای سال ۱۳۹۱، ارائه خدمات بانکی و اعتباری به مشتریان این موسسات (به‌ویژه هر گونه واریز و برداشت وجه)، منوط به اخذ یکی از شماره‌های فراگیر مشتریان (شماره ملی، شناسه ملی و یا شماره اختصاصی اشخاص خارجی) و ثبت آن در سامانه‌های مربوط شود. /۱۱۶۲۲۰۸

محمود بهمنی

واحد اقدام کننده: اداره مبارزه با پولشویی

شماره: ۹۱/۵۲۵۹۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۳/۰۲

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

باسلام و احترام؛

همان گونه که استحضار دارند در چند دهه اخیر، دانش بانکداری اسلامی
گسترش فوق العاده‌ای در جهان یافته است به گونه ای که در حال حاضر، این
شیوه بانکداری در بسیاری از کشورهای اسلامی بر شیوه بانکداری سنتی پیشی
گرفته و حتی در کشوری همچون ایران، به تنها شیوه رایج بانکداری بدل شده
است.

دستیابی به این موفقیت، مرهون تلاش طیف گسترده ای از اندیشمندان و
محققان اسلامی است که چه به صورت فردی و چه در قالب تلاش های جمعی و
از طریق انجمن ها و موسسات و ... همواره در تلاش بوده اند تا ضمن گسترش و
تعمیق مفاهیم و نظریات بانکداری اسلامی، جامه عمل نیز به تن آن‌ها پوشانیده
و این واقعیت را در عمل به اثبات برسانند که نظریات مذکور، در سطح جامعه
نیز قابل اجرا بوده و مفاهیمی صرفاً نظری نیستند.

یکی از مجامع فعال در عرصه بانکداری اسلامی، هیات خدمات مالی اسلامی
(Islamic Financial Services Board=IFSB) است. این هیات که متشکل از
مراجع نظارت مالی کشورهای مختلف - عمدتاً اسلامی - است بر آن است تا با
تدوین استانداردهای مالی اسلامی، به یاری موسساتی بپردازد که در این عرصه
فعالیت دارند. طی چند سالی که از آغاز به کار این هیات می‌گذرد، این نهاد

توانسته است تا با تهیه و ارائه استانداردهای مالی اسلامی - همگام با تحولات عرصه بانکداری و در چارچوب احکام اسلامی - منشاء خدمات گسترده‌ای باشد. از جمله اسناد منتشره از سوی این هیات، دو سند بسیار مهم با عناوین:
- اصول راهنمای مدیریت ریسک برای موسسات ارائه دهنده خدمات مالی اسلامی (IFSB1)؛

- اصول راهنمای حاکمیت شرکتی برای موسسات ارائه دهنده خدمات مالی اسلامی (IFSB3)؛

است که نظر به اهمیت موضوعات مطروحه در آن‌ها، ترجمه این دو سند در دستور کار مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی قرار گرفت که به پیوست، نسخه‌ای از ترجمه هر یک از این اسناد، جهت استحضار و بهره برداری تقدیم می‌شود (ترجمه این اسناد در پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی به نشانی: WWW.CBI.IR، بخش نظارت بانکی، زیر مجموعه گزیده پژوهش‌ها در زمینه بانکداری و نظارت بانکی نیز قابل دسترسی است).

با امید به آن که انتشار و توزیع آثاری از این قبیل، به بسط و تعمیق دانش بانکداری در نظام بانکی کشور بینجامد، خواهشمند است دستور بفرمایند این نوشتار جهت مطالعه و بهره برداری‌های لازم در اختیار واحد‌های ذی ربط قرار گیرد. /۱۱۸۴۵۶۳

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

امیر حسین امیرآزاد   **عبدالمهدی ارجمندزاد**

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش گزیده پژوهش‌ها در زمینه بانکداری و نظارت بانکی مراجعه شود.

شماره: ۹۱/۵۵۵۹۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۳/۰۴

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۶ و ۹۰/۲۷۴۵۰۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۷ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای موثر قانون، آیین نامه اجرایی و دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی به ویژه «دستورالعمل نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر» و «دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی» به استحضار می‌رساند یکی از عوامل اصلی در ارتقای سطح اثر بخشی و کارایی نظام مبارزه با پولشویی در بانک‌ها و موسسات اعتباری، امکان بازسازی نظام مند تمامی تراکنش‌ها و عملیات بانکی مورد نظر است به گونه‌ای که بتوان با تشکیل یک زنجیره به هم پیوسته و متوالی از مجموعه تراکنش‌های مربوط به یک عملیات، مسیر نقل و انتقال وجوه مورد نظر را ردیابی و ابزارهای پرداخت آن را شناسایی نمود. بدیهی است که تحقق این امر مستلزم استقرار نظامی جامع، توانمند و یکپارچه از تراکنش‌ها و بهره‌گیری از نرم افزارهای مناسبی است که بتوانند اطلاعات را در کمترین زمان ممکن پردازش نموده، مسیر نقل و انتقال وجوه را به درستی ترسیم کرده و امکان بازسازی تراکنش‌های مربوط را فراهم آورند. به منظور نیل به این هدف، مقتضی است بانک‌ها و موسسات اعتباری حداکثر

ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، نسبت به ایجاد قابلیت‌های ذیل در سامانه های بانکی خود اقدام نمایند:

۱- تمامی موسسات اعتباری باید نسبت به پیاده سازی فیلدهای اطلاعاتی مندرج در فرم پیوست این بخشنامه در سامانه‌های بانکی خود اقدام نموده و برای هر یک از عملیات بانکی و ابزارهای مورد استفاده، یک کد منحصر به فرد اختصاص دهند. همچنین لازم است برای هر یک از کدهای مزبور که بیانگر عملیات و ابزارهای مورد استفاده هستند، اطلاعات متناظر آن اخذ شده؛ در فیلدهای اطلاعاتی مورد نیاز(الزامی) و به همراه سایر توضیحات تکمیلی اعلام شده در فرم مذکور، ارایه شوند.

۲- لازم است نرم افزارها از این قابلیت برخوردار باشند که هر تراکنش را به طور سیستمی با ثبت مربوط در دفاتر کل و معین در سامانه های بانکی مرتبط نموده و برای هر ابزار بانکی، یک شماره مرجع(Reference) اختصاص دهند.

۳- لازم است نرم افزارها به گونه ای طراحی گردند که در هنگام ثبت تراکنش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر، ورود شماره سریال «فرم واریز وجه نقد بیش از سقف مقرر» مربوط، برای کاربر الزامی باشد.

۴- به منظور پیشگیری از پرداخت نقدی وجوه بیش از سقف مقرر، لازم است نرم افزارها به گونه ای طراحی شوند تا فاقد چنین قابلیت‌هایی بوده و در صورت استفاده از سایر ابزارهای پرداخت(مانند چک رمزدار)، شماره سریال چک به طور خودکار تولید و تخصیص داده شود و امکان ثبت آن به صورت دستی وجود نداشته باشد. همچنین کاربر ملزم به تکمیل سایر اطلاعات مورد نیاز(الزامی) به شرح جدول پیوست می‌باشد.

۵- موسسات اعتباری باید نرم افزارهای خود را به گونه ای طراحی نمایند که به محض ورود اطلاعات مربوط به شماره حساب، شعبه و بانک طرف تراکنش در سیستم، شماره شبا(در بخش فیلدهای مورد نیاز) به طور خودکار ایجاد و ثبت شده و نیازی به اخذ شماره شبا از مشتری نباشد.

همان گونه که پیش از این گذشت، مجموعه تدابیر فوق باید به گونه ای باشد

که امکان ردیابی وجوه و مسیر نقل و انتقال آن و نیز ابزارهای مورد استفاده در هر مرحله از نقل و انتقال را به خوبی مشخص نماید. شایان ذکر است به منظور توجیه هر چه دقیق تر همکاران دست اندرکار در بانک ها و موسسات اعتباری برای اجرای موارد فوق، جلسه ای در آینده نزدیک و با حضور مدیران و کارشناسان واحد اطلاعات مالی برگزار خواهد شد که تاریخ و جزئیات آن متعاقبا به اطلاع خواهد رسید. /۱۱۸۸۳۰۸

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد   رضا محمدزاده قره باغی

شماره: ۹۱/۷۵۳۲۴

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۳/۲۷

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پیست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۰/۱۷۳۰۲۹ مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۲۵ و شماره ۹۰/۱۹۰۹۵۹ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ مبنی بر توقف حساب‌های فاقد شماره یا شناسه ملی و از سرگیری فعالیت آن‌ها تنها پس از ارائه شماره‌های یاد شده و با توجه به اجرایی شدن آیین نامه «اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی» از اوایل سال جاری به استحضار می‌رساند؛ به موجب اطلاع مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۰۹ هیات ماده (۱۶) آیین نامه یاد شده (مندرج در پایگاه اطلاع رسانی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور/ زیرپرئال معاونت نوسازی و تحول اداری/ زیر بخش اخبار معاونت؛ تصویر پیوست)، این امکان فراهم شده است تا تمامی اشخاص حقوقی از جمله موسسات و تشکیلات دولتی و بلدی نظیر وزارت‌خانه‌ها، سازمان‌های دولتی، شهرداری‌ها و نیز دانشگاه‌ها، مساجد، مدارس و موارد مشابه که پیش از این و به موجب بخشنامه شماره ۹۰/۱۹۰۹۵۹ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ این بانک از شمول ارائه شناسه ملی به بانک‌ها و موسسات اعتباری مستثنی شده بودند، بر اساس ساز و کار مربوط و از طریق رابطین اشخاص مشمول، نسبت به اخذ شناسه ملی اقدام نمایند.

از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند شعب و واحدهای ذی‌ربط در آن بانک / موسسه - ضمن اطلاع رسانی مناسب به مشتریان ذی‌ربط - ترتیبی اتخاذ

نمایند تا این اشخاص حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۱/۰۶/۰۱، اقدام به اخذ شناسه ملی و ارائه به آن بانک / موسسه اعتباری نمایند.

بدیهی است ارائه هر گونه خدمت به اشخاص حقوقی مشمول - پس از تاریخ اعلام شده - ممنوع بوده و بانک / موسسه اعتباری موظف به توقف عملیات حساب‌های فاقد شناسه ملی می‌باشد (از سرگیری فعالیت این قبیل حساب‌ها، منوط به ارائه شناسه ملی از سوی این اشخاص است).

از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید فوریت به تمامی واحدهای ذی‌ربط در آن بانک / موسسه ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت شود. / ۱۳۹۸/۰۲/۲۰

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد   رضا محمدزاده قره‌باغی

شماره: ۹۱/۱۱۱۱۳۱

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۴/۳۱

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۷۵۳۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۲۷ موضوع
شناسه ملی برخی از اشخاص حقوقی ایرانی که پیش‌تر و به موجب بخشنامه
شماره ۹۰/۱۹۰۹۵۹ مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۱۴ این بانک از شمول ارائه شناسه ملی
به بانک‌ها و موسسات اعتباری مستثنی شده بودند، خواهشمند است دستور
فرمایند ضمن اعلام آخرین اقدامات به عمل آمده در این زمینه، یک نسخه از
بخشنامه/دستورالعمل ابلاغی به شعب و واحدهای آن بانک / موسسه را به این
اداره ارسال نمایند. /۱۲۴۸۲۵۳

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد   **رضا محمدزاده قره‌باغی**

شماره: ۹۱/۱۱۳۲۸۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۵/۰۲

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، به اطلاع می‌رساند به منظور تسریع در پیشبرد امور مربوط به مبارزه
با پولشویی و تامین مالی تروریسم و ایجاد هماهنگی بیشتر بین بانک‌های کشور
در این زمینه، در نظر است تا کمیسیونی متشکل از نمایندگان بانک‌های کشور
تشکیل شود.

از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند پیشنهادات خود را در این زمینه،
در اسرع وقت و به صورت مکتوب برای این اداره ارسال نمایند. ۱۳۳۰۷۴۹/

اداره مبارزه با پولشویی

عبدال مهدی ارجمندزاد
علیرضا مظفری

شماره: ۹۱/۱۲۵۴۴۵

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۵/۱۲

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
بست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو نامه شماره ۹۰/۲۵۲۷۸۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۱ این بانک در خصوص دوره آموزشی تربیت مدرس مبارزه با پولشویی و لزوم توسعه آموزش در این زمینه به منظور آشنایی کلیه کارکنان سیستم بانکی کشور، خواهشمند است ضمن تکمیل جدول ذیل، برنامه‌های آموزشی آتی و در حال اجرای خود را نیز به این اداره ارسال نمایید.

پیش‌تر از دستور تسریعی که در این زمینه صادر می‌فرمایند، سپاسگزاری

می‌شود. / ۱۲۴۳۸۷۳

توضیحات	آموزش دیدگان سال جاری	افراد آموزش دیده قبل از سال ۹۱	تعداد پرسنل		تعداد شعب
			شعب	کل بانک	

اداره مبارزه با پولشویی

علیرضا مظفری

عبدالمهدی ارجمندنزاد

شماره: ۹۱/۱۴۱۹۹۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۵/۳۱

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند به منظور اجرای موثر مفاد بخشنامه شماره
۹۱/۵۵۵۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۳/۴ مبنی بر ایجاد قابلیت‌های لازم در سامانه‌های
بانکی با هدف ارتقای سطح اثربخشی و کارآیی نظام مبارزه با پولشویی در بانک‌ها
و موسسات اعتباری و از طریق امکان‌بازسازی نظام مند تمامی تراکنش‌ها و
عملیات بانکی مورد نظر، جلسه‌ای در روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۵/۲۵ و با
حضور رئیس محترم مرکز اطلاعات مالی شورای عالی مبارزه با پولشویی و
برخی از مدیران و کارشناسان محترم ذی‌ربط بانک‌ها و موسسات اعتباری و
نیز شرکت‌های نرم‌افزاری طرف قرارداد با آن‌ها برگزار گردید و پس از بحث و
بررسی پیرامون ابعاد مختلف فنی نحوه اجرای بخشنامه صدرالذکر، مقرر شد تا
تمامی بانک‌ها و موسسات اعتباری - حداکثر تا تاریخ ۱۵ آبان ماه سال جاری
- مفاد بخشنامه مذکور را عملیاتی نمایند.

از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند تمامی مدیران، کارشناسان و دست‌اندرکاران ذی‌ربط در آن بانک/ موسسه و نیز شرکت‌های نرم‌افزاری طرف قرارداد؛ با در اولویت قرار دادن این طرح، نسبت به اجرای موثر آن تا تاریخ یاد شده اقدامات لازم را به عمل آورند.

اداره مبارزه با پولشویی

علیرضا مظفری

عبدالمهدی ارجمندنژاد

شماره: ۹۱/۱۵۷۳۵۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۶/۱۹

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

از آنجا که مقرر گردیده عملکرد نظام بانکی در اجرای قانون مبارزه با پولشویی،
آیین نامه های اجرایی و دستورالعمل‌های مربوط، مورد ارزیابی نهادهای نظارتی
ذیربط قرار گیرد، خواهشمند است دستور فرمایند به قید تسریع گزارش‌های
ذیل را تهیه نموده و ترتیبی اتخاذ نمایند که پاسخ مقتضی حداکثر تا روز سه
شنبه مورخ ۲۱ شهریور ۱۳۹۱ به این اداره تحویل شود.

۱- گزارشی در خصوص اقدامات بعمل آمده وفق ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی
قانون مبارزه با پولشویی - انجام اقدامات لازم در خصوص مشتریان آن بانک،
پیش از ابلاغ آیین نامه.

۲- گزارشی از عملکرد بانک متبوع در خصوص تهیه نرم افزار مبارزه با
پولشویی.

۳- تصویری از ساختار سازمانی واحد مبارزه با پولشویی آن بانک به همراه

نام، تحصیلات، سابقه کار، سمت و تلفن مدیر و پرسنل هر یک از بخشهای زیر مجموعه در قالب یک جدول.

۴- گزارشی در مورد عملکرد آن بانک در خصوص تعیین سطح فعالیت مشتریان قبلی - براساس سوابق موجود (موضوع ماده ۱۰ دستور العمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری).

۵- گزارشی در خصوص عملکرد آن بانک در مورد حصول اطمینان از عدم ایجاد رابطه کارگزاری با بانک های پوسته ای.

۶- گزارشی در خصوص اقدامات بعمل آمده (ساز و کار اتخاذ شده) توسط بانک متبوع در مورد ماده ۸ دستورالعمل نحوه مراقبت از افراد مظنون.

۷- گزارشی از اقدامات و عملکرد آن بانک در مورد ارزیابی کشورهای که در آنها دارای واحدهای برون مرزی می‌باشید - وفق ماده ۵ دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون سازمانی موسسات اعتباری.

۸- گزارشی از سایر اقدامات بعمل آمده توسط آن بانک برای مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم. /۱۲۹۶۷۷۸

اداره مبارزه با پولشویی

رضا محمدزاده قره‌باغی   علیرضا مظفری

شماره: ۹۱/۱۶۱۳۳۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۶/۲۳

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۱/۵۵۵۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۳/۴ و شماره ۹۱/۱۴۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۵/۳۱ و در اجرای بخش دوم توافقات انجام شده در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۵/۲۵ که با حضور رئیس محترم مرکز اطلاعات مالی شورای عالی مبارزه با پولشویی و برخی از مدیران و کارشناسان محترم ذی‌ربط بانک‌ها و موسسات اعتباری و نیز شرکت‌های نرم‌افزاری طرف قرارداد با آن‌ها برگزار شد و به موجب آن مقرر گردید بانک‌ها و موسسات اعتباری حداکثر تا پایان دی ماه سال جاری اقدام به تهیه برنامه‌های نرم‌افزاری مبارزه با پولشویی نمایند؛ خواهشمند است دستور فرمایند واحدهای ذی‌ربط در آن بانک/موسسه و نیز شرکت‌های نرم‌افزاری طرف قرارداد؛ برنامه‌های نرم‌افزاری مذکور را در چارچوب شاخص‌های پیوست تهیه و عملیاتی نمایند. همچنین نظر به لزوم تسریع در پیاده‌سازی و اجرای برنامه‌های مزبور، خواهشمند است ترتیبی اتخاذ

فرمایند تا تهیه، پیاده سازی و اجرای این برنامه‌ها در اولویت خاص قرار داده شود.

شایان ذکر است به منظور حصول اطمینان از عملیاتی شدن بخشنامه مذکور، بازرسان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از تاریخ یاد شده اقدام به بازرسی از آن بانک/موسسه و ارزیابی برنامه‌های نرم افزاری مذکور در چارچوب شاخص‌های پیوست می نمایند. /۱۳۰۳۷۶۳

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد   **رضا محمدزاده قره‌باغی**

شماره: ۹۱/۱۷۷۹۱۱

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۷/۱۰

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۷۵۳۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۷ مبنی بر لزوم اجرای آیین‌نامه «اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی» و توقف عملیات حساب‌های فاقد شناسه ملی از تاریخ ۱۳۹۱/۶/۱ و با قدردانی از اقدامات انجام شده در این زمینه، مجدداً بر اهمیت فراگیر نمودن شناسه ملی در کلیه فعالیت‌های آن بانک/موسسه - به عنوان مبنای اصلی تولید کد اقتصادی و ابزار موثری برای ارتباط سیستم‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی در بخش اقتصادی و مالی - و ضرورت اجرای دقیق و موثر بخشنامه مذکور؛ تاکید می‌شود.

از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند مسئولین ذی ربط، آخرین وضعیت مشتریان حقوقی در آن بانک/موسسه و وضعیت حساب آن‌ها (فعال، متوقف) را برای این اداره ارسال نمایند و چنانچه برخی از مشتریان آن بانک/موسسه، موفق به اخذ شناسه ملی نشده و حساب آن‌ها - بر خلاف مفاد بخشنامه مذکور - فعال

بوده و به آن‌ها خدمات بانکی ارائه می‌شود، مراتب را با ذکر دلیل و مشخصات دقیق مشتری به این اداره گزارش نمایند تا اقدامات لازم در این زمینه به عمل آید. /۱۳۱۸۸۶۲

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد   رضا محمدزاده قره‌باغی

شماره: ۹۱/۱۹۶۹۰۳

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۷/۲۶

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، بدینوسیله به استحضار می‌رساند در پانزدهمین جلسه شورای عالی
مبارزه با پولشویی که در روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۱/۷/۲۵ برگزار شد گزارشی از
عملکرد و میزان پیشرفت اشخاص مشمول قانون مبارزه با پولشویی - به خصوص
بانک‌ها و موسسات اعتباری - ارائه شد.

با عنایت به مفاد گزارش و به منظور تسریع در اجرای تکالیف مقرر در
قانون، آئین‌نامه اجرایی و دستورالعمل‌های مبارزه با پول‌شویی مقرر گردید
تا بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مرجع نظارت بر بانکها و
موسسات اعتباری در اسرع وقت، گزارشی از آخرین وضعیت و اقدامات انجام
شده از سوی بانک‌ها و موسسات مزبور را به شورای عالی مبارزه با پولشویی
ارائه کند تا بانک‌ها و موسساتی که در زمینه اجرای قانون و مقررات مبارزه با
پولشویی از پیشرفت مناسبی برخوردار نبوده‌اند و یا تکالیف و وظایف محوله را

به اجرا درنیاورده‌اند - علاوه بر اعمال محدودیت هایی در دسترسی به امکانات دستگاه‌های اجرایی عضو شورا (از جمله بانک مرکزی) - جهت انجام اقدامات انضباطی و قضایی، به مراجع مربوط معرفی شوند.

از این رو، ضمن تاکید مجدد بر اجرای کامل و سریع قانون مبارزه با پول شویی و آئین نامه اجرایی آن، دستورالعمل های ابلاغی از سوی بانک مرکزی و دیگر بخشنامه های صادره در این زمینه، خواهشمند است دستور فرمایند آن بانک/موسسه حداکثر تا پایان ۱۰ آبان ماه سال جاری نسبت به ارسال گزارش عملکرد خود به اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی اقدام نمایند. بدیهی است مسئولیت مطالب مطروحه از سوی مدیران و واحد های دست اندرکار در آن بانک/موسسه بر عهده مدیر عامل و اعضای هیات مدیره آن است.

گزارش های ارسالی باید موارد زیر را در بر گیرد:

۱- کلیه اقدامات سازمانی انجام شده در زمینه ایجاد اداره مستقل مبارزه با پولشویی و زیر نظر مستقیم مدیر عامل آن بانک/موسسه (موضوع بخشنامه های شماره ۸۹/۱۲۸۰۰۳ مورخ ۱۳۸۹/۶/۱۴ و شماره ۹۰/۲۲۱۶۱۷ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۱ اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی). گزارش مربوط باید شامل نمودار سازمانی آن بانک/موسسه، نمودار سازمانی اداره مبارزه با پولشویی و زیر مجموعه های آن، اسامی کلیه شاغلین در اداره مبارزه با پولشویی به همراه سمت سازمانی آن ها باشد.

۲- اقدامات انجام شده در زمینه آموزش کارکنان آن بانک/موسسه به طور کلی و به تفکیک واحدها/شعب و مناطق جغرافیایی.

۳- تعداد گزارش های معاملات مشکوک (STR)، گزارش معاملات نقدی بیش از سقف مقرر (CTR) و دیگر گزارش های ارسالی برای واحد اطلاعات مالی (FIU). در صورت عدم ارسال گزارش های مذکور برای این واحد، علت آن بیان شود.

۴- تعداد پاسخ ها به استعلام های به عمل آمده از سوی واحد اطلاعات مالی. تعداد و علت عدم ارائه پاسخ به مواردی که به استعلام ها پاسخ داده نشده است به تفکیک ارائه شود.

۵- تعداد کل مشتریان حقیقی و حقوقی آن بانک (به تفکیک). اطلاعات مشتریان حقیقی باید شامل تعداد کل، تعداد مشتریانی که دارای شماره ملی هستند، تعداد مشتریانی که فاقد شماره ملی هستند، تعداد حساب هایی که به دلیل عدم ارایه شماره ملی مسدود شده اند، باشد.

اطلاعات مشتریان حقوقی باید شامل تعداد کل، تعداد مشتریانی که دارای شناسه ملی هستند، تعداد مشتریانی که فاقد شناسه ملی هستند، تعداد حساب هایی که به دلیل عدم ارایه شناسه ملی مسدود شده اند، باشد (موضوع بخشنامه های شماره ۹۱/۱۷۷۹۱۱ مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۰؛ شماره ۹۱/۷۵۳۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۷؛ شماره ۹۱/۱۱۱۱۳۱ مورخ ۱۳۹۱/۴/۳۱؛ شماره ۹۱/۷۵۳۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۷؛ شماره ۹۰/۱۹۰۹۵۹ مورخ ۹۰/۸/۱۴؛ شماره ۹۰/۱۷۳۰۲۹ مورخ ۱۳۹۰/۷/۲۵ و شماره ۹۱/۲۹۷۹ مورخ ۱۳۹۱/۱/۹ اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی).

۶- مجموعه اقداماتی که در زمینه اجرای بخشنامه شماره ۹۱/۱۶۱۳۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۳ اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص تهیه برنامه های نرم افزاری مبارزه با پولشویی و پیاده سازی آن در شبکه آن بانک/موسسه انجام داده اند.

۷- گزارشی در خصوص اقدامات به عمل آمده وفق ماده ۱۵ آئین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی (انجام اقدامات لازم در خصوص مشتریان آن بانک/موسسه؛ پیش از ابلاغ آئین نامه).

۸- گزارشی در مورد عملکرد آن بانک در خصوص تعیین سطح فعالیت مشتریان قبلی - بر اساس سوابق موجود (موضوع ماده ۱۰ دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری).

۹- گزارشی در خصوص عملکرد آن بانک در مورد حصول اطمینان از عدم ایجاد رابطه کارگزاری با بانک های پوخته ای.

۱۰- گزارشی در خصوص اقدامات به عمل آمده (ساز و کار اتخاذ شده) توسط بانک متبوع در مورد ماده ۸ دستورالعمل نحوه مراقبت از افراد مظنون.

۱۱- گزارشی از اقدامات و عملکرد آن بانک در مورد ارزیابی کشورهای پولشویی در آن‌ها دارای واحدهای برون مرزی می‌باشید(وفق ماده ۵ دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری).

۱۲- مجموعه اقدامات و گزارش عملکرد در زمینه اجرای بخشنامه‌های شماره ۹۱/۵۵۵۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۳/۴؛ شماره ۹۱/۱۴۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۵/۳۱؛ شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۶ و شماره ۹۰/۲۷۴۵۰۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۷ اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی در زمینه ایجاد قابلیت‌های لازم در سامانه‌های بانکی برای بازسازی نظام مند تمامی تراکنش‌ها و عملیات بانکی. با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید فوریت بررسی و نسبت به پاسخگویی در مهلت زمانی تعیین شده، اقدام مقتضی معمول گردد. ۱۳۴۳۱۳۶/د.د.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

امیر حسین امین آزاد   **عبدالمهدی ارجمندنژاد**

شماره: ۹۱/۲۰۲۸۲۵

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۸/۰۲

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۶ در خصوص
ابلاغ دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی در موسسات اعتباری، به استحضار
می‌رساند:

به منظور بازنگری و به روز رسانی شاخص‌های معاملات مشکوک (پیوست
دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی)، فهرست
پیشنهادی جدیدی از این شاخص‌ها تهیه شده است که به پیوست، نسخه‌ای
از آن ارسال می‌شود. لذا خواهشمند است دستور فرمایند شاخص‌های مزبور
مورد بررسی قرار گرفته، این اداره را از نقطه نظرات کارشناسی خود مطلع
نمایند. ۱۳۵۰۴۵۱/

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد
علیرضا مظفری

شماره: ۹۱/۲۱۳۱۰۳

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۸/۱۴

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند به موجب ماده ۴۴ آیین نامه اجرایی
قانون مبارزه با پولشویی، سقف مقرر پرداخت نقدی روزانه مبلغ ۱۵۰ میلیون
ریال می‌باشد. متأسفانه، بنا بر نتیجه بازرسی‌های به عمل آمده و گزارشات
دریافتی از مراجع نظارتی، برخی از بانک‌ها و موسسات اعتباری علی‌رغم صدور
و ابلاغ بخشنامه‌های مختلف (از جمله بخشنامه‌های شماره ۸۸/۲۱۰۰۶۸ مورخ
۸۸/۲۳۶۱۱۳ و شماره ۱۳۸۸/۱۰/۸ مورخ ۸۸/۱۱/۸)، همچنان اقدام
به پرداخت وجه نقد به مشتریان (حقیقی، حقوقی)، بیش از سقف مقرر روزانه
می‌نمایند. موضوعی که علاوه بر نقض مقررات مربوط، به موجب برخی گزارشات
موجب بروز اختلالاتی در بازار ریالی و ارزی و قاچاق کالا شده است.
از این رو مجدداً تصریح می‌نماید رعایت سقف مقرر پرداخت روزانه، کما فی
السابق لازم الاجرا بوده و تمامی بانک‌ها و موسسات اعتباری و کارکنان آن‌ها

ملزم به رعایت دستورالعمل های مبارزه با پولشویی می باشند و متخلفین از این امر - در هر سطح - به مراجع انتظامی و قضایی معرفی می شوند. خواهشمند است مراتب به طور جد و به قید فوریت، به تمامی واحدها و شعب آن بانک/موسسه ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق اعمال شود. /۱۳۶۱۱۸۰

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد

امیر حسین امین آزاد

شماره: ۹۱/۲۵۷۸۳۵

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۹/۲۸

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۱/۱۴۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۵/۳۱ و شماره ۹۱/۱۶۱۳۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۳ در خصوص ایجاد قابلیت‌های لازم در سامانه‌های بانکی و تهیه نرم افزارهای مبارزه با پولشویی و نیز در اجرای تصمیمات متخذه در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۲۱ که با حضور نمایندگان شرکت‌های طرف قرارداد و ارائه کنندگان خدمات نرم افزاری به آن بانک تشکیل شد، به استحضار می‌رساند مهلت زمانی تعیین شده و توافق شده در مورد اعمال تغییرات در سامانه‌های بانکی ۱۳۹۱/۱۰/۱۵ و تهیه نرم افزار مبارزه با پولشویی پایان دی ماه سال جاری می‌باشد. از این‌رو، خواهشمند است دستور فرمایند موضوع با قید فوریت مورد پیگیری قرار گرفته، اقدامات لازم معمول گردد. پیش‌تر از دستور مساعدی که در این زمینه صادر می‌فرمایند، سپاسگزاری می‌شود. ۱۴۰۹۵۹۶/

اداره مبارزه با پولشویی

علیرضا مظفری

عبدالمهدی ارجمندنژاد

شماره: ۹۱/۲۶۶۲۵۴

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۰۶

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۲۴۰۱۴۱ مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۲ موضوع لزوم
ارائه شناسه ملی از سوی اشخاص حقوقی برای استفاده از خدمات بانکی و نیز
منع ارائه خدمت به اشخاص حقوقی فاقد شناسه مزبور، موارد ذیل را به آگاهی
می‌رساند:

مرجع تشخیص و صدور شناسه ملی برای اشخاص حقوقی معاونت توسعه
مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور- معاونت نوسازی و تحول اداری -
می‌باشد. هر گونه اطلاعات مرتبط از طریق تارنماهای:

<http://mdhc.ir> □

<http://ilenc.ir> □

قابل دریافت بوده و مقتضی است با عنایت به اینکه اخذ و ارائه شناسه ملی به
بانک‌ها و موسسات اعتباری از وظایف مشتریان حقوقی است، مسئولین ذی‌ربط
در آن بانک از در اختیار قرار دادن شماره تلفن‌های اشخاص مسئول در مراکز
فوق(مذکور در بخشنامه صدرالذکر) به مشتریان یاد شده اکیداً خودداری نموده
و صرفاً آن‌ها را برای استفاده از اطلاعات مندرج در سایت‌های مذکور(اطلاعیه

هیات ماده (۱۶) آئین‌نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی) و اقدام از طریق نماینده یا رابط دستگاه یا سازمان اجرایی ذی‌ربط راهنمایی فرمایند. /۱۴۱۸۴۱۵

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد   **سیدصدرالدین حسینی**

شماره: ۹۱/۲۸۲۷۷۲

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۱

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۲۲۱۶۱۷ مورخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۱ این بانک و بخشنامه صادره از سوی وزیر محترم امور اقتصادی و دارائی و رئیس شورای عالی مبارزه با پولشویی در اجرای مصوبه یازدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۲۵ شورای مذکور مبنی بر ایجاد تشکیلات مبارزه با پولشویی در قالب یک اداره مستقل زیر نظر مستقیم مدیر عامل، به استحضار می‌رساند در بازرسی جامعی که اخیراً توسط بازرسان اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی از شبکه بانکی کشور به عمل آمد، مشخص گردید برخی بانک‌های کشور مصوبه مذکور را به طور کامل اجرا ننموده‌اند. از این رو، خواهشمند است دستور فرمایند در اسرع وقت، نسبت به ایجاد اداره مستقل مبارزه با پولشویی (بدون احاله دیگر وظایف از جمله حسابرسی، بازرسی، نظارتی و... دیگر به آن، حتی به صورت درج در عنوان اداره) که به طور مستقیم زیر نظر مدیر عامل بانک/موسسه فعالیت نماید، اقدام نموده و مستندات مربوط شامل مصوبه مرجع تصمیم گیرنده در آن بانک/موسسه به همراه تاریخ تصویب، نمودار سازمانی آن بانک/موسسه (Top Chart)؛ نمودار سازمانی اداره مبارزه با پولشویی و اسامی و سمت کارکنان اداره مذکور را

حداکثر تا پایان بهمن ماه سال جاری برای این اداره ارسال نمایند و مستندات
مربوط نیز در سامانه مدیریت پروژه دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی
تکمیل گردد. /۱۴۳۹۶۸۱

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندزاد   رضا محمدزاده قره‌باغی

شماره: ۹۱/۲۸۴۸۵۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۵

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو مذاکرات صورت گرفته در سومین جلسه کمیسیون هماهنگی ادارات مبارزه با پولشویی بانک‌ها مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۸، مبنی بر لزوم فرهنگ سازی و تبلیغات در زمینه مبارزه با پولشویی در سطح جامعه و اطلاع رسانی گسترده‌تر در این خصوص، خواهشمند است دستور فرمایند موضوعات مورد نظر که نیاز به فرهنگ سازی، اطلاع رسانی و تبلیغات دارند، رسانه‌های پیشنهادی برای استفاده در مورد هر موضوع و نیز، هرگونه ساز و کار و نقطه نظر دیگر در زمینه‌های فوق را به قید تسریع به این اداره اعلام نمایند. / ۱۴۳۹۹۴۲

اداره مبارزه با پولشویی

علیرضا مظفری

عبدالمهدی ارجمندزاد

شماره: ۹۱/۳۴۰۵۴۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۲/۱۵

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، به پیوست پرسشنامه‌های تهیه شده در ارتباط با بخشنامه‌های شماره
۹۱/۵۵۵۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۰۴ و شماره ۹۱/۱۶۱۳۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۳ این
بانک، موضوع اصلاح فرآیندهای بانکی و تولید نرم افزارهای مبارزه با پولشویی
ارسال می‌گردد. لطفاً ترتیبی اتخاذ فرمایند فرم‌های تکمیل شده حداکثر تا پایان
وقت اداری ۱۳۹۱/۱۲/۲۳ به این اداره ارسال شود.

بدیهی است بر مبنای پاسخ‌های ارائه شده از سوی آن بانک/ موسسه، برنامه
بازرسی حضوری و ارائه گزارش نهایی به شورای عالی مبارزه با پولشویی در
دستور کار قرار خواهد گرفت. /۱۵۰۴۸۷۳

اداره مبارزه با پولشویی

محمدحسین دهقان منشادی

رضا محمدزاده قره‌باغی

شماره: ۹۱/۳۵۴۸۵۱

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۲/۲۷

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

باسلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند سازمان‌ها سیستم‌هایی اجتماعی هستند که در تعاملی مستمر با محیط پیرامونی خود، بر آن اثر گذاشته و یا از آن تاثیر می‌پذیرند. رویدادها و حوادث مختلف از جمله وقوع زلزله، سیل، طوفان، حملات سایبری، قطع برق، شیوع بیماری‌های مسری و ... از عواملی هستند که به طرق مختلف بر سازمان و تداوم فعالیت‌های آن اثر گذاشته و گاه؛ به توقف موقت یا دائم فعالیت‌های آن می‌انجامند.

از منظر یک سازمان، طبیعی است که وقوع حوادث و رویدادهایی این‌چنین، امری نامطلوب به حساب آمده و باید برای مدیریت موثر آن‌ها چاره‌ای اندیشید. مقوله‌ای که در شاخه‌ای از دانش ریسک عملیاتی با عنوان «تداوم فعالیت»^۱ به آن پرداخته می‌شود. تداوم فعالیت در پی آن است تا با شناسایی و احصاء انواع حوادث و رویدادهای اثرگذار بر روی سازمان، احتمال وقوع و آثار و تبعات منفی آن‌ها را به کمترین حد ممکن کاهش داده و تاثیرات باقیمانده حوادث را

---

1. Business continuity.

نیز به نحو مطلوب مدیریت نماید. در این راستا، تداوم فعالیت در پی آن است تا حتی‌الامکان مانع از توقف موقت و یا دائم فعالیت‌های سازمان شده و در صورتی که چنین امری نیز به وقوع پیوست، در کوتاهترین زمان ممکن عملیات سازمان را بازیابی^۲ نماید.

بانک‌ها، کارگزاران بیمه و بورس و دیگر موسسات فعال در بازارهای مالی و نیز تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ای که به طرق مختلف با این بازارها، موسسات و فعالان آن‌ها در تماس و تعامل هستند نیز از وقایع و رویدادهای آن‌ها تاثیر پذیرفته و بالطبع باید در برنامه ریزی‌های مربوط، به شیوه‌ای مناسب و متناسب با اهمیت آن‌ها منظور شوند.

با توجه به مراتب فوق و نظر به اهمیت این موضوع، کمیته نظارت بانکی بال که یکی از مهمترین مراجع حرفه‌ای در زمینه تهیه و تدوین استانداردهای نظارت بانکی است، در سندی با عنوان «اصول پیشرفته برای تداوم فعالیت^۳» به این موضوع پرداخته است و با بهره‌گیری از دانش و تجربیات متخصصینی از مراجع نظارتی و دیگر مجامع تخصصی، توصیه‌های سودمندی را در زمینه اتخاذ تدابیر کارآمد، تدوین برنامه‌های مناسب و اجرای موثر برنامه‌های مزبور ارائه کرده است.

توصیه‌های مطروحه از سوی کمیته نظارت بانکی بال که در قالب ۷ اصل مهم در این سند مطرح شده است، حاوی نکات مهم و دقیقی است که لازم است در برنامه‌های تداوم فعالیت و پیش از وقوع رویدادها و حوادث غیر مترقبه و نامطلوب و با استفاده از شیوه‌های شبیه‌سازی و ...، اثربخشی و کارایی آن‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد تا در موقعیت‌های واقعی، مدیران و دست‌اندرکاران اجرایی با تعدادی توصیه‌های نظری، ناکارآمد، ناکارا و غیر معتبر مواجه نشوند. در رابطه با سند مذکور، ذکر این نکته نیز ضروری است که اگر چه اصول مندرج در این سند برای بازارهای مالی و نهادهای فعال در آن تهیه و تدوین

---

2. Recovery.

3. High-level principles for business continuity.

شده است، لیکن با توجه به وجوه اشتراک فراوان سازمان ها با یکدیگر و قابلیت کاربرد عمومی این اصول، می توان اصول و استانداردهای مذکور را در دیگر سازمان ها نیز به کار بست. از این رو، علاوه بر بانک ها، موسسات اعتباری و دیگر نهادهای فعال در بازارهای مالی؛ مطالعه این سند برای سازمان های دیگر نیز توصیه می شود.

اهمیت سند مذکور موجب شد ترجمه آن در دستور کار مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد تا در کنار سایر اسنادی که تا کنون در این زمینه و توسط این بانک ترجمه و منتشر شده است؛ مرجع مناسبی را برای همکاران نظام بانکی و کارشناسان، محققان و دیگر اشخاص علاقمند فراهم آورد (برای مطالعه ترجمه برخی از اسناد منتشره از سوی کمیته نظارت بانکی بال به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا. به نشانی WWW.CBI.IR، بخش نظارت بانکی، زیرمجموعه «گزیده اصول کمیته نظارت بانکی بال (بازل) برای نظارت بانکی موثر» مراجعه فرمایید).

با امید به آن که انتشار و توزیع آثاری از این قبیل، به بسط و تعمیق دانش بانکداری در نظام بانکی کشور بیانجامد، خواهشمند است دستور فرمایند این نوشتار جهت مطالعه و بهره برداری های لازم در اختیار واحد های ذی ربط قرار گیرد. ۱۵۱۸۲۴۸/د

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد

امیرحسین امین آزاد

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا. به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش گزیده پژوهش ها در زمینه بانکداری و نظارت بانکی مراجعه شود.

شماره: ۹۲/۳۲۷۲

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۱/۱۰

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند با توجه به استعلام برخی بانک‌ها و موسسات
اعتباری در خصوص نحوه اختصاص شناسه ملی به انجمن‌ها، اتحادیه‌های
صنفي، كانون‌ها، اتاق‌ها و ...؛ به پیوست بخشنامه اخیر مدیر کل محترم ثبت
شرکت‌ها و موسسات غیر تجاری به شماره ۹۱/۲۲۸۶۷۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۴،
جهت بهره‌برداری و انجام اقدامات مقتضی ایفاد می‌شود.
همان‌گونه که در بخشنامه مذکور ملاحظه می‌شود اشخاص یاد شده
می‌توانند با مراجعه به ثبت شرکت‌ها، درخواست ثبت تاسیس نمایند تا نسبت
به اختصاص شناسه ملی به آن‌ها اقدام لازم صورت گیرد.
از این رو، خواهشمند است ترتیبی اتخاذ شود تا اطلاع رسانی مناسب و
راهنمایی‌های لازم به مشتریان مربوط جهت اخذ شناسه ملی در اسرع وقت
صورت پذیرد. / ۱۵۲۲۵۷۱

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد
سیدصدرالدین حسینی

شماره: ۹۲/۳۲۹۵۱

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۲/۱۰

پیوست: ندارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۳۴۰۵۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۱۵ با عنایت به تکمیل جداول پیوست بخشنامه فوق از طرف بانک‌ها و موسسات اعتباری به استحضار می‌رساند به منظور حصول اطمینان از عملیاتی شدن بخشنامه‌های صادره در این زمینه، بانک مرکزی اقدام به بازرسی بانک‌ها و موسسات اعتباری و ارزیابی برنامه‌های نرم‌افزاری مربوط در چارچوب شاخص‌های ارائه شده می‌نماید (زمان بازرسی هر بانک طی هماهنگی بعدی به اطلاع آن بانک/موسسه خواهد رسید).

ضروری است همزمان با حضور گروه بازرسی در بانک‌ها و موسسات اعتباری، نماینده مطلع تمامی ادارات و اشخاص مرتبط در بانک مورد بازرسی در جلسه حضور داشته و امکان دسترسی به سیستم‌های نرم‌افزاری و سایر مستندات مورد درخواست بازرسان برای ایشان فراهم گردد، به گونه ای که:

۱- کلیه تمهیدات لازم برای کار با نرم افزارها طبق موارد زیر از طرف بانک مهیا باشد:

● حضور تیم کارشناسی بانک با تسلط کامل به تمام قسمت‌های هر دو نرم

افزار؛

- دسترسی کامل کارشناس بانک به تمامی امکانات نرم افزار؛
  - دسترسی نرم افزار مبارزه با پولشویی به داده‌های واقعی بانک؛
  - ارائه نرم افزارهای واقعی در شعبه بانک و اداره مبارزه با پولشویی (نرم افزارهای تستی یا در حال توسعه و غیره نباشند)؛
  - نرم افزار ثبت فرآیندهای بانکی بنا به اختیار بانک می‌تواند به داده‌های واقعی یا به داده‌های تستی دسترسی داشته باشد.
- ۲- کار با نرم افزار، بر عهده کارشناسان بانک است و طبق نظر گروه بازرسی انجام خواهد شد، به گونه‌ای که کارشناسان بانک، گزارش‌ها، جستجوها و فرآیندهای درخواستی بازرسان را در نرم‌افزار، اجرا نموده و در صورت درخواست بازرسان اقدام به گرفتن چاپ از آن گزارش‌ها و یا صفحات برنامه می‌نمایند.
- ۳- از آنجا که پاسخ بعضی از سوالات پرسشنامه‌ها از طریق نرم افزار میسر نیست، لازم است بانک اسناد و مستندات زیر را آماده نموده و در همان جلسه به گروه بازرسی تحویل دهد:
- توضیح در خصوص سیستم‌های عملیاتی بانک که اطلاعات آن‌ها در حال حاضر در انبار داده مورد استفاده قرار می‌گیرد؛
  - مستنداتی در خصوص ساخت انبار داده، بارگذاری داده‌ها، عملیاتی که روی داده‌ها قبل از بارگذاری انجام می‌شود و دیگر مشخصات سیستم مبارزه با پولشویی که در پرسشنامه مربوط سوال قرار گرفته بود؛
  - مستنداتی در خصوص ثبت کلیه فرآیندهای بانکی در صورت حساب به نحوی که میزان انتقال وجوه، مسیر نقل و انتقال، طرف درگیر انتقال و ابزارهای مورد استفاده را ردیابی نماید؛
  - مستنداتی در خصوص سامانه مبارزه با پولشویی و چگونگی پیاده سازی قواعد آن؛
  - مستنداتی در خصوص حجم داده‌های ذخیره شده در انبار داده، تعداد کاربران سامانه مبارزه با پولشویی و سخت افزارهای مورد استفاده در حال حاضر.
- ۴- با توجه به محدودیت دسترسی به تمامی اطلاعات ثبت شده در پایگاه

داده توسط برنامه های واسط کاربری و عدم امکان بررسی منطق اجرایی برخی سوالات مندرج در پرسشنامه ها، لازم است مستندات کامل و واضح به نحو مقتضی جهت تشریح پاسخ های ذکر شده در پرسشنامه در اختیار گروه بازرسی قرار گیرد. برای مثال به دو نمونه توجه فرمایید:

● سوال ۱۱ پرسشنامه اصلاح فرآیند - ممکن است ردیابی ارتباط تراکنش ها توسط برنامه های تحویل داری میسر نباشد. لذا انتظار می رود با ارائه مستندات گویا پاسخ خود را تکمیل نمایند.

● سوال ۲۶ و ۳۲ پرسشنامه اصلاح فرآیند - جهت نمایش مشخصه های اصلی و الزامی عملیات واریز و برداشت، می توان از مستندی مانند صورتحساب مشتری با عملیات واریز و برداشت از کانال های مختلف شامل تاریخ تراکنش، زمان تراکنش، کد تراکنش، شرح تراکنش، شماره سند، مبلغ تراکنش، شماره/ شناسه ملی واریز/برداشت کننده، شماره سریال فرم CTR، شماره شب، شماره چک، بانک صادر کننده چک، شماره کارت و ... استفاده کرد.

بعد از اتمام بازرسی، عملکرد واقعی بانک به صورت عددی از یک تا صد که میزان پوشش بخشنامه های اصلاح فرآیندهای بانکی و سامانه مبارزه با پولشویی در نرم افزارهای مورد استفاده و گردش اطلاعات بانک را نشان می دهد، بر مبنای ترکیبی از اعمال ضرایب بر روی موارد ذیل محاسبه می گردد:

- پرسشنامه پر شده توسط بانک؛
- پرسشنامه پر شده توسط گروه بازرسی؛
- اسناد و مدارک فنی مرتبط با ادعای بانک؛
- میزان همکاری بانک با گروه بازرسی؛
- مقایسه پرسشنامه های پر شده توسط بانک و پرسشنامه های پر شده توسط گروه بازرسی و تعیین میزان صحت ادعای بانک. /۱۵۶۰۴۶۴

اداره مبارزه با پولشویی

رضا محمدزاده قره باغی   محمدحسین دهقان منشادی

شماره: ۹۲/۵۸۱۶۶

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۳/۰۱

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۶ و شماره
۹۰/۲۷۴۵۰۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۷ و در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون
مبارزه با پولشویی و آیین‌نامه اجرایی آن، به پیوست مجموعه‌ای با عنوان
«تکالیف ناشی از دستورالعمل‌های مبارزه با پول شویی صادره از سوی بانک
مرکزی؛ تکالیف بانک‌ها و موسسات اعتباری» که فهرستی از مجموعه وظایف
و تکالیفی است که هر یک از بانک‌ها و موسسات اعتباری باید اقدام به اجرا و
عملیاتی کردن آن‌ها نمایند، جهت اطلاع و بهره‌برداری اداره مبارزه با پولشویی
آن بانک/موسسه ارسال می‌شود.

در واقع، فهرست مذکور چک لیستی را برای ارزیابی عملکرد و میزان
پیشرفت مأموریت‌های محوله به بانک‌ها و موسسات اعتباری - به عنوان
اشخاص مشمول قانون و مقررات مبارزه با پولشویی - فراهم می‌آورد و برای
مدیران و بازرسان آن بانک، ملاکی را به دست می‌دهد تا به کمک آن، نقاط
قوت و ضعف خود را در اجرای قانون و مقررات شناسایی کرده و مسیری را که
باید ادامه دهند با دقت هر چه تمامتر و به طور مستمر، باز شناسند. از این رو،

بازرسان ادارات مبارزه با پولشویی بانک ها و موسسات اعتباری باید با بهره‌گیری از مجموعه پیوست، عملیات شعب و واحد های عملیاتی ذی ربط را مورد ارزیابی قرار داده و به مراجع ذی ربط گزارش دهند. افزون بر این، بازرسان بانک مرکزی نیز در ارزیابی عملکرد هر یک از بانک ها و موسسات اعتباری، از این فهرست بهره برده؛ گزارش آن را به مراجع ذی صلاح تسلیم می نمایند.

شایان ذکر است که شاخص های مطروحه در چک لیست پیوست، محورهای کلی ارزیابی عملکرد بانک ها و موسسات اعتباری را در بر می گیرد و آن بانک/موسسه می تواند متناسب با وضعیت خود، هر کدام از محورها را به اجزای بیشتری تقسیم و فهرست مزبور را بر اساس نیازهای خود، تکمیل نماید.

نکته دیگری که نباید از نظر دور داشت آن است که فهرست مذکور، به هیچ وجه جایگزینی برای مجموعه وظایف و تکالیف مذکور در مدیریت پروژه مبارزه با پولشویی که پیش تر توسط دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی به بانک ها و موسسات اعتباری ابلاغ شده است و آن ها باید از طریق سیستم های نرم افزاری خود، موارد مندرج در آن را تکمیل کنند، نمی باشد و بانک ها و موسسات اعتباری همچنان وظیفه دارند تا فهرست مذکور را در چارچوب اعلام شده از سوی آن دبیرخانه تکمیل کرده و برای واحد مذکور ارسال نمایند.

با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند تا بازرسان آن اداره، از مجموعه پیوست در ارزیابی عملکرد واحد ها و شعب آن بانک بهره برداری نمایند. ۱۵۴۲۹۴۱/

اداره مبارزه با پولشویی

عبدالمهدی ارجمندنژاد   رضا محمدزاده قره باغی

شماره: ۹۲/۱۰۵۴۶۵

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۴/۱۳

پیوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی
پست‌بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند یکی از مهم‌ترین نهادهای بین‌المللی فعال و پیشرو در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، گروه ویژه اقدام مالی (Financial Action Task Force/FATF) است. مأموریت اصلی این گروه که در سال ۱۹۸۹ میلادی و در پاسخ به نگرانی‌های فزاینده ناشی از پدیده شوم پولشویی و به ابتکار کشورهای عضو گروه هفت تشکیل گردید، تدوین استانداردهای بین‌المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم و ترغیب کشورها به اجرای آنها است. استانداردهای مزبور در قالب مجموعه‌ای از توصیه‌ها و رهنمودها منتشر می‌شوند و بر حسب بازخوردهای دریافتی و ضرورت‌های ناشی از رویدادها و تحولات بین‌المللی، هر چند سال یکبار مورد ارزیابی و بازنگری قرار می‌گیرند.

در سال ۱۹۹۰ میلادی و برای نخستین بار، توصیه‌های گروه ویژه در قالب سندی موسوم به «توصیه‌های چهل‌گانه گروه ویژه اقدام مالی» - که صرفاً معطوف به موضوع مبارزه با پولشویی بود - تدوین گردید. مفاد سند مذکور یک بار در سال ۱۹۹۶ و بار دیگر در سال ۲۰۰۳ مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفت.

همچنین، پس از وقوع حوادث یازده سپتامبر سال ۲۰۰۱ در آمریکا، گروه ویژه اقدام به تدوین و انتشار هشت توصیه جدید در زمینه مبارزه با تأمین مالی تروریسم نمود که در اجلاس سال ۲۰۰۴ این گروه، یک توصیه دیگر نیز به آن‌ها افزوده شد و در مجموع به «توصیه‌های ویژه» معروف شدند. پس از آن، گروه مذکور با مشارکت برخی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی بویژه صندوق بین‌المللی پول و سازمان ملل متحد، مجموعه چهل و نه توصیه را مورد اصلاح و بازنگری کلی قرار داد. سرانجام، گروه ویژه ضمن بازنویسی، اصلاح و ادغام چهل و نه توصیه پیشین و اضافه کردن چند توصیه جدید در خصوص موضوع «تأمین مالی اشاعه سلاح‌های کشتار جمعی»، سند جدیدی را قالب چهل توصیه و باعنوان «استانداردهای بین‌المللی مبارزه با پولشویی، تأمین مالی تروریسم و اشاعه سلاح‌های کشتار جمعی» تنظیم و در فوریه سال ۲۰۱۲ منتشر نمود.

در حال حاضر، مجموعه چهل توصیه سال ۲۰۱۲ این گروه، مهمترین سند بین‌المللی در زمینه مبارزه با پولشویی به شمار می‌رود که در واقع جایگزین توصیه‌های چهل و نه‌گانه پیشین گروه ویژه اقدام مالی شده است. این نکته بسیار حائز اهمیت است که سند مزبور اگرچه به لحاظ شکلی، جنبه توصیه‌ای برای کشورها داشته و فاقد ضمانت اجرایی است، لیکن با توجه به مقبولیت گسترده آن نزد کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، از اعتبار و جایگاه بسیار بالایی برخوردار است، به گونه‌ای که از سوی ۱۸۰ کشور دنیا به صورت رسمی مورد تایید قرار گرفته و به عنوان منبع و مرجع اصلی برای تدوین قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی توسط کشورها شناخته می‌شود. افزون بر آن، با تصویب مراجع قانونگذاری برخی کشورها، توصیه‌های موصوف عیناً و به صورت یکپارچه وارد نظام حقوقی آن‌ها شده و به صورت قانون درآمد است.

با توجه به مراتب فوق و نظر به اهمیت و جایگاه سند مزبور، اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ترجمه این سند مهم را در دستور کار خود قرار داد تا علاوه بر اقدامات اجرایی و عملیاتی جاری، گام دیگری را در زمینه گسترش ادبیات موضوعی در این زمینه برداشته و مرجعی را

برای مدیران، کارشناسان و علاقمندان به مقوله مزبور فراهم آورد. امید است ترجمه این سند که با حمایت و پشتیبانی مقامات عالی رتبه بانک مرکزی و همکاری صمیمانه اداره روابط عمومی این بانک در قالب کتابی با عنوان «استانداردهای بین‌المللی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم» به زیور طبع آراسته گردید بتواند نقشی موثر - هر چند اندک - در توسعه و تعمیق ادبیات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در میهن عزیزمان ایران داشته باشد. / ۱۶۴۱۰۷۴

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

امیرحسین امین‌آزاد   عبدالمهدی ارجمندنژاد

توضیح: برای دریافت متن کامل، به پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی، زیر بخش گزیده پژوهش‌ها در زمینه بانکداری و نظارت بانکی مراجعه شود.

راهبری نظام بانکی و دیگر موسسات فعال در بازار پولی کشور، بدون برخورداری از اصول راهنمایی که در قالب قانون و مقررات تبلور یافته‌اند، امری امکان‌ناپذیر است. از این‌رو، گردآوری مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه بازار پولی کشور به صورت مجموعه‌ای یکپارچه - به جز بخش‌نامه‌های محرمانه و برخی فرم‌های تخصصی - در دستور کار اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی قرار گرفت تا ضمن اجابت درخواست‌های مکرر بانک‌ها و موسسات اعتباری، دستینه‌ای جامع برای دست‌اندرکاران ذیربط نیز فراهم آید.
